

VASÁRNAP

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, V., BATHORY-UTCA 24. SZÁM.
(„Falu” Magyar Gazda és Földműves Szövetség.)
Telefon: 11-55-62.
Postatakarékpénztári csekszámla száma: 25.153.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP

Előfizetési díjak, a m. kir. földművelésügyi miniszter által időnként kiadott „Rádiós gazdasági előadások” című füzetekkel együtt: Egész évre 4. félévre 2. negyedévre 1 P.
Intézményeknek és jogi személyeknek egy évre 20 P

Budapest, 1938

XIX. évfolyam, 35. szám.

Augusztus hó 28

Káprázatos ünnepeket rendezett a III. Birodalom a kormányzói pár tiszteletére

A kormányzói pár és a magyar kormányférfiak németországi látogatása

A világpolitika érdeklődésének homlokterében az elmúlt héten vitéz nagybányai *Horthy* Miklósnak, Magyarország kormányzójának főméltóságu hitvese kíséretében Németországban tett látogatása állott. A kormányzót *Hitler* vezér és kancellár hívta meg a német flottagyakorlatokra, amelyeknek keretében a német hajóraj egy új páncélos cirkálóját bocsátották vízre. Az új hajó keresztanyai tisztségére a kormányzó hitvesét kérte fel a III. Birodalom vezére és kancellárja.

A magyar államfő látogatása élénk bizonyága a két ország népe közt fennálló és a világiáboruban is megpecsételt bensőséges barátságának, amelyet új, korszerű alapokra fektettek a római

jegyzőkönyvek. *De bizonyága a találkozó annak is, hogy*

a középeurópai béke legfőbb biztosítékát képező Berlin-Róma tengelybe szervesen kapcsolódik bele Budapest, azaz a megcsontottságában is nagy jelentőséggel bíró Magyarországnak is.

Egészen természetes, hogy a csodálatosan szép és nagyszabású ünnepesekkel mintegy párhuzamosan bizonyos tárgyalások is lebonyolításra kerülnek; ezek lefolytatására a kormányzói párral egyidejűleg Németországba utazott vitéz *Imrédy* Béla miniszterelnök, *Kánya* Kálmán külügyminiszter és vitéz *Rátz* Jenő gyalogsági tábornok, honvédelmi miniszter is.

mányzó hitvesét üdvözölte, hatalmas vozsacsokot nyújtva át. Sorra szálltak le a vonatból a magyar kormányférfiak és a kíséret tagjai. *Hitler* vezér és kancellár, majd a kormányzó bemutatta a kíséretében megjelent előkelőségeket.

A rövid és szívélyes fogadtatás és bemutatások után a magyar vendégek, *Hitler* vezér nyomában elhagyták az állomás épületét és kiléptek a pályá-

udvar előtti térségre. Ismét felcsendült a Himnusz, a kivonult diszszad feszes vigyázza-bba merevedett. Ezalatt a kormányzó *Hitler* vezérrel, a Főméltóságu Asszony pedig *Raeder* vezértengernagy kíséretében gépkocsiba ült. A kíséret tagjai is elfoglalták helyüket a kijelölt autókban és a hosszú kocsisor, lelkesen ünneplő, éljenző tömegek sorfala között elindult a kiel-i hadikikötő felé.

A hajószentelési ünnepség

A kikötőben a kormányzói pár és a szűkebb kíséret egy jachtra szállott, amely a Germania hajógyár telephelyére vitte őket. Itt a kormányzó ellépett a diszszad előtt, majd felvonultak a tribünre, ahol a gyártelep elnöke, majd *Seys-Inquart* birodalmi helytartó mondtak lelkes beszédet.

A beszédek elhangzása után a kormányzó, karján a hatalmas virágkoszorúval, felállott az emelvényre, megmozdította az erre szolgáló emelvényt;

a következő pillanatban egy pezsgősüveg robbant a megkeresztelendő új hajó acélfalán ezer darabra, a kormányzó pedig messzeesengő hangon „*Prinz Eugen*” — *Jenő főherceg* — névre keresztelte a hajót.

Ez a hajó a német hajóraj harmadik nagy nehéz cirkálója.

A gyönyörű és pompázatos ünnepség után a kormányzó elvonult a diszszad, majd pedig a hadirokkantak küldöttsége előtt. Kezet fogott vezetőikkel, miközben a hatalmas tömeg

színni nem akaró lelkesedéssel ünneplte a kormányzót.

A kormányzó hitvese ezután a *Patria* hajóra szállt; ennek a fedélzetről nézte végig a káprázatos flottaparádét. *Hitler* vezér vezéri flottájára szállt, a kormányzó pedig kíséretével a *Labosi tengerész-élmékműhöz* kocsizott, amelyre hatalmas koszorút helyeztet el.

Az emlékmű 35.000 elesett német tengerész soha nem muló emlékét hirdeti.

A kormányzó ezután a vezéri motoros hajóhoz hajózott, amelynek fedélzetéről nézte végig a két államfő flottaparádét.

A csodálatosan szép flottaparádé és a félelmetes tengeri szörnyek elvonulása után este nyolc órakor a *Patria* motoros hajó fedélzetén diszszad, majd innapi hangverseny volt a kormányzó tiszteletére, míg

a kormányzó a *Hitler* vezér és kancellár hajója, a *Grille* fedélzetéről végignézte a német tengeri haderő éjszakai gyakorlatát.

A német határtól Kielig rajongó lelkesedés fogadta a kormányzói pár különvonatát

A kormányzói pár és a magyar államférfiak augusztus 20-án este tíz órakor utaztak el különvonattal Budapestről. A pályaudvaron megjelent előkelőségek melegen ünnepelték a Legelső Magyar Embert és hitvesét, valamint a magyar kormányférfiakat. A kormányzó és felesége elbucsuozott gyermekeiktől, az előkelőségektől, majd a kíséret tagjaival együtt elfoglalták helyüket a különvonatban, amely pontban tíz órakor gördült ki a keleti pályaudvarról.

A határállomáson, *Bruck-Neudorf*-nál katonai diszszad és zenekar fogadta a különvonatot, amelyre felszállt *Sztójay* Döme berlini magyar követ és *Hardy* Kálmán alezredes, katonai attasé és több német katonai előkelőség, akiket bemutattak a kormányzónak.

Bécsbe délelőtt tizenegy órakor futott be a különvonat. A pompásan

feldiszitett pályaudvaron *Seys-Inquart* birodalmi helytartó üdvözölte a kormányzót, beszédében a magyarnémet sorsközösségre utalva.

Bécsből Kielig, ahová augusztus 22-én reggel 9 órakor érkezett meg a különvonat,

valóságos diadalut volt az utazás.

Valamennyi magyar és német lobbókkal diszitett állomáson diszszadok, zenekarok fogadták a kormányzói párt; lelkes, örvémmorban uszó hatalmas tömegek éltették Magyarországot és vezetőit. Mindenütt felcsendült a Himnusz gyönyörű dala; a

Németország, amelyet Bécsből a Keleti tenger partjáiig szelt át a különvonat, hihetetlen lelkesedéssel ünneplte Magyarországnak kormányzóját.

Flottaparádé a kormányzó tiszteletére

A kiel-i pályaudvart és környékét tizenöt méteres, hatalmas magyar lobbók, gyönyörű címerek diszitették. Amikor a vonat berobogott,

Hitler vezér és kancellár fogadta, *Ribbentrop* külügyminiszter és a német kormány tagjai, valamint a III. Birodalom katonai és polgári előkelőségei élén

a kormányzói párt.

Felzúgott a magyar Himnusz. *Hitler* vezér és kancellár pedig odalépett a kormányzó kocsiának ajtajához. A kormányzó teljes tengerügyi diszben lépett le a vonatról; a két államfő meleg szeretettel szorított kezet. *Hitler* vezér szeretetteljes szavakkal köszöntötte a kormányzót, majd a kor-

A kormányzói pár Helgolandban

A kormányzó és *Hitler* kancellár a felejtetetlenül nagyszabású éjszakai tengeri gyakorlat után, augusztus 22-én délelőtt szálltak át a vezéri motorosról a *Patria* fedélzetére, amelyen időzött tudvalóan a kormányzó né kíséretével és a meghívott előkelőségekkel.

A *Patria* ezután Helgoland felé hajózott, ahová délben egy órakor érkezett meg. A két államfő itt megtekintette az új erődítményeket. A kormányzói párt mélyen meghatótta, hogy

Helgoland piros-fehér-zöld színeiben pompázott.

A gyönyörű sziget szépségeinek és nevezetességeinek megtekintése után az esti órákban fényes estély volt a *Patria* fedélzetén.

Az estély után, amelynek során a Főméltóságu Asszony az előkelőségek ünnepi és hódoló tapsa közben részt vett a táncban, a *Patria* felgőzzel elindult felfelé az Elbán, hogy előkelő utasaival Hamburgba hajózzon.

A kormányzói pár augusztus 24-én hajnalban érkezett meg Hamburgba, ahol a fedélzetről a lobbogótáncba öltöztetett, hatalmas kikötőt tekintették meg, majd Hamburg híres hajógyárát tanulmányozta, több, mint egy óra hosszat a kormányzó kísérete.

Déltájban hagyták el a magas vendégek és vendéglátójuk, *Hitler* vezér és kancellár a hajók fedélzetét és százezer lelkes éljenzése közben bevonultak Hamburgba, ahonnan különvonaton Berlinbe utaztak.

Az ezeréves német-magyar barátság ünneplése Berlinben

A kormányzó pár, a magyar kormány tagjai és kíséretük a kormányzó különvonatán augusztus 24-én este fél 7 órakor érkezett meg Berlinbe, ahol a csodálatosan és művészen feldíszított pályaudvaron Hitler vezér és kancellár fogadta őket az egész hivatalos III. Birodalom élén. Az ünnepies fogadtatás után a Magyarországot, a kormányzót és a magyar államférfiakat tomboló lelkesedéssel ünneplő Berlinen át a vendégek szállásaikra hajtottak.

Este a kancellári palotában Hitler díszvacsorát adott a kormányzó kíséretének.

A díszvacsora keretében Hitler kancellár felkösztöntjében utalt arra, hogy

Magyarországot és Németországot Szent István koráig visszanyúló barátság szálai fűzik egybe és hangsúlyozta, hogy ennek a kölcsönös megingathatatlan bizalomra felépített, közösségnek különös értéke lesz ma, amikor a történelmi események következtében mint szomszédok, megtaláltuk végleges történelmi határainkat.

Hitler vezér és kancellár ezután kifejezte őszinte rokonszerését, amelylyel a kormányzó országépítő munkásságát kíséri és poharát a kor-

mányzó pár és a magyar nemzet boldogságára és felvirágzására emelte.

A kormányzó felkösztöntjében megköszönte a nagyszerű és szíves vendéglátást; megállapította, hogy a két nép ezer esztendő alatt sokszor egymásra talált, örömmel és csodálattal üdvözölte Hitler történelmi alkotásait, amelyekkel birodalmát az örvény mélységéből a napfényre emelte, és hangsúlyozta, hogy

a két országot egybefűző közös történelmi emlékekhez és fegyverbarátságához az igazságos békére irányuló közös akarat és az Olaszországhoz való közös barátság társul.

Végül a kormányzó Hitler vezér és kancellár és a Német Birodalom boldogságára és felvirágzására emelte poharát.

A vacsora alatt a palota előtti térségen egybegyűlt beláthatatlan tömeg lelkesen ünnepelte a kormányzó párt. A kormányzó Hitler kíséretében a palota erkélyén megjelenve köszönte meg az ünneplést.

A kormányzó augusztus 25-én megkoszorúta a Hősök Emlékét, majd résztvett a tiszteletére rendezett katonai díszszemlén, este pedig megjelent az állami opera díszelőadásán.

A kisantant hajlandó elismerni Magyarország fegyverkezési egyenjogúságát

A kisantant államainak képviselői a jugoszláviai Bledben két napig tartó értekezletet tartottak, amelynek befejezése után, augusztus 23-án hivatalos jelentést adtak ki, amelyben összefoglalták a tárgyalások eredményeit.

A terjedelmes jelentés szerint a kisantant állandó tanácsa megelégedéssel állapította meg, hogy

a Magyarországgal folytatott tárgyalások lehetővé tették olyan megállapodás megkötését, amely a Magyarország és a kisantant közötti mindennemű erőszakos eszköz alkalmazásáról való lemondást és a három állam részéről Magyarország fegyverkezési egyenjogúságának elismerését tartalmazza.

Azoknak a tárgyalásoknak a során, amelyeknek célja a talaj előkészítése volt a kisantant-államok és Magyarország közötti jószomszédi viszony továbbfejlesztése végett, bizonyos kérdések még függőben maradtak, s ezért az említett megállapodás közzététele még nem történhetett meg. De a kis-

antant államai és Magyarország megegyeztek abban, hogy Bledben a kisantant állandó tanácsa és Budapestben a magyar kormány azonos szövegű közleményt tesz közzé, amelyben ismerteti a kérdések tárgyalások jelenlegi állapotát. A kisantant állandó tanácsa örömet fejez ki a már elért igen nagyjelentőségű eredmények felett, kifejezi azt a reményét, hogy hála a kölcsönös megértő szellemnek, amely számot vet nemcsak a kérdéses államok, hanem az egész Dunavidék érdekeivel is, nem fog soká késni a teljes megállapodás létrejöttére.

A jelentés további részében a kisantant államai megállapítják, hogy a Népszövetség nem tud teljes mértékben eleget tenni a reá háruló feladatoknak, mégis a három állam kivételesen az, hogy a lehetőséghez képest továbbra is együttműködjen a Népszövetséggel. Örömmel veszi tudomásul továbbá a kisantant, hogy az etiópiai kérdés megnyugtató megoldást nyert, a dunai problémát illetően pedig megállapodtak abban, hogy a három állam technikai szakértői legközelebb Belgrádban fogják a kérdést megtárgyalni.

Magyar vélemény az ideiglenes megállapodásról

Azok a tárgyalások, amelyek egyrészt Magyarországot, másrészt Románia, Jugoszlávia és Csehszlovákia között a múlt év óta folytak, abból a közös vágyból kifolyólag, hogy az utóból elháríthatassanak a Magyarország és a fent említett három állam közötti jószomszédi viszony kifejlődését zavarni alkalmas tényezők,

A megállapodások tető alá hozatalát megelőző megbeszélések során az összes egyéb kérdések, amelyek megoldása a dunai államok viszonyát kedvező módon befolyásolhatná, szintén beható és jóindulatú megfontolások tárgyát képezték. A fent említett államoknak a kérdéseket illető magatartását leszövegező nyilatkozatok elkészítették, de végleges formájukban nem voltak lefektethetők.

Remélhető, hogy mielőtt a fennálló nehézségek áthidalhattak, az e kérdésekre irányuló tárgyalások kedvező befejezést nyernek és a létrejött megállapodások, valamint a szóbanforgó nyilatkozatok egyidejűleg közzé fognak tétetni.

A HÉT POLITIKAJA

„Múlt és jövő határán“

Megjelentek a miniszterelnök beszédei

Vitéz Imrédy Béla miniszterelnök kormányralépése óta emondott beszédeiben részletesen nyilatkozott a magyar élet minden nagy kérdéséről és határozott formában jelölte meg azt a nyílegyenes utat, amelyen a magyar nemzetnek jobbsorsa biztosítása és jövője érdekében haladnia kell.

A miniszterelnök beszédei százötven oldalas kötetbe foglalva „Múlt és jövő határán“ címen most jelentek meg a Nemzeti Egység Pártjának kiadásában és nem kétséges, hogy utmutatása, nevelő, felemelő hatása nemcsak a magyar közéletnek, de a légszélésebb közvéleménynek is: az egész magyar társadalomnak igen nagy hasznára lesz.

A kötet első része kilenc nagyértékű beszédet tartalmaz, amely a múlt és a jövő határvonalát szabja meg nagy tudással, mélységes életbölcselettel és a nemzet irányítására hivatott államférfi szavának mindent megfontoló határozottságával. Valamennyi beszéd egyetlen célt szolgál:

felemeli a magyar nemzetet arra a legmagasabb eszmei, erkölcsi és gazdasági színvonalra, amelyet az ezeresztendő, sokat szenvedett, de élni tudó és élni akaró, öntudatos és tehetséges magyar nemzet megérdemel.

A második rész öt ünnepi alkalomkor emondott beszédét tartalmazza a

miniszterelnöknek. Ezekben a beszédekben

az igazi magyar lelkeség mutatkozik meg, a vitézi eszmény, a család, mely a szeretet hajléka, a frontarcos erény, a nemzet életöszöne, amely vitéz nagybányai Horthy Miklós személyében megtalálta a vezért.

A harmadik rész egy előadás, amelyet Imrédy Béla még 1937-ben mondott el, mint a Magyar Nemzeti Bank akkori elnöke.

Ez a megnyilatkozása nagy társadalmábróléleti kérdéseket taglal. Ugy ez az előadás, mint a tizennygy államférfiui beszéd ványmutató és utatszabó egyetlen hatalmas szózat és igen sok tekintetben profécia minden becsületes magyar számára.

A honvédelmi miniszter kitüntetése

A hivatalos lap augusztus 22-iki száma a kormányzó kéziratát közli, amelyek szerint a m. kir. miniszterelnök előterjesztésére vitéz nagylaki Rátz Jenő honvédelmi miniszternek a Haza és a m. kir. Honvédség érdekében teljesített kimagaslóan eredményes és rendkívül értékes szolgálatait az első osztályú magyar érdemrendet adományozta.

A japán császár kitüntetését küldött a kormányzónak

Magyarország kormányzója augusztus 18-án ünnepélyes kihallgatáson fogadta Hajime Matsumiya japán rendkívüli követ és meghatalmazott minisztert, aki ez alkalommal megbízólevelét, valamint elődjének viszhivőlevelét nyújtotta át.

Az üdvözlő- és válaszbeszéd elhangzása után

az új követ császára megbízásból átnyújtotta öfömlétőségének a legmagasabb Chrysanthem-rendet.

Ezt követően a kormányzó fogadta a követ kíséretében megjelent Tokimune Takeuchi követési titkár és Tadakazu Wakamatsu ezredes, katonai attasét.

NAGYVILÁG

Az elmúlt hét világpolitikai események fontossága eltörpül a kormányzó pár németországi látogatásának jelentősége mellett. Ezenkívül a közérdeklődés homlokterébe állította Magyarországot a bledi kisantant-konferencia határozata is, amelyet lapunk más helyén ismertettünk. A világ sajtója szinte egyértelműen állapítja meg, hogy egy régi igazságtalanság kései jóvátételével állunk szemben és a kisantant nagyon okosan járt el, amikor ezt a határozatot meghozta.

Csehszlovákiában egyébként lord Runciman tovább folytatja tárgyalásait; vannak, akik biznak benne, hogy ezek a tárgyalások komoly eredménnyel is fognak járni...

Feltűnően sok és súlyos katasztrófát okoznak lakott területek felett lezuhanó repülőgépek. Berlin egyik külvárosában egy lezuhant katonai repülőgép öt embert zuzott halálra; Tokió mellett egy gyár felett két repülőgép összeütközött és a telepre zuhant, amely kigyulladt. A szerencsétlenségnek 24 halottja és 200 sebe-

sültje van; Bukarestben egy lezuhanó katonai repülőgép elszakította a villamos vezetéket, úgy, hogy a román főváros órákra áram nélkül maradt.

A kormányzó felújította a Szent István-rendet

A Budapesti Közlöny augusztus 20-iki száma kormányzói kéziratot közöl, amely szerint

a rend nagymesteri teendőit, mindaddig, amíg a királyi hatalomban foglalt jogokat kormányzó gyakorolja, a kormányzó látja el.

Ez a rendelkezés azt jelenti, hogy a kormányzó ezt a nagy kitüntetést újból életbe lépteti, illetve adományozni fogja.

Kinevezték a szesztermelési és értékesítési szaktanács tagjait

A hivatalos lap augusztus 25-iki száma közli a m. kir. pénzügyminiszternek a földművelésügyi miniszterrel egyetértésben kiadott rendeletét, amellyel a szesztermelési és értékesítési szaktanács tagjait kinevezték. A szaktanács elnökeül háromévi időtartamra Marschall Ferenc ny. földművelésügyi minisztert nevezte ki.

Jogerős Szálasi büntetése

A kir. Kuria augusztus 24-én hirdette ki Szálasi Ferenc bűnyűgyében az ítéletet.

A Kuria jóváhagyta az Szálasi az állami és társadalmi rend erőszakos felforgatásáról írt, nyolc év fegyházbüntetést kimondó táblai ítéletet.

Az ítélet ellen további fellebbezésnek helye nincs.

Hódolat Szent István emléke előtt

A szentév ünnepi hetének záróeseményei a székesfehérvári országgyűlés augusztus 18-án a Szent István-napi körmenet volt. Közben befejeződött a Magyarok

II. Világkongresszusa, s lezajlottak a Himnusz-ünnepségek is.

Az ünnepi hét záróünnepségeinek részletes leírását a következőkben közöljük:

A történelmi országgyűlés

A nagy napon alig lehet ráismerni az ősi koronázó városra. A tömegek kavargása olyan szünet nélküli, a színek olyan sokfélék, a csoportok, díszítések olyan változatosak, hogy szinte alig lehet egybefoglalni. A történelmi Magyarország minden pompája együtt van, hogy méltó keretet adjon a nagy és szent király áldott emlékének.

A városháza udvarán széksorok a két Ház tagjai részére. Előttük az elnökök asztala, közöttük a díszes emelvény a kormányzó számára.

Az elnöki emelvények mögött a vármegyék és városok küldötségei. S mindezekhez köröskörül a karzaton a magyarruhás hölgyek. A jobb-oldali nagy páholyban a kormányzó és a család hozzátartozói. Szemben a diplomátok és közéleti előkelőségek.

A kormányzó érkezését ágyudörgés jelzi. Az államfőt a Himnusz hangjai mellett fogadják a házelnökök s a kormányelnök.

Az ülést a felsőház elnöke, Radovitsky Albert báró, nyitotta meg. Az ünnepi tárgyalás során vitéz Imre Béla miniszterelnök terjesztette elő a javaslatot, amely törvénybe iktatja az első szent király emlékét. A javaslat hangsúlyozza, hogy

a nemzet a jövőben is Szent István alkotásainak szellemében kívánja a magyar államot fenntartani.

Utána sorra következnek az ünnepi szónokok. A bíboros hercegprímás,

aki a magyar állami élet alapjairól beszél s azt emeli ki különösen, hogy

nekünk magyarságunkat és magyar intézményeinket nem olyan reform utján kell megteremtünk, amely megtagadja a multat, hanem, amely visszatér a multra.

Hóman Bálint a nagy király emlékét méltatja, aki tudta, hogy

sorsdöntő időben nincs helye kételkedésnek és gyűlölködésnek, kísérletezésnek és félmegoldásoknak.

Ilyen szellemben beszélnek a többi szónokok is, mely hódolattal, hálatelt szívvel az első szent király emlékére.

S aztán elérkezik a lélekemelő történelmi pillanat:

a miniszterelnök átnyújtja a kormányzónak az okmányt, amely Szent István törvényét magában foglalja.

A kormányzó odajegyzi nevét az okmány alá. Még Kornis Gyula elnök zárószavai hangzanak el s a Szózat csendül fel, amelyet vigyázóállásban hallgat végig a közönség.

Aztán ragyogó menet fejlődött föl s a kormányzóval, kíséretével s a kormány tagjaival az élen megindul a Szent István Bazilika feltárt romjai felé, majd a Szent István-szobor leleplezésére. Gyönyörű és megható ünnepség. Méltók a nagy nap jelentőségéhez.

alig volt a földkerekségnek olyan számottevő országa, amely a magas szintű körmenetben ne képviseltette volna magát. A vidéki és külföldi vendégekkel közel százazerre tehető azoknak a száma, akiket a gyönyörű ünnepségek a fővárosba vonzottak. Istentiszteletek voltak a különböző felekezetek templomaiban is. Térzenék

A Szent Jobb Körmenet

A Szent István-év nagyszabású programjának kiemelkedő eseménye volt a Szent István-napi Szent Jobb-körmenet, amelyen külföldről is sokan résztvettek, hogy a magyarságnak ezt a fenséges és káprázatos, gazdag ünnepséget végignézzék. Ott voltak a Magyarok II. Világkongresszusának külföldi képviselői is és így

Jelentkezésre hívja fel az EPOL a sokgyermekes családokat

A Vasárnap ismételt jelentőségének megfelelően megtartta az Egész-séppolitikai Társaság — az EPOL — által a magyarság életére jelentősen fokozására indított mozgalmat, az „egyke” és „egyse” elleni akcióját. Mint olvasóink emlékezhetnek, a királyi társadalmi intézmény a legutóbb azoknak a vidékeken, amelyeken a magyarság valóságilag kivészőfélben van, házassági kölcsönökre hirdetett pályázatot, hogy a családalapítást ilyen módon megkönnyítse.

Az EPOL természetesen nemcsak új családok alapítását akarja elősegíteni, hanem célutdat munkával törekszik arra, hogy

a már megalapított és a család-fenntartók áldozatos munkájával fenntartott nagy családok számára megkönnyítse a gyermekek felnevelését.

Ehnek a célnak az elérése érdekében Antal Lajos dr., az EPOL elnöke felhívást intéz a sokgyermekes magyar családokhoz. Ebben a felhívásban kéri Antal Lajos, hogy az EPOL tanszékétől építse az erős, boldog és megáldott, teltlen huszmillió magyarországi gondolatot. Ezt a nagyszerű célt csak úgy lehet elérni, ha a nemzet minél több és több sokgyermekes családdal rendelkezik. Ezért az EPOL célja

a sokgyermekes családok erkölcsi és anyagi felemelése. Ez a küzdelem csak akkor lesz eredményes, ha a sokgyermekes családok megkapják a nemzet részéről mindazt az intézményes anyagi és erkölcsi megbeszélést, mely őket a nemzetnek adott legdrágább ajándékért, az egészséges gyermekekért megilleti.

Az EPOL — írja a felhívás — jelen sorral elindítja küzdelmét az egészséges, sokgyermekes magyar családok jobb sor-

Magyar győzelem egy németországi lövészversenyen

Nagyon kedves levelet hozott a Vasárnap-nak a posta a lengyel határszélen levő Neu-Bentschen melletti Schloss Neudorfból. A levél egyik oldalán, német nyelven Pulli Károly tolmács ír meglehetősen szeretettel a munkáscsoport hajduimgei magyar tagjáról, Gáll Sándorról és örömmel, büszkén írja, hogy a csoport milyen testvéri egyetértésben él. Megírja, hogy a munkaadó nagyon megelégedett velük és boldogan közli, hogy a birtokosnak az aratünnepségen buzakosorut nyújtottak át és

Sternberg

RÁDIÓ ZONGORA

Szalón — GRAMOFON
3 évi írásbeli jótállással P 28.-

PORTABLE HORDOZHATÓ
TÁSKAGRAMOFON
P 44'50

Nagy, 25 cm-es
GRAMOFON-LEMEZEK
külön jegyzék szerint
P 1'10

Királyi és Udvari
Hangszergyár
VII., Rakoczi-út 60
(Szent János)

és cigányzenék a főváros különböző pontjain.

A zenés-ébresztővel kezdődött sorozatos ünnepségek fénypontja azonban ez alkalommal is a Szent Jobb-körmenet volt, amelyet Serédi Jusztinián bíboros érsek, hercegprímás vezetett az ország előkelőségeinek s a magyar föld népének buzgó részvételével.

Fény, pompa, ragyogás és meleg áhítat övezte a Szent Jobbot évről-évre szokásos utján ez alkalommal is s a magyarok ajkán bizalommal csendült az ősi ének:

Hol vagy, István király?
Téged magyar kíván.

Este ragyogó fénybe borult a főváros és szikrázó tüzijáték kévéi szóródtak szét a Gellérthegyről. A tüzijáték tartama alatt satabajok közlekedtek a Dunán.

A szentév ünnepi hete a magas szintű és főmele ünnepségek sorozatával be is zárult, hogy helyet adjon a dolgozók napjának elmélyülésének, a magyar munka történelmet csináló további uttörésének, az alkotó szent király áldott szellemében.

akkor, ha összefogással, tiszta lélekkel és szeretettel fog hozzá valaminek.

„Ha a magyar nagyon akarja, — írja derék magyar testvéreink — minden téren első helyre tudja felverekedni magát. Ez az igazi magyar virtus, ilyen iparkodunk mi mutatni valamennyien, a mi derék Pulli Károly tolmácsunkkal együtt.”

Igy volt ez a világháborúban is, az Olimpiáson is. Itt rendeztek egy nagy céllovversenyt, amelyre szeretettel meghívtak bennünket is. Örömmel jelentjük, hogy

166 lóvész közül az első, az 5., a 7. és a 11. díjat mi magyarok nyertük meg!

Első lett Kun Lajos, az 5-ik Pulli Károly tolmácsunk, a 7-ik Palotai János, a 11-ik pedig Vég Sándor. Valamennyien szép elismerést és kitüntetést kaptunk.

Igen! Ez a magyar virtus! A kivételes erőt, a csodálatos ügyességet, a talpraesettséget nem egymás ellen, hanem a közös cél érdekében egyszerre latbatatva kell hasznosítani. Így lehet a legtöbbet elérni az egyes számára is, de csak így lehet egy országot megtartani és újraépíteni.

Meleg szeretettel köszöntjük a csoport minden tagját és további szép sikereket kívánunk nekik és mindazoknak, akik ilyen okosan, ilyen elismerésreméltóan felismerik, hogy mi a kötelességük magukkal és hazájukkal szemben.

Hadnagyaavatás

Hagyományos szokás szerint, szép ünnepség keretében augusztus 20-án avatták fel a honvéd Ludovika Akadémia negyedik évfolyamát végzett akadémikusokat hadnaggyá. Az ünnepségen a kormányzó képviselőiben vitéz Sónyi Hugó gyalogsági tábornok is résztvett és megjelentek a szentistváni ünnepségek alkalmából Budapesten időző olasz és német küldötségek is.

A felavatott fiatal hadnagyközhöz vitéz Szombathelyi Ferenc tábornok, a főcsoport parancsnoka intézett magasszónyalású beszédet. Az ünnepélyes eskütelés után a felavatottak nevében Faragó László, a rangban legidősebb új hadnagya tolmácsolta a bajtársak hódoló hűségét a legfőbb Hadur iránt.

Végül vitéz Sónyi Hugó gyalogsági tábornok intézett szótzatot az új hadnagyközhöz a kormányzó nevében,

Két bucsubeszéd

A Vasárnap legutóbbi számában kifejezést adunk a magyar agrárélet súlyos gyászának, amely Balogh Elemér elhunytával érte. A lap szűkreszabott terjedelme mellett nem közhíthtük teljes terjedelmükben a Falu-Gazdaszövetség elnökének, Mayer János ny. miniszternek és társ-

elnökének Schandl Károly dr. m. kir. titkos tanácsosnak a nagy halott ravatalánál elmondott, szívbemarkolóan szép szónoklatát. Ezt a kényszerű mulasztásunkat tesszük jóvá akkor, amikor az alábbiakban közreadjuk a két beszédet:

A falvak millióinak bucsuja

— Egyházaod és felekezeted utolsó utadra bocsátott, mi még egy perc-re tartoztatunk, hogy könnyítsünk gyászunk terhére, hogy a „Falu” Magyar Gazdaszövetségben tömörült milliók nevében elbucsuozunk Tőled, almási Balogh Elemér. Nagy a mi bánatunk, mélységés a mi gyászunk, ósziantik és igazak a könyvnyek, amelyeket koporsódnál hullatunk.

— A Te szíved, a Te lelked, a Te életed nyitott könyv volt. Az előttem szólók múltaitár érdemeid és felsorolták azokat az alkotásokat, amelyek általános közéleti működésedhez fűztek. Én ismétlésként csak egy visszapillantást akarok vetni azokra az időkre, amikor fiatalos hővel és lelkesedéssel utórró munkát végeztél a falu népének a megmentése érdekében.

A Magyar Gazdaszövetségből indult ki az a kezdeményező lépés, amely megteremtette azt a szövetségi munkateret, amelyen Te négy évtizeden keresztül megszakítás nélkül arany szeretettel, hőlességgel, szakudással és eredménnyel működél, s amelyeknek az áldását a falu milliói élvezték, élvezik s a jövőben még fokozottabban élvezni fogják.

A szövetségi gárda élén álló „gróf Károlyi Sándornak Te voltál a legfőbb és a legértékesebb munkatársa, aki szakudásoddal, becsületességeddel, a szövetségi eszmébe vetett fanatikus hittel, lebilincselő moróróddal, a magyar szövetségi ügyet beállított arra a vágányra, amelyen haladva, európai színvonatra emlékedett. Ragyogó nevedet kitörölhetetlenül irtad be a szövetségi aranykönyvébe, az utókor sokat fog hivatkozni példára, sokat fogja emlegetni nevedet.

A szövetségi tábort gyászja

Schandl Károly dr. m. kir. titkos tanácsos, az OKH alelnök-vezérigazgatója, a Magyarországi Szövetkezetek Szövetsége nevében a következő bucsubeszédet mondotta:

— Megilletőve hajtom meg a Magyarországi Szövetkezetek Szövetsége nevében az ősszem magyar szövetségi központok és intézmények, de különösképpen az Országos Központi Hitelszövetkezet és a községi hitelszövetkezetek zászlóját Balogh Elemér koporsójára előtt.

— Megilletőve állunk a sir eltt, mely az alkotás nagy magyar vezérterfijának véges porait készült magába fogadni, de nem siralnál jöttünk a Hungya megteremtőjét, mert a siratás csak gyarló lényeknek jár; neknek földi tetemével emlézük is egyszerűenke indul.

— A nemzet nagy embereit távozásuk kezdenek igazán nőni, hogy minél messzebbre száll lelkük a földi élet zajától, annál nagyobb fényvel világítson, tanítson és buzdítson, hogy munkája minél nagyobb eredménnyel harcoljon az örökévalóság-gal.

— Őse, a legnagyobb magyar — Eszéchenyi István gróf — egészséggel áldozta, hogy az utód a legnagyobb magyar által rajongással szeretett legkisebb magyarok millióinak megmentője legyen. Messze megelőzte korát, midőn a magyar faj és falusi nép védelmét az árvizi harangokat kőgató halhatatlan apostol, Károlyi Sándor gróf hívására örömmel vállalta.

Negyven éve kezdte meg a munkát, amit sokan hirdettek negyven év után, de Károlyi Sándor gróf kiválasztott mestere kevesebb szóval, de annál több cselekedettel és tudással végezte az építést és alkotást, amelyből a törzsköcs magyar nép megmentésének fellegvára, vagy — ha úgy tesszük — modern erőssége lett: a fogyasztási és értékesítési szövetkezeti

Elhalálózásoddal a magyar társadalom elvesztett egy minden szépért és jóért lelkesedő, jóságos, igaz magyar urat, mi a legjobb barátot, a szövetségi tábort pedig a leglelkesebb apostolát. Azzal a nyugodt öntudattal hajthatad örök álomra fejedet és jelenhettél meg az Örök Bíró ítélőszéke előtt, hogy mint honpolgár, mint ember, mint családapa, mint magyar ur, mindent megtettél, amit családodért, hazáért, népedért megtehettél. Mindenkinek megfizetted, amivel tartoztál, becsülettel éltél, becsülettel haltál meg.

A „Falu” Magyar Gazdaszövetségben tömörült milliók csatlakozásának ma a mi gyászunkhoz és imára kulcsolt kezzeik, égreemelt szemekkel kéri a Mindenhatót, hogy fogadjon szent kegyelmébe, áraszsa Rád áldását és áldja meg a Te haló poraidat, aki annyi szeretettel és eredménnyel dolgoztál érettük.

Ezeknek a nevében bucsuzom én Tőled. — Egyes pépeknél az a szokás járja, hogy a gyászimnepségeken elhunyt nagyjaki nevet szölikják. s ilyenkor karban hangzik fel a „Jelen” kiáltás, jeltképül annak, hogy az ünneplő lelkében jelen van az is, aki már rég eltávozott az élők sorából, akit elnyelt már a sir szája. Balogh Elemér! Bármikor is, bármilyen formában is az Istennek bármilyik olyan falujában, tanyájában, ahol magyorköcsök, hangzik-ei majdnán a Te neved, millió magyar szívben dobban fel Kérpötkölt az A drádyi a „Jelen” kiáltás. Isten Veled, almási Balogh Elemér! Ravatalodnál ime itt áll lelkében az egész magyarság s Te ott leszel az emlékezés legvögs határáig minden magyar szívben.

mozgalom központja, a Hungya, mely a maga szerény nevével ma világszerető becsült büszkesége a magyar nemzeti értékeiknek.

— A keresztény nemzeti eszményért, a magyar föld népéért való lelkesedés hatalmas alkotásba ment át Balogh Elemér értelmén, lelkes és kitartó küzdő egyéniség keresztül s ez az alkotás jelölt ki helyét az örök magyar élet Pantheonjában, ahova a halhatatlanok kerülnek.

A tiszteletadásra, de nem bucsuzásra, eljöttünk valamennyien, az egész magyar szövetségi mozgalom barcosai, mert

az árnuszora leküzdése, a fogyasztási szövetségi gondolat valórvál-tása nélkül a hiteluzsora ellen is hiába indultak volna küzdelembé a hitelszövetkezetek.

Ejtté tennél jöttünk, hogy a Hungya megalkotója iránt soha el nem muló elismeréssel, háldával és szeretettel áldozik az OKH is ezernyi szövetségetével, de a többi szövetségetek is, amelyeknek a küzdelmes munkáját sikerrel egészítette ki a Hungya lelkes kormányosa. Ha volt és van a magyar szövetségi életben szolidaritás és harmónia, ezt főzést a Hungya önzetlen, jóságos és finomlelkű elnökének köszönhetjük. Mi vezetők, a nyilvánvívű jóbarát és testvér zavát ballottuk mindig tőle, aki seholsem hiányzott, ahol a magyar összefogást és szövetséget lehetett új alkotásokkal előbbre vinni.

— Széchenyi nagy eszméje — a keresztény értelmiség és a föld népe szent szövetsége — lebegett előtte, mikor pá-

ratlan kitartással küzdött a közgazdasági egyetem oktatásért, hogy a keresztény magyarságot a közgazdasági élet nevelve, a föld népével szorosban egybekapcsoljuk.

— Szerény szavát halva — a közéleti barságos korában, kevesen tudták, hogy az ország egyik legnagyobb embere szólt, aki az ezéves határokon túl is nagy tekintélyt, dicsőséget és teméred előnyt szerzett a magyar nemzetnek. De annál inkább

szívükbe zárták azok a milliók, akik a trianoni határokon innen és túl impozáns életművének forrásánál tömörültek a legnemzetibb és legkeresztényibb önvédelembé: a falusi szövetkezetek ezreibe.

„Szabad idő-mozgalom” a mezőgazdaságban

A Vasárnap hasábjain ismételtén foglalkoztunk már a Németországban folyó „Kraft durch Freude” és az Olaszországban megszervezett „Dopolavoro” mozgalommal, melyeknek célja az, hogy a dolgozó társadalom szabad idejének minél eredményesebb és tökéletesebb felhasználását biztosítsa. A mozgalom mindkét országban céljál tűzte ki, hogy a munkásság egészségügyi és társadalmi életszínvonalának emelése mellett, kulturális lehetőségeket is nyújtson a bekapcsolódó széles néprétegeknek. Mindkét nagy-sikerű és természetesen népszerű intézmény tagjai szabad idejükben, kellő irányítás mellett, sportolnak, társasutazásokon vesznek részt, fizetéses szabadságuk alatt üdülési lehetőségük jutnak, azonkívül módjuk nyílik arra, hogy napi munkájuk végeztével, szabad idejükben jó könyvekhez jussanak, színelőadásokat nézzenek végig, hangversenyeket hallgassanak.

Azt is megirtuk, hogy a magyar kormány legközelebbi célkitűzései között szerepel a magyar viszonyoknak megfelelően formált hasonló mozgalom megszervezése, amely intézményesen biztosítja a magyar munkásrétegek szabad idejének korszerű felhasználási lehetőségét.

A kormánytényezők eleinte csak az ipari munkásság szabadidő mozgalmainak megszervezését vették fel programjukba, hamarosan érvényesült azonban az az egyedüli helyes álláspont, amely szerint ezt a nagyjelentőségű akciót a társadalom minden dolgozó rétegére ki kell terjeszteni és

semmiesetre sem szabad kirekeszteni belőle a falusi lakosságot.

Ennek az álláspontnak megfelelően három minisztérium foglalkozik most a magyar szabadidő mozgalom megszervezésének előkészítésével, illetve megszervezésével. Az ipari munkásság magyar „Dopolavoro”-ja az iparügyi minisztérium, a mezőgazdasági munkásság „Kraft durch Freude” akciója természetesen a földművelésügyi minisztérium hatáskörébe tartozik, míg az egész akció kulturális kereteit — melyben természetesen helyet foglal az ország szellemi munkástársadalmi is —

— Nekünk fáj távozás, de ott fenn, az alkotásban testvéri barcosársra, Meskó Pál fárt karokkal öleli át a megdicsőült vezetőt” s a magyar nép arany-szöszöloja, aki közeznél több falusi szövetkezetet szervezett, míg lelki testü barátja a központot alkotta meg s tette magyá, ragyogó szellemmel jelenté a Pantheonba tört nagy magyarnak:

nemesak a Dunánál és az Alföld ezer meg ezer falujában, de a Székelyföldön, a Bánátban s a Kárpátok alján is konganak a lélelharangok, hogy imára hívják a szövetkező falusi magyarok millióit:

adjon a Teremtő méltó jutalmat, örök boldogságot a hozzá megtrő apostolnak.

a kultuszminisztérium szabja meg.

A mezőgazdasági munkásság szabad idő mozgalmanak tervezetét, értesüléstünk szerint, most készíti a földművelésügyi minisztérium és a terv megvalósításában széles munkaterület vár a Falu-Gazdaszövetségre is.

Meg kell állapítanunk, hogy a mezőgazdasági lakosság szabadidő mozgalmanak ügyével, — ha nem is ilyen név alatt és nem is kifejezetten ezzel a célkitűzéssel — hosszú idő óta eredményesen foglalkozik a Falu-Gazdaszövetség, amelynek két évtizedes kulturális munkássága pompásan illeszthető bele a mozgalom kereteibe. A Falu-Gazdaszövetség faluszeminarium, népfőiskolai munkássága, népkönyvtár-akciója, háziipari tanfolyamai, a rendkívül gazdag programu és a falusi élet minden ágára kiterjedő, dalosversenyekkel, műkedvelő előadásokkal, gazdauvarversenyekkel, gyermek-társasági versenyekkel egybekötött falunapjai a most intézményesítendő szabadidő mozgalom várható eredményével jártak és így ezek a jövőben is lánczemei lehetnek a nagyjelentőségű akciónak.

Bizonyosra vesszük, hogy az illetékes tényezők, melyek egyre több és nagyobb megértést tanusítanak a falusi lakosság egészségügyi, szociális és kulturális igényeivel szemben, a megszervezés alatt álló szabadidő mozgalom kialakításánál

igénybe fogják venni a Falu-Gazdaszövetség két évtizedes azonosirányú munkássága során szerzett tapasztalatokat, szakavatottságot, népszerűséget és a Szövetség országos szervezetét,

amely természetesen a legnagyobb örömmel közönszti a magyar falvak népének jobb jövőjét munkáló akció megindulását.

Országos szilvaverseny

Az Országos Pomológiai Bizottság augusztus—szeptember hónapokban szilvaversenyt rendez négy szilvafajtából és pedig: besztetcel, besztetcel muskoly, olaszkek és ageni szilva. Összesen 30 díjat osztanak ki 1000 pengő összegben. A versenyre érkező gyümölcsöket szeptember végén minden esztőtörki napon bírálják. A beküldendő mennyiség fajtanként 3 kg. — Egyébként a versenyen való részvétel részletes feltételeit az érdeklődők az Országos Pomológiai Bizottságtól (Budapest, XI., Nagyboldogasszony-utja 45) tudhatják meg.

SZÖVETKEZETI IGAZSÁGOK

Ha tagja lettél valamelyik szövetkezetnek, akkor olyan szorosan hozzátartozol a szövetségi egységhez, mint saját családodhoz. Ugy törődj szövetséged ügyeivel, mint saját családod jólétével. Mindkettővel csak jól felfogott, saját érdekeidet szolgálod.

KIS VASÁRNAP

A kis Ferkó

Mondtam a kis Ferkónak:
Mely a víze a tónak,
Ne menj bele a tóba,
A kenderzátatóba.

Beleugrott fürdőni,
De nem tudott kijönni.
Nem hallgatott a szóra:
Belefutott a tóba!

FURKA ANDRÁS (Dévaványa)

„Kis kacsá fürdik...”

„Kis kacsá fürdik
Fekete tóba.
Anyjához készül
Látogatába.”

Fel- s alábulók,
Vizes a tolla,
Rázza a szárnyát,
Gyöngy pereg róla.

Tipeg a partra,
Himes pázsitra,
Szép napsütésen
Tollát szárítja.

Fekete rigó
Csak nézi, nézi...
— Illió, trió,
Hová megy? — kérdi.

— Ujra meglátni
Édesanyját.
Régóta vágyott
Lengyel hazámat!

... Kis kacsá fürdik
Fekete tóba,
Anyjához készül
Lengyelországba.

P. ÁBRAHÁM ERNŐ

Cincognak az egerek...

Cincognak az egerek,
Ha alszik a macska.
S mindig akad közöttük
Egy hősködő csaeska.

Azt mesélt, hogy mikor
Járta a világot,
— Akárki elhíheti —
Gyáva macskát látott.

Az egértől reszketett
Hítvány, poltron lelke
S a hős cincogók nyomát
Szagolni se merzte.

— Ujjé! — zsi bong a sereg —
S hogy féltünk mi tőle!
Ezután a világot
Uralkodik fölé!...

Hó, mifő, mozog az
Alvó cica farka...
Uccu! nem marad egér,
Csak egy lyuk a falba...

A cica néz s nem érti,
Való volt, vagy álom?
Talán már nincs is egér
Ezen a világon

MÉZES JÁNOS

Fejtörő:

REJTETT NEVEK

1. A len, kender hasznos növény.
2. Márta! Mäskor ne légy csintalan!
3. Tejet vittem mamának.
4. Emil Katóval beszélget.
5. Én ma ribizlilt ettem.

(Megfejtés: 1. Lenke; 2. Tamas; 3. Emma; 4. Ilka; 5. Mária)

A FALUSI OTTHON

Gyümölcsaszalás

Ha finom aszalványt akarunk kapni, akkor a gyümölcsöt hámozzuk meg. A meghámozott gyümölcs a levegő hamar megbarnul, hogy ezt megakadályozzuk, hámozás után dobjuk azonnal timsó vízbe (1 liter vízbe 3 gramm timsó tegyük). Ha kénezzük, akkor több vízben áztassuk ki utána a gyümölcsöt, különben kellemetlen íze lesz. Az így előkészített gyümölcsöt vékony rétegekben rakjuk az aszalóserényre és 40 Celsius fok melege hevített kemencébe rakjuk. A hőfokot lassan 60 Celsius fokig emeljük, ennél nagyobb melegen azonban ne tegyük ki az aszalványt, mert sem ízének, sem külalakjának nem válik hasznára. Minél alacsonyabb hőmérsékleten aszaljuk az almát, körtét, barackot, annál szebb lesz. Ne várjuk meg, míg a gyümölcs minden levét elveszti és csörög lesz, mert a kökeményre aszalt gyümölcs élvezhetetlen.

Ha az aszalást befejeztük, akkor az aszalványt szellős, hűvös helyen széttergetjük s mikor kihült, kis halomba rakjuk. A halomba a tulajdonságodott szemek vízet vonnak el a kevésbé megszaltakból s így az aszalvány minősége kiegyenlítődik. Egy-két nap múlva aztán tűlzácskóba téve, elraktározhatjuk.

Szilvából teljesen beérett, ép, változatot szemeket készítünk aszaláshoz. A gyümölcsöt lehetőleg több cserényre rakjuk, amelyeket a 100 Celsius fokra felhevített kemencében helyezünk el. A cserényeknek először csak a felét tegyük be a kemencébe s mikor a szilvák a nagy melegtől hirtelen megduzzadnak, mielőtt még megrepednének, vegyük ki, hagyjuk levegőzni s addig a másik csoport cserényt helyezük a kemencébe. Így cserélgetjük a két cserénycsoportot 3-4-szer, míg a gyümölcs megpuhul, megráncosodik. Akkor már nem cserélgetjük, hanem nyugodtan folytatjuk az aszalást. Mikor a szilva az eredeti vörösbarna szín helyett fényes feketésbarnává sötétedik és az ujjaink között morzsolt szilvaszem gyurható, de fel nem repeszthető, akkor az aszalást be lehet fejezni. Halomba rakva, egy-két napig hagyjuk

kiegyenlítődni, mint az alma- s körte-aszalványt, majd elraktározzuk. Három kilogram nyers, jómínőségű szilva kb. egy kilogram aszalványt ad.

Kányó Terézia

Aranyszabályok

A vérhas egyik legveszedelmesebb terjesztői a legyek. Tehát távol kell tartani őket, ahogy csak lehet. Nincs szörnyűbb látvány, mint amikor például a csecsemőn garnadával „legelnek” a legyek. A szabadban borítsuk le a csecsemő kocsiját, bölcsőjét tüllel, vagy hasonló anyaggal, de úgy, hogy a résekben ne jusson a légy.

A népek igazi és valódi nagysága a családiaságon nyugszik. A boldog családból nő ki a hazaszeretett virága és a nemzet nagysága a családiaság templomában él. A szülői ház az erkölcsök iskolája. A családi nevelés kell, hogy képezze alapját minden nevelésnek.

Magyar konyha

Libaaprólék gombával. A libaaprólékat tisztára megmosva, sós vízben petrezselyemmel megfőzzük. Vesszünk tíz-tizenkét darab szép nagy gombát, megtisztítjuk, szeletekre vágjuk és vízben kiáztatjuk, hogy homokos ne legyen, aztán zsírban petrezselyemzöldjével megpároljuk, hirtünk rá két kanál lisztet, buslevet öntünk rá, beletesszük az aprólékat és hagyjuk jól felforrni.

Paradicsomos káposzta. A friss káposztát beszőzük és zsírban pároljuk. Ezalatt 6-7 paradicsomot petrezselyemmel és vöröshagymával megfőzzük, áttörjük szitán, ráöntjük a lisztet behintett káposztára, egy ideig hagyjuk jól főni és kevés tejföllel adunk hozzá. Sült sertéoldalszelet a legjobb feltét hozzá.

Szilvaszörp. Elszörpöstésztát készítünk, mikor megkelt, kinyújtjuk és kikent tepsi- tesszük. Jó érett szilvákat meghámozzunk, darabokra vágjuk, sűrűn tele- rakjuk vele a tésztát, meghintjük zsemlyemorzssával, tört cukorral, fahéjjal s ha van: tört mandulával, aztán a tészta- tól rudacsákat sodrunk rá, s tojással mekegne szép prostra sütjük. Ha üg- stült, darabokra vágjuk és cukorral me- hintve adjuk asztalra.

Gazdatudnivalók

SZÁJ- ÉS KÖRÖMFÁJÁSBAN SZENVEDŐ ÁLLATOK TEJE- NEK ÉRTÉKESÍTÉSE

Sajnálattal értesülünk arról, hogy egyik nyugati megyében beteg tehenek tejének fogyasztása után többen szájfájásban súlyosan megbetegedtek. Ebből láthatjuk, hogy hatóságaink nem ok nélkül adták ki az idevonatkozó rendelkezéseket, melyeket indokoltnak tartunk itt röviden megismételni.

Amelyik száj- és körömfájásban szenvedő tejelő állatnak (tehén, juh, kecske) tőgyén hólyagok mutatkoznak, annak tejet fogyasztani, vagy forgalomba hozni tilos. Az ilyen állat tejét felforraltatva a lezárt helyen (udvar, puszta, tanya, major) lévő állatokkal meg lehet itatni, de onnan kihozni még felforraltva és állati táplálásra sem szabad.

Amelyik tejelő állat száj- és körömfájásban beteg, de tőgyén kös-

elváltozások nincsenek, annak tejét szabad forgalomba hozni, de csakis felforralt, illetve 85 fok Celsiuson pasztörözött állapotban. Minden egyéb, az ilyen beteg állattal egy istállóban lévő valamennyi hasított-körmű állat (tehén, juh, kecske) tejét is csak forralt állapotban, kellően fertőtlenített kannákban, a kannákon „Hatósági rendelethez forra't tejj” jelzéssel szabad értékesíteni. Ez utóbbi esetben a kannákat mindennap forró szódavattal kell fertőtleníteni, utána tiszta vízzel többször jól kiöblíteni és lebugtatva, levegőn, napos helyen jól kiszáritani.

Forraltlanul a nem tőgybeteg állatok tejét csak akkor lehet az udvarból (pusztáról, stb.) kivinni, ha a gazda igazolja, hogy gépkocsin, vagy lófogatu kocsin, olyan telepre (tejgyűjtő, tejesarnok) viszi egy- főtában, megállás nélkül, hol a beszállított tejnek forralása, illetve pasztörözése biztosítva van. Ilyen

esetben is kell kérni a főszoigabíró, városokban a polgármester engedélyét.

Embertársainkkal szemben tartozunk azzal a kötelességgel, hogy a választ intézkedéseket pontosan szem előtt tartjuk!

HANGYÁK IRTÁSA

Fészükbe furjunk bottal egy-két helyen lyukat s ezek mindegyikébe öntsünk 80—100 gr szénkéneget, majd a lyukakat tönnyel és alaposan tiporjuk be. A képződő gáz megöli őket. Kertekben ugyanis a hangyák jelentékeny károkat okozhatnak általában, hogy a földet a növények gyökere körül meglazítják s így ezek elszáradnak.

A REPCE

magja világításra, kenőanyagok készítésére és étekezésre felhasználható olajat ad, miért is egyike a legkeresettebb fipari növényeinknek.

A repce olyan éghajlati viszonyokat kíván, mint a buza; így hazánk egész területén termelhető. A jó trágyaerőben levő, mélyrétegi, humusz- dus, mézben hiányt nem szenvedő talajokon ad legjobb termést, de a siker reményével vehető meszes agyagba és táperős homokba is. Ha a talaja televénydus és így laza, akkor a felfagyás veszélyétől kell tartani. Hó a'att pedig könnyen kipállik, különösen akkor, ha buja fejlődéssel ment bele a télbe.

Minthogy már augusztusban kell vetni, csak olyan növények után termelhető, melyek májusban, legkésőbb júniusban lekerülnek a földről s így az elmaradhatatlan istállótrágyázásra, valamint a talaj megfelelő előkészítésére időt hagynak. Ezért a repce rendszerint korai takarmányokat, a korán lekerülő hüvelyeseket, a gabonák közül az őszi árpat követi a vetésforgóban. Repcét repce után nem szabad vetni, mert akkor rovarenségei elszaporodnak. Amely vidéken ez a kedvezőtlen helyzet már előállt, ott legjobban pár évre lemondani a repcetermelésről.

Az istállótrágyázásért nagyon hálás. Ez csak akkor maradhat el, ha buja talaja és here után vetjük.

Földjét nagyon jól meg kell munkálni. Előveteményének tarlóját nem mulasztuk el felszántani. Ezt kövesse augusztus elején egy mély keverőszántás, majd augusztus második felében a vetésszántás. E szántásba, mielőtt fogással és hengerral sikerült a feltalajt porhanyóvá tenni, azonnal magyba kerüljön. Vethető augusztus 20 és szeptember 15 közt.

Később vetni nem ajánlatos, mert a gyenge vetést a rovarok és a tél egyaránt sanyargatják. Egy kat. holdra 5-6 kg magot vessünk 24 cm sorsávolságba. A mag csak 2-3 cm mélységre kerüljön. Vetés után túskeboronával simítsuk el a talajt.

Ha gyengén kel, akkor indokolt lesz hengerezni. A kapálást megvár- lálja. Ha már összelet tulbuja, akkor kaszálás vagy legeltetés után vesszük elejét a téli kipállásnak.

Aratását már akkor kell megkezdeni, mikor alsó beoó oldalt pirulnak; elkésztet aratás után sok mag kipereg. A levágás és behordás korahajnalban történjen. A szekér fenekébe ponyvát kell tartítani. Átlagosan 1 kat. holdról 6-7 métermázsra termésre számíthatunk, de szerencsés esetekben ez 8-10, sőt 12 métermázsra is nöhet.

Vetőmagvak csávázásához 15 éve közlismerten megbízható
ARZOPÁC, PORZOL, TILLANTIN-szárzapác

Vetőmagmegtakarítás!

Leszállított gyári árak mellett beszerezhető:

Többiermés!

AGRO Növényvédelmi és Mezőgazdasági R.-T., Budapest, IV., Fehérháló-utca 2. Telefon: 180-477, 180-519

Augusztus

28 VASÁRNAP

Ágoston

29 HÉTFŐ

Ker. János fejt., Ernest

30 KEDD

L. Róza

31 SZERDA

Rajmund, Erika

Szeptember

1 CSÜTÖRTÖK

Egyed

2 PÉNTEK

István kir., Rebeka

3 SZOMBAT

Manszvét, Hilda

A nappal tartama szept. 3-án: 13 óra 20 perc; a hét folyamán 22 perccel fog. A hold fényváltozása: Első negyed szept. 1-én.

Krúdy Ferenc kitüntetése

A kormányzó Krúdy Ferenc nyugalmazott főispán, országgyűlési képviselőnek, a *Falu-Gazdaságszövetség* alelnökének közhasznú érdemes tevékenysége elismerésül a Magyar Erdemrend középkeresztjét adományozta. A magas kitüntetés a magyar agrártársadalom körében, amely sokat köszönhet a kitüntetett közéleti férfiú közérdekű munkásságának, osztatlan örömet kellett.

Krúdy Ferenc nevéhez és kitaró munkásságához fűződik többek közt a magyar buzamemesítési kérdésének elindítása és valórváltása; a pár esztendővel ezelőtt Budapestben megtartott országos jellegű mezőgazdasági kiállítás rendkívüli sikere. Ugyancsak ő kezdeményezte a legközelebbi multban egy nem kevésbé fontos agrármozgalom, amely arra lesz hivatva, hogy gondos kiserletli munka segítségével megállapítsa a magyar szélsőséges éghajlatnak megfelelő talajművelési eljárásokat, hogy azután ezen a réven elérhessék a magyar terméshozamok jelentős emelkedését. Semmi kétség, hogy Krúdy Ferenc páratlan cselekvőkészsége és fáradságot nem ismerő buzgalma, sikerre fogja vinni ezt a nagyfontosságú feladatot is.

Krúdy Ferencet tisztelői és jóbarátai a kitüntetés alkalmából elhalmozzák üdvözléseikkel; a *Falu-Gazdaságszövetség* tisztikora és a Vasárnap szerkesztősége pedig meleg ünneplésben részesítette.

Révész Imre az új debreceni református püspök. A tisztán református egyházkerület nemrégiben elhalt püspökének, Makláry Károlynak utódját választották meg augusztus 22-én Debrecenben. Az augusztus 19-ig benyújtott szavazatok felbontása után Vay László báró egyházkerületi főgondnok bejelentette, hogy 799 szavazat érkezett be és valamennyi Révész Imre dr. debreceni egyetemi tanárra esett. Révész Imre dr. hivatalos beiktatása október 3-án lesz.

Jó hangszerezen játszani a legnagyobb élvezet. Elsőrangú igazán olcsó Reményi országos hírlap hangszerezen vásárolhat: Budapest, VI/15. Király-utca 58-60. Kérjen díjmentes, 51. számú árjegyzéket.

A Himnusz-ünnepség

Méltóképpen illeszkedett bele a Szent István-ünnepségek keretébe a Himnusz költőjének, Kölcsey Ferencnek, halála 100 évfordulóján a Gyöngyösi István Irodalmi Társaság által rendezett országos ünnepsége.

Az augusztus 19-én este, a budapesti Ügetőversenypályán rendezett ünnepségen hatalmas tömeg vett részt, élén a magyar közélet kimagasló egyéniségeivel. Színpompás látványt nyújtottak a történelmi Magyarországi vármegyéinek színeibe

öltözött hajduk, a diszmagyaros előkelőségek és a festői népviseletben megjelent kiadósok.

Preszly Elemér titkos tanácsos magas szárnyalású beszéde után megkezdődött a Himnusz-ünnepség, amelynek főjelene a következő: 1200 tagú énekkar adta elő a legzebb magyar imádság, a Himnusz első szakaszát, míg a fenséges költemény többi szakaszait Abonyi Géza, a Nemzeti Színház tagja szavalta el. A gyönyörű ünnepséget a Szózat zárta be.

A buzázólevelek átszámítási kulcsa. A Pénzügyi Központ rendelkezése értelmében a buzázólevelekben folyósított és buzázólevelekre szóló kölcsönök törlesztési részleteinek befizetésekor és a buzázólevelek kasszavezényeinek beváltásakor szeptember hóra átszámítási kulcsként egy métermázsza buza fejében 21.45 aranypengő kell alkalmazni.

Németországban villannyal nevelik a palánkat. A német kertészet, hogy korai tavaszi zöldségtermelést lehetőleg függetlenítse az éghajlati viszonyoktól, kísérletet tett palántákat tartalmazó ügyművelésű villamos fűtésével. Az eljárás annyira bevált, hogy most már nyilvános kiállításra is bemutatják. A körülbelül négy milliméter átmérőjű hajlékony fűtőkábel burkolatban helyezik el a virág- és növénygyökerek alatt. Ötven méter fűtőkábel mintegy másfél kilowatt fogyasztást körülbelül 10 négyzetméter földterületet fűt. A talaj fűtésére később áramot használnak, amely olcsóbb.

Lőtenyészési és lőértékesítési szaktanácskozás Baranyaszentlőrincen. Az Alsódunántúli Mezőgazdasági Kamara augusztus 28-án, vasárnap délelőtt Baranyaszentlőrincen, a községváza tanácstermében lőtenyészési és lőértékesítési szaktanácskozást tart, melyen megjelenik a földművelésügyi minisztérium képviselője és a Külkereskedelmi Hivatal kiadótáje is.

Halálosvégi szurkálás. Halálosvégi szurkálás történt a bácsmezei Bácsalmás községben. Lorenz Ádám 19 éves szabóságát a vasutállomás közelében megtámadta Rudis István borkocsis és egyetlen késszúrással megölte. A hatalmas kés a fiatal ember szívére járta keresztül s mire orvost hívták, már halott volt. A gyilkost a csendőrség lakásán találta meg, ahol éppen vacsorázott.

Ingeny cukrot kapnak Szentmiklóson a szegény anyák. A kunszentmiklósi járás öt községének szegényei között nagy örömet kellett az a kormányintézkedés, hogy a zöldségtermelői közhasznú 300 szegényországyanya, valamint apró gyermek havi egy kilogramm cukrot kap. Az esemény nagyjelentőségű a Kiskunság szikes tanyavilágában, mert a szegény emberek ott alig fogyasztották a cukrot.

Meghalt Krausz Simon. Augusztus 18-án az egyik fővárosi szanatóriumban meghalt Krausz Simon bankár, a három évek és három utáni liberális gazdasági rendszer „Krausz Simi”-je. A földel konjunktúra megszűntével csaknem teljesen tökéregett, minthogy letűnt az a korszak, amelyben a pénz inkább a spekuláció, mint a termelő munka célját szolgálja. Krausz Simon 19-én temették.

Negyven pengőért lelté barátja büntetését — háromnapos fogházat kapott. Tóth József porrigi lakos felkereste lakásán Horváth József csurgói szegény kutasót és negyven pengőért ígért neki, ha leült helyette a reá kiszabott nyolcnapos fogházbüntetését. Horváth elfogadta az ajánlatot és be is vonult a nagykanizsai fogházba, ahol megkezdte a büntetés kitöltését. Már hét napot ült, mikor odahaza Csurgón a csendőrség észrevette, hogy Tóth József — akiről azt hitték, hogy fogházban van — odahaza sétál. Megindították a nyomozást és ennek során kiderült a turpisság. Mindketten a törvényszék elé kerültek, amely Tóth Józsefre a nyolcnapos fogház helyett nyolcnapos bírtort szabott ki, Horváth pedig három hónapot kapott a szíveséért.

Leégett egy jugoszláviai falu. A jugoszláviai Prizrend melletti Kukulyn nagy tűz ütött ki, amelynek újszólva a falu valamennyi háza marhalakul esett. Mintegy hatvan ház égett le. A tűz okát nem sikerült megállapítani, valószínű azonban, hogy cigarettatűztől kapott lángra valamelyik házak a tetje és a veleszélben a tűz hamarosan elharapódzott.

Gombostűkkel zsarolták a pékeket. A budapesti rendőrség letartóztatta Tanczos Mihály 39 éves állatállomány-igazgatóját, aki két büntetésével együtt a zsarolásnak különös módját eszelte ki. Tanczosok ugyanis az utóbbi időben sorra felkeresték a nagybpesti pékészek tulajdonosait és közölték, hogy az általuk sütitő kenyérekben gombostűt találtak. Ha a pékészek tulajdonosa nem fizet nekik kisebb-nagyobb összegű hallgatási díjat, feljelentést tesznek ellene. Egy-két helyen sikerrel járt a zsarolási kísérlet, Tanczosok megkapták a követelt összeget, végre is azonban a pékek feljelentést tettek, mire a háromtagú zsarolási ügyet letartóztatták.

Egy kislány tragédiája. Solt közszeg közömben fekvő Kincsesmágyarban Bede László gazdálkodó nyolcéves István fiú szüleinek távollétében fel akart mászni az udvaron lévő kukoricagöré tetejére. A létra megbillent és a kislány négy méter magasságból a földre zuhant. Összetört tagokkal feküdt a földön 5-6 óraán keresztül, csak este hazatérő szülei fedezték fel a szerencsétlenséget. A mentők a kislányt kórházba vitték, ahol rövidesen meghalt.

Lovakat öltek a méhek. A németországi Speppenauer közelében méhek megtámadták és megölték két lovat, két embert pedig súlyosan megsebesítettek. Az eset úgy történt, hogy egy gépész és egy földműves két lóval vontatott céslőgéppel véletlenül éppen egy méheszet közelében állott meg, hogy valamit igazítson a lovak számszámán. Váratlanul egész méhfelhő borította el őket és a lovak csakhamar holtan rogytak össze a méhszúrások következtében. A két ember hirtelen hadonászva próbálta a méheket elzavarni, de közben ők is olyan súlyosan megsebesültek, hogy kórházba kellett őket szállítani. A bajesetet valószínűleg az okozta, hogy az egyik ló farkával megcsapta az egyik méhet, amire azután a méhrajok megtámadták a fogatot.

Itéletlő Romániában. A romániai Albești községben hatalmas vihar dühöngött, amit jégverés kísért. A jég két gyermeket, akik a mezőn marhákat őriztek, agyonvert, úgy, hogy a helyszínen meghaltak. Két gyermeket halálukba szállítottak be a mezőről a községbe. Egy gyermek eltűnt, az a foltvérs, hogy a jégverés megölte és azután az áradás ragadta el. A vihar azonkivül agyonvert 12 szarvasmarhát, 3 juhót pedig az áradás ragadott el.

Nines szebb, áldásosabb, lélekemelőbb, kedélyesebb és szórakoztatóbb dolog, mint a zenélés. Ma már mindenki könnyen teljesítheti azt a vágyát, hogy legalább egy hangszere legyen. A modern hangszereken olyan könnyű játszani, hogy csekély gyakorlat után a szép zenével ámulatba ejti a hallgatóságot. Nagyon olcsón lehet kapni minden létező hangszert az ország egyik legnagyobb hangszerepari vállalatánál, a Sternberg-féle körúti és udvari hangszerepari, ahonnan díjmentesen kúldenek árjegyzéket, ha megírja az olvasó, hogy milyen fajta hangszert érdekl. Például, hogy vonós, rézfúvós, pengetős, ütőhangszer, vagy pedig rádió vagy gramofon érdekli-e. A levelet a Sternberg-hangszerepari, Budapest, VII., Rákóczi-ut. 60. szám alatti hangszerepari irodának kell címezni.

Magyar fiukat raboltak lengyel cigányok. A lodzi rendőrség nemrég cigánykaravánt tartóztatott le, mert két feltűnően nem cigány külsejű gyereket talált a rajkók között. Vallatára fogták a cigányokat és kiderült, hogy a két 13-14 éves fiúcskát tizenegy évvel ezelőtt rabolták el Magyarországon a Balaton mellett nyaraló Novák családtól. Nováék most Petrikauban laknak és boldogan ismerték fel a két fiúban tizenegy éve eltűnt gyermekeiket.

Unokája holttestét fogta ki a Dunából. Szironkovic János újvidéki téglagyári üzemvezető unokáját, a hatéves Terézke július elején halálos szerencsétlenség érte Mohácsoson fürdés közben a Dunán. A szerencsétlenségre az Újvidéken lakó nagyapát kíméletlenül nem értesítették. Újvidéken a mult héten a téglagyári munkásai jelentették Szironkovic üzemvezetőnek, hogy a Dunán fürdőruhás gyermekholttestet sodornak a hullámok. Szironkovic csónakba ült munkásokkal és sikerült is partra vinni a kis holttestet. Az üzemvezető ezt az esetet megírta Mohácsos nyaraló leányának azzal, hogy jól vigyázzanak Terézke, mert a Duna veszélyes és most is Újvidéken egy kis áldozatot fogtak ki. Mikor az asszony olvasta a levelet, átjuttat eszt össze. Abban a pillanatban arra gondolt, hogy az ő gyermekét sodorta le Újvidékig a Duna. Azonnal elutazott Újvidékre és borzasztó izgalom között mondta el a kisleány nagyapának, hogy mi a gyönyör. Még aznap felbontották a sirt és a kétségbeesett anya felismerte gyermekét Szironkovic, amikor megtudta, hogy a saját unokáját temette el tudván kívül, ágyának esett és állapot igen komoly.

Megölt egy kisleányt a testvéreinek rendelt gyógyszer. Tragikus haláleset történt Kecskeméten. Krupa Mihály ottani földműves 10 éves Rozália nevű kisleánya hasfájásról panaszkodott. A testvére verhasban fekvő beteg és annak az orvosságából itattak a kisleánnyal is. A gyermek: másnap reggelre meghalt. A holttestet felboncolták. Megindult a vizsgálat.

Hogyan védekezünk a villámcsapás ellen?

Itt a viharos időszak, mely különösen a szántóterő, szabadban foglalkozó emberekre lehet veszélyes. Alább néhány tanácsot közlünk, melyeknek figyelembevételével a villámcsapás veszélye csökkenthető. Ezek:

1. Ne álljunk egyedül álló fa alá.
2. Fásorokban lehetőleg alacsony fa alatt keressünk menedéket.
3. Erdőszélről lehetőleg huzodjunk messze be az erdőbe.
4. Széna- és szalmakazlakat, boglyákat, egyedül álló építményeket kerüljünk.
5. A fémzsármakot — kasza, ásó, stb. — tegyük ki a kezünkbe.
6. A folyó- és állóvizsek környékéről távozzunk és hagyjuk el az olyan helyeket is, ahol — tudomásunk szerint — a talaj vízenyős, vagy a föld alatt vízrejtő van.
7. Kocsiról, lóról, kerékpárról szálljunk le, szakítsuk meg utunkat akkor is, ha gyalog megyünk és menedék hiányában álljunk, vagy feküdjünk le a földre.
8. Szántóföldeken, ahol közelben nincsenek fásorok, vagy fásorok, lehetőleg alacsony buvóhelyeket építsünk. Ezek megvásárlása alkalmazhatjuk a cserkészek által sátraik védelmére használt rőtöngzött villámhárító. Ez semmi más, mint egy hosszú, vastag vörösrézdrót, melynek az egyik végét a sátor egyik végétől néhány lépés távolságra elföldeljük, azután hosszú botok segítségével a sátor fölött a lehető legmagasabbán átvezetjük és a másik végét ugyancsak elföldeljük. Ez az egyszerű módszer szintén biztos menedéket nyújt a villámcsapás ellen. Kirándulók a drótot felszereléseik között magukkal vihetik, ugyancsak magukkal vihetik a munkások is, különösen, ha kocsival mennek munkára.

A Macsói Bánság székvárosában

Ormánsg, 1938 augusztus hava.

Érik már a korai szőlő híres Ormánsgban. Az ormán paraszotok fejükön viszik az egyetlen gyümölcsöt, melyet az ormán föld az idén megtermelt, hogy valami pénzt csikarjanak ki valamiből. Persze a szőlő ilyesformán még áros valami. A legsilányabb szőlőért is elkérnek különként 70—80 fillért. Elkérhetnek ennnyit is, mert örül mindenki, hogy végre valami gyümölshöz jut, mert eddig semmiféle gyümölcsöt nem lehetett kapni. Minden, de minden tökéletesen lefagyott. Siklóson, az egykori Macsói Bánság székvárosában, szétélednek. Bizony a híres székváros is szükföldök zöldség és gyümölcsben. Egyébként sincs berendezve ez az Istenáldott vidék komoly gazdasági többletermelésre. Mindenki azt termel, ami éppen eszébe jut, semmi tekintettel sem a talaj minőségére, sem az éghajlatra. A magyar mezőgazdálkodás egyik rettentő hibája. Erre csak így sóhajthatunk fel: Hja kérem nem vagyunk Dániában, sem Hollandiában! Igaz, hogy ez nem nagyon biztató. Azt hiszem, Istenben megdicsőült Széchenyi Istvánnak sem volt az. Irányított termelés kéne a magyar földre és sok komolyan szakképzett mezőgazda és egy kis elgedetlenség, egy kis tanulniakadás. Fájdalom, a magyar gazda többnyire még ma is úgy termel, olyan eszközökkel és módzerekkel, mint a nagyapja. És az étkéseze is észszerűtlen. Még ma is azt hiszi, hogy a hus az egyetlen komoly táplálék. A tej és teitermekék, a tojás, a gyümölcs, a zöldségfélék szemében még ma is hasznavehetetlen szemetek. Lámpával kell keresni világos nappal egyetlen magyar gazdát, amelyik korszerűen gazdálkodik, többletermelésre és minőségi áru termelésére és helyes gazdasági könyvelésre, észszerű táplálkozásra törekedne. Ha megérik a gyümölcs, kapja magát, eladja. Azt már rest meg tanulni, hogy és mint kell ezt vagy azt a gyümölcsöt elartani és karácsonyra piacra dojni. A magyar konzervtermelésről még beszélni sem lehet. De még helyes gyümölcsaszalásról sem. Tönkre megy, elpusztul a sok drága gyümölcs és ilyenkor, amikor nem terem, hát egész nyáron nincs a magyar paraszt asztalán egy szem szilva, vagy alma sem. Most aztán minden pénzt megadnának az ormán városok egy szem barackért, most aztán nincs, de még egy bögre barack vagy szilvaizt sem lehet kapni. Ez a magyar termelési módszer. Szegény jó Széchenyi István. De jó, hogy ő már nem látja! Ki tudja, hogy hol végezné újra! Siklós, mint városka, kedves hely. Kár, hogy az egyke ez is így megítélte. Ahol a magyarok kihálnak, ott svábok vernek tanyát. A svábok korszerűbben gazdálkodnak és ugyanannyi földön nagyobb hasznot érnek el. Házaik magasabbak, egészségesebbek, tisztábbak és csinosabbak. Ahol villanyvilágítás van, ott még az istállóba is bevezetik. Sőt, néhol az udvart is villanyvilágítják. Praktikusak, bátrak, haladók és mégis svábok. A magyarok régen lettek a népviseletet. A svábok azonban *tüntetőleg* hordják. Általában leszögezhetjük, hogy akin ma itt népviselet van, az vagy sváb, vagy soké, vagy horvát, vagy szláv. Minden náció itt nemzeti viseletben jár, csak a magyar nem. A magyar abban halad, hogy eltanulja a rádió városi dalait és fölveszi az olcsó selyemharisnyát és a proletáruháat. Az ormán faluk szemetek, elhanyagoltak. Dűledző, meszeletlen házak és rendetlen udvarok jellemzik. A magyar Alföldön szegényebb néprétegek laknak, de tisztábbak, csinosabbak és hogy így mondjam: más a kiállásuk.

Siklós városa nagy multra tekint

vissza. Honfoglaláskor Botond vezér hada szállta meg. Itt ütött a törze tanyát. Itt székelt a híres Garák, majd a Perényiek, akik az orszáeg nádori méltóságát viselték. Egyidőben, mint fent említettük, Siklós vára Tolnán, Baranyán, Bácsón, Szerémen, Valkón, azaz a Macsói Bánságon uralkodott. Siklós vára sok tekintetben még ma is ép. Harminc méteres, hatalmas falak veszik körül, amelyeknek vastagsága meghaladja a 6 métert. Az egész vár kiterjedése mintegy 7 kataszteri hold. A vár sarkain ma is álló 11 erős lötorony magaslík az ormán és szlávón síkságra. A vár belső falai is tökéletes épésben állanak. Fölötte lóres-párták vonulnak. A vár többek között arról is híres, hogy Zsigmond magyar királyt itt tartották fogva a Garák. A szobát még ma is megmutatják az érdeklődőknek. A vár szobái egytől-egyig értékes régiségeket tartalmaznak.

Meg kell említenünk a vár XIV. Lajos király-korabeli mesebeli szép szalonját. Gyönyörű butorok és nagyértékű képek díszítik ezt a bájos rózsaszín szobát. A szalon mellett van a könyvtár. Sajnos, a könyvtár butorait és könyveit a magyar kultúra örök kárára a szerb bandák elherdálták, tönkretették. Egyes szobákban a remekbékészült padlatokon fát vágta. Legszörnyűbben összedarabolták a vár Napoleon-szobáját. Szerzte az egész várban a szerb legénység fejéssel igyekezett bezibonyítani fajtájának kulturérzését. Itt találjuk a kormányzó ur szobáját is, ahol 1935-ben Öfóméltósága elszállásolva volt, amikor a mohácsi emlékmű leleplezésén és a harkányfürdői ormán anyák napján részt vett.

A várban egy kedves kápolnát is találunk. Érdekes, hogy az egyébként gótikus-renezánsz kápolna bizantikus ikont és török eredetű szenteltvíztartót mutogat a látogatóknak. A szenteltvíz-tartó hajtánban mohamedán szent lábmósó edény volt. Figyelemreméltó a vár kis muzeuma is. Itt őrzik a híres Ocskay László kuruc brigádéros kardját, vértjét, löportartóját, nyergét, sarkantyúját. A kis muzeum egyébként fölölle Ormánföld kulturtörténetét a csizelátóknakörkörzaktól kezdve át a rég-és bronzkoron egészen a gótikus középkor szinarany kegytárgyai és miseruhái és azon túl a modern korig.

A vár udvarán van egy 60—70 méteres sziklába vajt kut. A kútól nem messze egy emelvény köböl faragva. Erről az emelvényről beszélt a hajdani, hősi időkben a várur a vár víztézeihez. A vár alatt bombamentes pincék boltozatos folyosói alatt kőkoporsóban a vár egykori török ura és családja porladozik. A vár alatt börtönök és vesztőhely is van.

A várat 1543 július 6-án foglalta el Nagy Szulimán Császár fia: Bajazid. A vár ostromát nem annyira magyar, mint inkább a török történelem őrzi. A siklósi iglicetűkés mező sok harcot és sok hadat látott. A régi kövek még ma is tárogatóznak a szélben dicsőemlékü Rákóczi Ferencről és jeles vezereiről, Vad Bottyánról és Beery Balogh Adámról és törökbaronyi süveges, ibolyaszínű sorjában dömnyös vitézeiről. . . . azokról, akik a nemzet szabadságáért meghaltak. Hogy is szól a régi nóta:

Leszállott a páva
A siklósi várra,
Zászló leng tetején,
Aldás ura nevéen,
Eljen Prince Rákóczi,
Eljen a Haza!

A vár fokáról messze belátni az aranylómán síkságra, másfelől túl a fehér habot forgató Dráván a termékeny szlávón síkságra és még messzebb, ahol már a horvát hegyek karcollják az acélkéet. A Dráván túl csillog az ormán magyarok kedves

városa: Dolni Miholjac. Oda jártak vásárra, onnan hozták a szlovének a fát, az édes gesztenyét, a naspolyát és a szlávón szilvát. Könnyű ül az ember szemébe, ha túl néz a csillogó kedves Dráván. Nem szabad többé átmenni hozzátok kedves szlovén testvérek és nem szabad többé nektek idejönni jó villányi ormán borért, sem ormán buzáért, sem hajdináért. Nem, mert néztek, ott emelkednek a drótszvények és merednek a vasbetonba épített ágyúcsövek és ott csillog a temérdek szurony. Istenem, oly közel voltunk egymáshoz, hiszen Dolni Miholjac nélkül mi élni sem tudtunk, mint ti nem élhetetek Siklós nélkül . . . és most milyen messze van minden. Csak a nóta száll át a határon:

Istenem, Istenem, én édes Istenem,
Mikor lesz én nekem szép szabad életem,
Akkor lesz én nekem szép szabad életem,
Mikor a Dráván túl babámat ölelem. . .
Számadó Ernő

A mi költőink

Nyári pillanatsfelvétel

Elmerengök a szép természetem,
Itt van minden pompájával a nyár,
Földjén verejtékezik a paraszt,
S a mező most a legszebb oltár.

Áldozat rajta a tiszta buza,
Már verejték közt keresztékbe dől,
Zsong a nép a vad-árvácskás tarlón. . .
Oh, hódoljátok a paraszt előtt.

KÁPOSZTA FERENC
(Nógrádverőce)

Ha alkonyba borul a táj . . .

Ha alkonyba borul a táj
És álomra tér a határ
Ha mécs villan a dombtetőn,
Akkor vár a hű szeretőm.

Nem kell föl, az égce nézmem:
Csillag ragyog a szememben.
Holdnál szebb a mosolygása,
Ringó szellő kacintása . . .

Minden szava nyíló tavasz,
Szívemben friss rügyet fakaszt.
Gondolata csokos álom,
Rózsát terem télen-nyáron.

Kicsi szive nyári harmat,
Melyben úde rózsák nyílnak.
Csókok ajkán mosoly derül:
A szerelem lókik belül.

IFJ. AVAS JÓZSEF (Szalafő)

Bakonyi lány szereti a virágot

Zöldleveles, vadvirágos Bakonylányja
haj de szép!
Ha felnezek, mindig kéken, tisztán
ragyog itt az ég.
Egy bokorban, zöld bokorban dalos-
madár csicsérgi:
Nincsen olyan bakonyi lány, aki nem
tud szeretni.

Több virágot, szebb virágot másutt
szedni nem lehet,
Árványhajú, haj de kedves, mintha
hívna, ineteget.
Kismadárnak csókra csábít a csic-
sérgő damája,
Bakonyi lányt megöleli, mert szereti
babája.

TISCHNER SAROLTA
(Veszprém)

T. ELŐFIZETŐNKHÖZ!

Tisztelettel kérjük azokat az izen tisztelt előfizetőinket, akiknek előfizetése augusztus hó 31-én lejár, hogy a csatló befizetési lap felhasználásával az előfizetési díjat szíveskedjenek beküldeni, nehogy a lap küldésében fennakadás álljon be.

ELŐFIZETÉSI DÍJAINK:

Negyedévre 1 P
Félre 2 P
Egész évre 4 P

A VASÁRNAP kiadóhivatala.
Budapest, V., Báthory-utca 34.

Találja ki!

Ki írta a Hymnus szövegét és ki szerezte a halhatatlan dalamat?

A levelezőlapra irt megfejtéseket a Vasárnap szerkesztőségének címére (Budapest, V., Báthory-utca 24.) kell beküldeni, tíz napon belül. Elkülvés érkező megfejtést nem veszünk figyelembe.

Jutalom

öt darab értékes könyv.

Kiosztjuk öt olyan előfizetőnk között, aki helyes megfejtést küld be, előfizetőiaborunk tagja és előfizetési díjhátraléka nincs.

A Találja ki! helyes megfejtését és eredményét a 38-ik számban teszszük közzé.

A 32. számban közzét Találja ki! helyes megfejtése:

A felvetett kérdésre — melyik országban nem nyugszik le soha a nap? — a helyes válasz:

Nagybritanniában.

A kérdésre tizenhét előfizetőnk válaszolt; ebből ketten hibás feleletet küldtek.

Könyvjutalmat nyert:

Nagyvári József, Baja.

IGAZGYÖNGYÖK

Az élet a természet munkája, sőt éppen maga a Természet, az egészség pedig, valamint a gazdagság és becsület, a szerencsének javai.

Nem az a nő tart csapodárnak, akiért mást elhagyta!

Csak azért vannak még olyan emberek, kiknek neveltségessége sohasem került napvilágra, mert nem kutattuk elég alaposan.

Egy kis mosoly

— Miért teremtette Isten előbb Ádámot és csak utána Évát?

— Mert a jó Isten azt akarta, hogy a férfi legalább egyszer lássa bekkességben a világot!

A faluban volt egy zsidó, aki borzasztókat szokott káromkodni. Emiatt szemrehányást tettek neki és megkérdezték tőle:

— Nem félsz, hogy megbüntet az Isten?

— Mit bánom én — szólt a goromba zsidó — pupos és sánta már vagyok, mi büntetés érhet még engemet?

Egy ember, aki házalással keresi a kenyerét, becsenget egy lakásba és az écsőtök urnak azt mondja:

— Vegyen a nagyságos ur fésűt, keféit, bajuszkötőt, inggombot, nadrártartót . . .

— Nem kell semmi. Mindenen van.

— Akkor vegyen egy imádságos könyvet és adjon belőle hálát az Istennek, hogy mindene van.

— Hogyan fogadott a feleséged, mikor a korcsból hazamentünk?

— Ne is beszél róla. Dühében a haját tépte.

— Na, hiszen akkor te még jól jártál, mert az én feleségem az én hajamat tépte.

— Ezzel a kocsival világot láthat!

— dicséri áruját az autókereskedő.

— Ezt a világot vagy a másikat érti?

Arany-ezüst beváltás

a legmagasabb napi áron:

Szigeti Nándor és Fia

ékszerész, Budapest, IV. Kecskeméti-utca 9.

TANÁCSADÓ

Kérdés: Sziveskedjenek felvilágosítást adni, hogy kisgazdának érdemese-e lucernabarkázzal beszerezni és ilyen kistejű gyé mibe kerül és hol lehet beszerezni? (B. E., Hódmezővásárhely). — Felelet: A lucerna barkázzának gyűjtésére szolgáló eszközök kisgazdának is érdemes beszerezni. Természetesen az egyszerűbbet és így olcsóbbat. Ilyenek a Pavlovsky-féle bogárkasza és a Gróf-féle Avaria nevű tölördeszerű bogárfőgő.

Kérdés: Hol szerethetnek be 1000 darab akéfacsemételt? Sziveskedjenek jelezni az árát is, ugyanis van egy kopár földterületünk, ezt szeretnénk befasítani, ha sikerülne. (R. F., Mátrásröplős.). — Felelet: Forduljon kérelmével a fűszabonyi állami csemetekert vezetőjéhez. A csemeték árát nem tudjuk; onnan majd megírják.

Kérdés: Lehet-e szőlőbe műtrágyát használni; mit, mikor és hogyan adagolva kell használni? (S. V., Hosszupérszeg.). — Felelet: A szőlőben használni szokott lenni összel 80—100 kg. káliumnak, tavasszal 80 kg. pótlásnak és 150 kg. szuperfoszfátnak adagolás. A szőlősorok közt huzzuk kapavél egy arasznyi mélységű barázdát, ide hintjük be a műtrágyát és azután fedjük be a barázdát.

Kérdés: 1. Hol van erdészeti szakiskola és mi a címe. 2. Hány középiskolának felel meg a székelyvári mezőgazdasági szakiskola? (H. L., Szekesmajor.). — Felelet: 1. Középfokú erdészeti szakiskola van Esztergombán, „M. kir. alerdészeti szakiskola” címmel. 2. A mezőgazdasági szakiskolák két középiskolai osztálynak felelnek meg.

Kérdés: Összeműgyamozott csendőrszínhelyettes, aki felkészült katonául válni. Van a közös szerzeményből egy házak, 10 hold 1. osztályú földje, 500 négyzetméter szőlője és a közbirtokossági erdőből két rész. Összeműgyamozott az asszony és a három gyerek tartására külföldön élő feleségének adta, ő maga meg nyugdíjából él. Most meg az asszony további tartásdíját követel ücsimólt. Jogos-e ez? (14.511. sz. előfizető, Bagamér.). — Felelet: A tartásdíj összegét a bíróság az eset körülményeivel színt ítéli meg. Így például az iskolás gyermekek tartására nagyobb összeget ítélt meg, mint az egész kis polgár-vezekéért, ha pedig a gyerekek az iskolákat már kijárták és önállóan keresnek, akkor semmi tartásdíj nem jár. Amennyiben a gyerekek keresetképtelenek, a férfi összes jövedelmének 30%-a illeti meg az asszonyt négytársdíj fejében és csak 20—25% a gyerekek tartásdíj fejében. Természetesen azonban a bíróság figyelembe veszi, hogy az asszonynak van-e külön jövedelme és ha igen, vagy a férfitől járó tartásdíjat másképpeli vagy elutasítja.

Kérdés: Ez évben építettem egy 3 szobás lakóházat földalatti. Szeretném a 30 éves adómentességet megszerelni rá. Mit tehetek? (B. N. S., Nagykereki.). — Felelet: Az adómentesség iránti kérelmet még az építkezés megkezdése előtt kell benyújtani, így ha a házat felépítette, az adómentességet nem kaphatja meg. Forduljon az adóhivatalhoz.

Kérdés: Öten örököltük apánk földjét, amit már régóta át részre osztattunk. Most az egyik szomszéd perrel fenyeget, hogy az ő tuda nélkül mérjük. Jogos-e a fenyegetés? (H. I., Zalakeresztúr.). — Felelet: A saját földjét mindenki úgy mér fel és akkor mér fel, amikor akarja és ha a szomszéd földjét el nem foglalta, vagy el nem szántotta és a szomszédokkal való határt őrségben tartotta, úgy a szomszédnak semmi néven nevezendő loga nincsen.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK: Nagy Blánka, Kunagóta: 1932-ben eldruvezett háza ügyében hozták intéző tételre ízeijük, hogy szerkesztésünk a dolog természeté szerint az ügyek elintézését nem vállalhatja, annál kevésbé, mert hisz joga sincs, de időben sem volna lehetséges. Amennyiben tehát igények a földmivélségi minisztérium-ban való elintézéséhez meg kíván bizni valakit, úgy forduljon egy ügyvédhez, kívánósága esetén megbízható ügyvédet szerkesztésünk ajánl. — Vasárnap hű olvasója: Névtelen levelekre, — mint azt minden valóban hű olvasónak nagyon jól

tudja, — válaszolni nem szoktunk, még kevésbé tehetjük meg, hogy súlyos vádat tartalmazó levelet leközbőljük, anélkül, hogy módunk lenne az előadottak valósgáról meggyőződni. Annnyit kivételesen megteszünk, hogy azt tanácsoljuk, hogy az elismerény alárását feltétlenül tavadja meg és az előírádságok, előadva a ténnyállást, kérje a ruha kiadástát.

Készárnyiac. Buza 77 kg-os tiszavideki 19.05—20.10, felsőtiszt 19.05—20, dunatiszakkól 19.80—19.90, egyebek 19.85—20.03, 78 kg-os tiszavideki 20.15—20.30, felsőtiszt 20.05—20.20, dunatiszakkól 20—20.10, egyebek 20.05—20.30, 79 kg-os tiszavideki 20.35—20.50, felsőtiszt 20.25—20.40, dunatiszakkól 20.20—20.30, egyebek 20.25—20.45, 80 kg-os tiszavideki 20.45—20.60, felsőtiszt 20.35—20.50, dunatiszakkól 20.30—20.40, egyebek 20.35—20.55, rozs pestvidéki 14.00—14.75, más származású 14.80—15, zab 14.16—16.80, 16.45, közép 16.20—16.30, finom búza 16.35, 12.00—12.70, takarmánydrpa 14.85—16.25, közép 15.50—15.75, tengeri tiszántúli állomásokról 18.90—19, egyéb állomásokról 18.80—18.90, ah Budapesti közraktár 18.95—19.10, 8-as buzást 14.80—15.25.

Határidősépek. Rozs októberre 15.35—15.36, márciusra 15.96—15.98, tengeri augusztusra 19.05—19.08, májusra 13.95—13.97 pengő.

Magpica. A Mauthner ödön Magyar-melől és Magyar-kereskedelmi Rt. heti jelentés. Bihorheremeg tovább szállárúdt. Szászokbüköny is javult. Utjermésűk herében és lucernában tartott árak mellett kevés újlet volt. Fehérheré ára is tartott, csak kevés kövös jött létre. Mákbán az újlet elesenedesedt. Lenese tovább gyengült. — A Budapesti Ár-és Értékadó hivatásos nyersései nyers-árúrt 100 kg-ként, ah Budapesti: Ropce 25—25.25, ah feladólállomás mák 107—112, Viktória-bors, stérilizált 17—18.50, Express 17—18, leucsa, nagyszemű 36—45, közepesemű 24—32, kismemű 20—23, bihorher 67—70, szászokbüköny 38—40 pengő.

Abraktakarmány. Árpakörpa 14.80, borsóhéj 19.50, borsókönnyű 16, búzakörpa, új 13.75—14, búzakörpaműnyés új 16—16.25, kókuszpogácsa 14.75, halisz 45, lenmagpogácsa 16—16.25, néház 10, napraforgópogácsa 15, szárított rászetel 14, rapszetel 13, rozskörpa 14—14.20 pengő métermázsánként.

Takarmány. Réti szóna 14.65—8, IIa 5.50—6.50, IIIa 3.80—5, muharzóna 5.50—8, lucernaszóna 6.50—9.90, alomszóna, rozs 3.70—4.20, zsupszalma 5.50 pengő métermázsánként.

Vázomárika. Bika, tarka, Ia 67—70, kivételés 72, IIa 56—63, IIIa 48, 68, magyar IIa 54—64, tarka, Ia 69—74, kivételés 76—80, IIa 56—65, tehát, magyar, IIa 56, tarka Ia 69—72, IIa 49—65, IIIa 40—48, bivaly, magyar 24—48, növendék 40—70, kicsontozal való 26—38 fillér kg-ként.

Tenyészmarhák és jármosörök. Ia beföldi jármosörök (tarka) és beállítani való ténő 60—70, Ia beföldi jármosörök (fehér) 60—74, 1½ éves.

Borjú. Ia 90—94, kivételés 96, IIa 80—88, IIIa 70—76 fillér kg-ként.

Juh. Külföldnek megfelelő Ia fiatal ürű darabonként 50 kg súlyban 40—50, Ia fiatal bárány, páronként legálább 80 kg súlyban 46—52 fillér kg-ként, etetés-itatás után gazdaságban mázsával, 3 kg súlylevonással.

Ló. Igás kocsió (nehéz nyugati fajta) 350—770, igás kocsió (könnyű nyugati fajta) 300—550, szárnár 150, alárendelt 70—295, vágó 16—355 pengő.

Sertés. Uradalmi zsírmentes pironként 340 kg-on felül 103—106, 340 kg-on alul 102—104, szodettersítés Ia 102—104, Ia 98—100, silányminőség 90—96, őregsértés Ia 90—93, IIa 84—88, angol tőkésertés 100—102, kivételés 105, angol sonka-sértés Ia 103 fillér kg-ként.

Zsir és szalonna. Szalonna, olvasztani való 132—156, sózott 150—180, füstölt 170—240, háj 150—172, tepertő 160—220, sertészsír, helybéli 160—178 fillér kg-ként.

Nyersbőr. Marhabőr, 40 kilónál nehezebb, magyar 90—95, tarka 100—105, a 40 kilónál könnyebb marhabőr 10 fillérrel olcsóbb. Tarka bikabőr 35 kg-ig marhabőrarában, 36—40 kg-ig 20, 11—50 kg 20, 51—60 kg-ig 30, ezen felül 100, 100—104, rövidlábú borjúbőr 140—155, merlino juhbőr, zöldsúlyban 60—70, fillér kg-ként. Mészáros bőbőr darabonként 10—11 pengő, kisebb löbörért 10—20%-kal kevesebbet fizettek.

Baromfi és tojás. Élő baromfi: Tyúk 200—350, csirke, rántani való 90—150, sütni való 140—150 fillér darabonként. Leölt baromfi: Tyúk 180—180, csirke, rántani való 160—280, sütni való 160—280, ruca, libazít 140—180, lud, libzít 140—200, libamáj, nagy 500—700, kicsi 300—500 fillér kg-ként. Teafőző 10 darabig 8—10, főzőtojás 7—8, apró 6.5—8 fillér darabonként.

Tej és tejtermék. Teljes tej 30, lefőzött tej 10, aludttej 80—100, tejszín 180—200, tejfel 100—120 fillér literenként. Centrifugált vaj 320—380, főzözvaj 280—300, tehéntúró, sovány 40—80, juh-sajt 160—240, kevert túró 140—180, juh-sajt 160—220, trappista 200—260 fillér kg-ként.

Fűszer és egyéb. Paprika, édesemes 460—520, félédes 380—480, rózsá 320—380, mák, kók 180—200, pergetett mész 160—180, kőnényimaz 200—300, házi-szappan, szín 90—120, közönséges 56—96 fillér kg-ként.

Zöldszeg. Sárgarépa 4—18 (csom.), petrezselyem 6—26 (csom.), zeller 2—10 (db-ja), kalarabé 2—6 (db-ja), karfiol 50—120, vörshagyma, makól 10—14, fokhagyma 18—30, cékla 8—20, fejeskáposzta 6—14, savanyított káposzta 24—32, kelkáposzta 8—16, vöröskáposzta 14—24, fejessaláta 4—12 (db-ja), tormá 60—160, burgonya: Gűlibába 10—14, őszirózsá 10—14, Ella 8—11, tömör eszperke zomba 80—200, szegfűgomba 120—160, éti varányja 100—140, uborka, savanyított való 16—30, nagy, saládnak való 6—16, zöldpaprika, apró, hegyes 12—24, nagy, tölteni való 12—24, ták, fűz 4—8, paradicsom 7—14, zöldbab 12—26, vajbab 12—26, zöldborsó, hüvelyes 56—120, sóska 16—24, paraj, tisztított 16—24, feketeterenk 14—24 fillér kg-ként. Zöld tengeri darabonként 3—5 fillér.

Gyűdés. Alma 45—100, körte 48—120, szőlve, magyaváló 40—60, nem magyaváló 28—48, szőlvaiz 120—160, gyümölcsöz 120—300, ringó, nemcs 40—100, befőzni való 36—80, őszibarack, fehér 35—140, piros 45—130, zöregdinyve, faj 10—14, szárdinyve, faj 10—16, szőlő 50—100, díből 380—480, mogorósből 280—400, héjazott mandula 450—650 fillér kg-ként.

Borpiac. A borpiacban a borárak tovább szállárúdtak és a készletek erősen megcsappantak. A legutóbbi napok esős és ködös időjárása erősen veszélyezteti a jónak ígérkező szőlőtermést, amennyiben a fűrtperonoszpóra és a szőlőmoly veszedelmes fellépett. Jó időjárás és meleg még sokat javíthat a helyzeten. A szőlővörös kerekedelmű ürű literenként 24—28, az uradalmi 28—36 fillér literenként.

Szesz és szeszitalok. A szeszüzlet e héten is élénkebb volt és főleg fogyasztási szesz iránt való kielégítő a kereslet. A gyümölcsipáncsónacban a forgalom gyéreb volt, az árak változatlanul tartottak. A tökélypáncsa 3.40—3.50, a seprópáncsa 3.40—3.50, a szőlőpáncsa 5.40—5.60, az eperpáncsa 4.80—5, a barackpáncsa 6.50 Ft-ig terjedő áron kelt el. Borpiacotól nem ajánlottak.

Idégen pénzek vételi és eladási ára. Szed pengőnél többre került száz darab: Angol font 1650—1670; dollár 337.26—341.20; kanadai dollár 332—337; holland forint 184.70—186.70 pengő. — Szed pengőnél kevesebbe került száz darab: Csehkorona 9.50—12, lengyel zloty 90—61.40; szerb dinár 7.15—7.70; francia frank 9—9.40; román leu 3—3.45; bolzár leva 3—3.60; olasz lira 16.90—17.90; svájci frank 73.70—78.20 pengő. Ezekhez az árhozok még a Magyar Nemzeti Bank által megállapított hivatalos felárak járulnak.

Vásárok jegyzéke

Vasárnap, VIII. 28. Állat- és kirakóvásár: Tiszaföldvár. Ló- és kirakóvásár: Budapest. Ló, marha- és kirakóvásár: Csökölő. — Hétfő, VIII. 29. Állat- és kirakóvásár: Bált, Bonyhád, Dées, Felcsövadás, Hatvan, Kisvárd, Köveskál, Lovászpátona, Majs, Sajtószentpéter, Szécsény, Szentlőrinc, Vác. Ló- és kirakóvásár: Dunaföldvár, Kapuvár. Ló, marha- és kirakóvásár: Zalalövő. — Kedd, VIII. 30. Állat- és kirakóvásár: Hérmárok, Hatvan, Iván, Nyírszecs, Szécsény, Szentgál. Ló, marha- és kirakóvásár: Istvánfal, Köröshegy, Tata. — Szerda, VIII. 31. Ló, marha- és kirakóvásár: Tata. — Csütörtök, IX. 1. Állat- és kirakóvásár: Csaroda, Irbány, Kémes, Köröstarcsa, Ónod, Pápatószér, Tornyaliszántada, Ló, marha- és sertésvásár: Kiskondórá, Pacsa, Putnok, Tiszafüred. Ló, marha- és kirakóvásár: Míke, Zala-szentpéter, Marhavásár: Nádásd. — Péntek, IX. 2. Állat- és kirakóvásár: Gyula, Kőröstarcsa, Ló, marha- és sertésvásár: Eger, Gyúnyós, Sertés- és kirakóvásár: Bui. Sertésvásár: Aszód.

Arany- és ezüstpénzek ára

Ezüstpénzek: 1 darab egykoronás 37.5 fillér; kétkoronás 75 fillér; ötkoronás 1 pengő 97 fillér; régi egyforintos 1 pengő 01 fillér. — 14 karátos tömörarany grammonként 3 pengő 20 fillér. — Színarany kilogrammja 5800 pengő. — Színezüst kilogrammja 96 pengő.

VASÁRNAP, VIII. 28.

9. Unitárius istentisztelet. 9.45: Hírek. 10. Református istentisztelet. 11: Róm. kath. istentisztelet. 12.30: Pontos idő, időjárás és vizállás. 12.30: Operaházi zenekar. 13: A rádió tárgysorsjáték ismételtése. 14: Hanglemek. 15: „Időjárás” gazdasági tanácsadó”. Vitéz T. Kálmán Gyula gazdasági főfelügyelő előadása. 15.45: A Felten-gyár dalköre. 16.30: „Veszprém és Szent István”. 17: A Balaton Borbét megnyitása. 17.45: Rendőrszene. 18.30: „A német-osztrák egyesületi tanár előadása. 19: Bodán Margit magyar nótákat énekel. 20.10: „A csodadoktor”. Vigjáték. 21.45: Hírek, időjárás. 22.05: Táncclemek. 23: Császárzene.

HÉTFŐ, VIII. 29. 12.05: Szalonfűs. 13.30: Cigányzene. 16.50: Magyarországi kormányzója megérkezik nemzetossági utjáról. 17.20: Hanglemek. 18.10: A rádió tárgysorsjáték húzása. 19.20: Gordonka. 19.50: „Szinész tréfák”. 20.20: Hangversenyzenekar. 21.50: Hírek, időjárás. 22.10: Cigányzene. 23.10: Jazz.

KEDD, VIII. 30. 12.05: Énekegyüttes. 13: Szalonzene. 16.10: Asszonyok tanácsalója. 17: „Kálcsavideki magyarok”. 17.30: Hegedű. 18: A rádió tárgysorsjáték húzása. 19: Cigányzene. 19.30: Uteljár. 20: „A gósi”. Operett. 22.10: Jazz. 23.10: Hanglemek.

SZERDA, VIII. 31. 12.05: Zongora. 13.30: Hanglemek. 16.15: Diáklőra. 17: „Az ökölvívás”. 17.30: Cigányzene. 18: A rádió tárgysorsjáték húzása. 19: Szalonzene. 20: Berlezky Gyula emlékezete. 20.55: Francia szerzők művel. 22: Időjárás. 22.05: Cigányzene. 23.10: Jazz.

CSÜTÖRTÖK, IX. 1. 12.05: Szalonzene. 13.30: Cigányzene. 16.15: „Ősi háztartási tanácsadó”. 17: Előadás. 17.30: Jazz. 18.15: „Az iskolai rádió”. 18.45: „Sarki fény”. Szimf. 19.20: Zongora. 19.45: Csevegés. 20.10: Hanglemek. 21.30: Katonazene. 22: Időjárás. 23.10: Cigányzene.

PÉNTEK, IX. 2. 12.05: Hegedű. 13: Katonazene. 16.15: Diáklőra. 17: „A cipő története”. 17.20: Zongora. 18.10: Táncclemek. 19.15: Kiliúgyi negyedóra. 19.30: Előadás Blahánról. 20.35: Szalonzene. 21.55: Időjárás. 22.10: Zongorahármas. 23.10: Cigányzene.

SZOMBAT, IX. 3. 12.05: Postászenekar. 13.30: Hanglemek. 16.15: Mesék. 17: „Mit üzen a rádió”. 17.30: Cigányzene. 18.30: Elbeszélés. 19: Beszkrárzenekar. 20: A rádió tárgysorsjáték fonyereményének húzása. 22.30: Időjárás. 22.35: Szalonzene.

Vasárnap, VIII. 28. 11.30: Cigányzene. 15: Hanglemek. 17: Rendőrszene. 19.10: Versek. 19.35: Csevegés. 20.35: Szalonzene. — Hétfő, VIII. 29. 18.10: Hanglemek. 19.20: Előadás. 19.50: Ének. 20.30: Zongora. — Kedd, VIII. 30. 18: Csevegés. 18.35: Cigányzene. 19: Mezőgazdasági félóra. 20.25: Hanglemekzene. — Szerda, VIII. 31. 18.05: Cigányzene. 18.30: Szalonzene. 19: Előadás. 19.30: Felolvasás. 20.25: Táncclemek. — Csütörtök, IX. 1. 18.15: Jazz. 18.35: Hanglemek. 19.50: Zongora. 20.30: Versek. — Péntek, IX. 2. 19: Cigányzene. 19.30: Előadás. 20.10: Hanglemekzene. 21.35: Időjárás. — Szombat, IX. 3. 19: Előadás. 19.30: Mezőgazdasági félóra. 20.20: Hanglemekzene. 21.10: Időjárás.

KIADÓTULAJDONOS: „FALU” MAGYAR GAZDA ÉS FÖLDMIVES SZÖVETSEG FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ: MAYER EMIL.

VASÁRNAP

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, V., BATHORY-UTCA 24. SZÁM.
(„Falu” Magyar Gazda és Földműves Szövetség.)
Telefon: 11-55-62.
Postatakarékpénztári csekszámla száma: 25.153.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP

Előfizetési díjak, a m. kir. földművelésügyi miniszter által időnként kiadott „Rádiós gazdasági előadások” című füzetekkel együtt: Egész évre 4, félévre 2, negyedévre 1 P.
Intézményeknek és jogi személyeknek egy évre 20 P

Budapest, 1938

XIX. évfolyam, 35. szám.

Augusztus hó 28

Káprázatos ünnepségeket rendezett a III. Birodalom a kormányzói pár tiszteletére

A kormányzói pár és a magyar kormányférfiak németországi látogatása

A világpolitika érdeklődésének homlokterében az elmúlt héten vítez nagybányái *Horthy* Miklósnak, Magyarország kormányzójának főméltósága hitvese kíséretében Németországban tett látogatása állott. A kormányzót *Hitler* vezér és kancellár hívta meg a német flottagyakorlatokra, amelyeknek keretében a német hajóraj egy új páncélos cirkálóját bocsátották vízre. Az új hajó keresztanyai tisztségére a kormányzó hitvesét félére fel a III. Birodalom vezére és kancellárja.

A magyar államfő látogatása élenk bizonyos két ország népe közt fennálló és a világháborúban is megpecsételt bensőséges barátságának, amelyet új, korszerű alapokra fektettek a római

jegyzőkönyvek. *De bizonyosága a találkozó annak is, hogy*

a középeurópai béke legfőbb biztosítékát képező Berlin-Róma tengelybe szervesen kapcsolódik bele Budapest, azaz a megcsontottságában is nagy jelentőséggel bíró Magyarország is.

Egészen természetes, hogy a csodálatosan szép és nagyszabású ünnepségekkel mintegy párhuzamosan bizonyos tárgyalások is lebonyolításra kerülnek; ezek lefolytatására a kormányzói párral egyidejűleg Németországba utazott vítez *Imrédy* Béla miniszterelnök, *Kánya* Kálmán külügyminiszter és vítez *Rátz* Jenő gyalogsági tábornok, honvédelmi miniszter is.

mányzó hitvesét üdvözölte, hatalmas zászlócsokrot nyújtva át. Sorra szálltak le a vonatból a magyar kormányférfiak és a kíséret tagjai. *Hitler* vezér és kancellár, majd a kormányzó bemutatta a kíséretében megjelent előkelőségeket.

A rövid és szívélyes fogadtatás és bemutatások után a magyar vendégek, *Hitler* vezér nyomában elhagyták az állomás épületét és kiléptek a pályá-

udvar előtti térségre. Ismét felcsendült a Himnusz, a kivonult díszszázad feszes vigyáza-ba merevedett. Ezalatt a kormányzó *Hitler* vezérrel, a Főméltóság Asszony pedig *Raeder* vezértengernagy kíséretében gépkocsiba ült. A kíséret tagjai is elfoglalták helyüket a kijelölt autókban és a hosszú kocsi sorfalán, lelkesen ünnepelő, éljenző tömegek sorfalán között elindult a kieli hadikikötő felé.

A hajószentelési ünnepség

A kikötőben a kormányzói pár és a szűkebb kíséret egy jachtra szállott, amely a Germania hajógyár telepére vitte őket. Itt a kormányzó ellépett a díszszázad előtt, majd felvonultak a tribünre, ahol a gyártelep elnöke, majd *Seyss-Inquart* birodalmi helytartó mondott lelkes beszédet.

A beszédek elhangzása után a kormányzóné, karján a hatalmas virágcsokorral, feldílt az emelvényre, megmozdította az erre szolgáló emeltyűt;

a következő pillanatban egy pezsgősüveg robbant a megkezdendő új hajó acélfalán ezer darabra, a kormányzóné pedig messzezsengő hangon „*Prinz Eugen*” — *Jenő főherceg* — névre keresztelte a hajót.

Ez a hajó a német hajóraj harmadik nagy nehéz cirkálója.

A gyönyörű és pompázatos ünnepség után a kormányzó elvonult a díszszázad, majd pedig a hadirokkantak küldöttsége előtt. Kezet fogott vezetőikkel, miközben a hatalmas tömeg

szünni nem akaró lelkesedéssel ünnepelte a kormányzót.

A kormányzó hitvese ezután a *Patria* hajóra szállt; ennek a fedélzetről nézte végig a káprázatos flottaparádét. *Hitler* vezér vezéri motorjára szállt, a kormányzó pedig kíséretével a labosi tengerész-emlékműhöz kocsizott, amelyre hatalmas koszorút helyezett el.

Az emlékmű 35.000 elesett német tengerész soha nem múló emlékét hirdeti.

A kormányzó ezután a vezéri motoros hajóhoz, amelynek fedélzetéről nézte végig a két államfő flottaparádét.

A csodálatosan szép flottaparádé és a félelmetes tengeri szörnyek elvonulása után este nyolc órakor a *Patria* motoros hajó fedélzetén díszelő, majd ünnepi hangverseny volt a kormányzóné tiszteletére, míg

a kormányzó a *Hitler* vezér és kancellár hajója, a *Grille* fedélzetéről végignézte a német tengeri haderő éjszakai gyakorlatát.

A német határtól Kielig rajongó lelkesedés fogadta a kormányzói pár különvonatát

A kormányzói pár és a magyar államférfiak augusztus 20-án este tíz órakor utaztak el különvonattal Budapestről. A pályaudvaron megjelent előkelőségek melegen ünnepelték a Legelső Magyar Embert és hitvesét, valamint a magyar kormányférfiakat. A kormányzó és felesége elbucsuzott gyermekeitől, az előkelőségektől, majd a kíséret tagjaival együtt elfoglalták helyüket a különvonatban, amely pontban tíz órakor gördült ki a keleti pályaudvarról.

A határállomáson, *Bruck-Nendorf*-nál katonai díszőrség és zenekar fogadta a különvonatot, amelyre felszállott *Sztójay* Döme berlini magyar követ és *Hardy* Kálmán alezredes, katonai attasé és több német katonai előkelőség, akiket bemutatnak a kormányzóknak.

Bécsbe délelőtt tizenegy órakor futott be a különvonat. A pompásan

feldíszített pályaudvaron *Seyss-Inquart* birodalmi helytartó üdvözölte a kormányzót, beszédében a magyar-német sorsközösségre utalva.

Bécsből Kielig, ahová augusztus 22-én reggel 9 órakor érkezett meg a különvonat,

valóságos diadalut volt az utazás.

Valamennyi magyar és német lobbogókkal díszített állomás díszszázadok, zenekarok fogadták a kormányzói párt; lelkes, örömmámorban úszó hatalmas tömegek éltették Magyarországot és vezetőit. Mindenütt felcsendült a Himnusz gyönyörű dalnala;

Németország, amelyet Bécsből a Keleti tenger partjára szelt át a különvonat, hihetetlen lelkesedéssel ünnepelte Magyarország kormányzóját.

Flottaparádé a kormányzó tiszteletére

A kieli pályaudvart és környékét tizenöt méteres, hatalmas magyar lobbogók, gyönyörű címerek díszítették. Amikor a vonat berobogott,

Hitler vezér és kancellár fogadta, *Ribbentrop* külügyminiszter és a német kormány tagjai, valamint a III. Birodalom katonai és polgári előkelőségei élen

a kormányzói párt.

Felzugott a magyar Himnusz. *Hitler* vezér és kancellár pedig odalépett a kormányzó kocsiának ajtajához. A kormányzó teljes tengerenagyi díszben lépett le a vonatról; a két államfő meleg szeretettel szorított kezét. *Hitler* vezér szeretetteljes szavakkal köszöntötte a kormányzót, majd a kor-

A kormányzói pár Helgolandban

A kormányzó és *Hitler* kancellár a felejthetetlenül nagyszabású éjszakai tengeri gyakorlat után, augusztus 22-én délelőtt szálltak át a vezéri motorosról a *Patria* fedélzetére, amelyen időzött tudvalóan a kormányzóné kíséretével és a meghívott előkelőségekkel.

A *Patria* ezután Helgoland felé hajózott, ahová délelben egy órakor érkezett meg. A két államfő itt megtekintette az új erődítményeket. A kormányzói párt mélyen meghatótta, hogy

Helgoland piros-fehér-zöld színekben pompázott.

A gyönyörű sziget szépségeinek nevezetességeinek megtekintése után az esti órákban fényes estély volt a *Patria* fedélzetén.

Az estély után, amelynek során a Főméltóság Asszony az előkelőségek ünnepelő és hódoló tapsa közben részt vett a táncban, a *Patria* felgőzzel elindult felfelé az Elbán, hogy előkelő utasaival Hamburgba hajózzon.

A kormányzói pár augusztus 24-én hajnalban érkezett meg Hamburgba, ahol a fedélzetről a lobbogódiszba öltöztetett, hatalmas kikötőt tekintették meg, majd Hamburg híres hajógyárát tanulmányozta, több, mint egy óra hosszat a kormányzó kíséretével.

Déltájban hagyták el a magas vendégek és vendéglátójuk, *Hitler* vezér és kancellár a hajók fedélzetét és százezrek lelkes éljenzése közben bevonultak Hamburgba, ahonnan különvonaton Berlinbe utaztak.

Az ezeréves német-magyar barátság ünneplése Berlinben

A kormányzó pár, a magyar kormány tagjai és kíséretük a kormányzó különvonatán augusztus 24-én este fél 7 órakor érkezett meg Berlinbe, ahol a csodálatosan és művészién feldisznított pályaudvaron Hitler vezér és kancellár fogadta őket az egész hivatalos III. Birodalom élén. Az ünnepies fogadtatás után a Magyarországot, a kormányzót és a magyar államférfiakat tomboló lelkesedéssel ünneplő Berlinben át a vendégek szállásaira hajtottak.

Este a kancellári palotában Hitler diszvacsorát adott a kormányzó kíséretének.

A diszvacscora keretében Hitler kancellár felköszöntőjében utalt arra, hogy

Magyarországot és Németországot Szent István koráig visszanyúló barátság szálai fűzik egybe és hangsúlyozta, hogy ennek a kölcsönös megingathatatlan bizalomra felépített közösségnek különös értéke lesz ma, amikor a történelmi események következtében mint szomszédok, megtaláltuk végleges történelmi határainkat.

Hitler vezér és kancellár ezután kifejezte szíves emlékeztését, amelyvel a kormányzó országépítő munkásságát kíséri és poharát a kor-

mányzó pár és a magyar nemzet boldogságára és felvirágzására emelte.

A kormányzó felköszöntőjében megköszönte a nagyszerű és szívvel-vendéglátást; megállapította, hogy a két nép ezer esztendő alatt sokszor egymásra talált, örömmel és csodálattal üdvözölte Hitler történelmi alkotásait, amelyekkel birodalmát az érvény mélységéből a napfényre emelte, és hangsúlyozta, hogy a két országot egybefűző közös történelmi emlékekhez és fegyverbarátságához az igazságos békére irányuló közös akarat és az Olaszországhoz való közös barátság társul.

Végül a kormányzó Hitler vezér és kancellár és a Német Birodalom boldogságára és felvirágzására emelte poharát.

A vacsora alatt a palota előtti térségen egybegyűlt beláthatatlan tömeg lelkesen ünneplte a kormányzóit. A kormányzó Hitler kíséretében a palota erkélyén megjelenve köszönte meg az ünneplést.

A kormányzó augusztus 25-én megkoszorúzza a Hősök Emlékét, majd résztvevő a tiszteleltre rendezett katonai diszvacslán, este pedig megjelent az állami opera diszvacslán.

A kisantant hajlandó elismerni Magyarország fegyverkezési egyenjogúságát

A kisantant államainak képviselői a jugoszláviai Bledben két napig tartó értekezletet tartottak, amelynek befejezése után, augusztus 23-án hivatalos jelentést adtak ki, amelyben összefoglalták a tárgyalások eredményeit.

A terjedelmes jelentés szerint a kisantant állandó tanácsa megelégedéssel állapította meg, hogy

a Magyarországgal folytatott tárgyalások lehetővé tették olyan megállapodás megkötését, amely a Magyarország és a kisantant közötti mindennemű erőszakos eszköz alkalmazásáról való lemondást és a három állam részéről Magyarország fegyverkezési egyenjogúságának elismerését tartalmazza.

Azoknak a tárgyalásoknak a során, amelyeknek célja a talaj előkészítése volt a kisantant-államok és Magyarország közötti jószomszédi viszony továbbfejlesztése végett, bizonyos kérdések még függőben maradtak, s ezért az említett megállapodás közzététele még nem történhetett meg. De a kis-

Magyar vélemény az ideiglenes megállapodásról

Azok a tárgyalások, amelyek egyrészt Magyarország, másrészt Románia, Jugoszlávia és Csehszlovákia között a múlt év óta folytak, abból a közös vágyból kifolyólag, hogy az utóból elháríttassanak a Magyarország és a fent említett három állam közötti jószomszédi viszony kifejlődését zavarni alkalmas tényezőket,

ideiglenes megállapodásra vezettek. E megállapodások Magyarország fegyverkezési egyenjogúságának a fent említett három állam részéről történő elismerését és Magyarország, valamint a szóbanforgó három állam között mindennemű fegyveres erőszak alkalmazásáról való lemondást tartalmazták.

antant államai és Magyarország megegyeztek abban, hogy Bledben a kisantant állandó tanácsa és Budapesten a magyar kormány azonos szövegű közleményt tesz közzé, amelyben ismerteti a kérdéses tárgyalások jelenlegi állását. A kisantant állandó tanácsa örömet fejez ki a már elért igen nagyjelentőségű eredmények felett, kifejezi azt a reményét, hogy hála a kölcsönös megértő szellemnek, amely számot vet nemcsak a kérdéses államok, hanem az egész Dunavidék érdekében is, nem fog soká késni a teljes megállapodás létrejöttére.

A jelentés további részében a kisantant államai megállapítják, hogy a Népszövetség nem tud teljes mértékben eleget tenni a reá háruló feladatoknak, mégis a három állam kívánsága az, hogy a lehetőséghez képest továbbra is együttműködjenek a Népszövetséggel. Örömmel veszi tudomásul továbbá a kisantant, hogy az etiópiai kérdés megnyugtató megoldást nyert, a dunai problémát illetően pedig megállapodtak abban, hogy a három állam technikai szakértői legközelebb Belgrádban fogják a kérdést megtárgyalni.

A megállapodások tető alá hozatalát megelőző megbeszélések során az összes egyéb kérdések, amelyek megoldása a dunai államok viszonyát kedvező módon befolyásolhatná, szintén beható és jóindulatú megfontolást tárgyalták képezték. A fent említett államoknak a kérdéseket illető magatartásait leszögezve nyilatkozatok előkészítették, de végleges formájukban nem voltak lefektethetők.

Remélhető, hogy mielőtt a fennálló nehézségek áthidalhattak, az e kérdésekre irányuló tárgyalások kedvező befejezést nyernek és a létrejött megállapodások, valamint a szóbanforgó nyilatkozatok egyidejűleg közzé fognak tétetni.

A HÉT POLITIKAJA

„Múlt és jövő határán“

Megjelentek a miniszterelnök beszédei

Vitéz Imrédy Béla miniszterelnök kormányralpése óta eimondott beszédeiben részletesen nyilatkozott a magyar élet minden nagy kérdéséről és határozott formában jelölte meg azt a nyilegyenes utat, amelyen a magyar nemzetnek jobbsorsra biztosítása és jövője érdekében haladnia kell.

A miniszterelnök beszédei százötven oldalas kötetbe foglalva „Múlt és jövő határán“ címen most jelentek meg a Nemzeti Egység Pártjának kiadásában és nem kétséges, hogy utmutatása, nevelő, felemelő hatása nemcsak a magyar közéletnek, de a legszélesebb közvéleménynek is: az egész magyar társadalomnak igen nagy hasznára lesz.

A kötet első része kilenc nagyértékű beszédet tartalmaz, amely a múlt és a jövő határvonalát szabja meg nagy tudással, mélyeséges élt-bölcslellettel és a nemzet irányítására hivatott államférfi szavának mindent megfontoló határozottságával. Valamennyi beszéd egyetlen célt szolgál:

felemeli a magyar nemzetet arra a legmagasabb eszmei, erkölcsi és gazdasági színvonalra, amelyet az ezeresztendő, sokat szenvedett, de élni tudó és élni akaró, öntudatos és tehetséges magyar nemzet megérdemel.

A második rész öt ünnepi alkalomkor elmondott beszédet tartalmazza a

A japán császár kitüntetését küldött a kormányzóknak

Magyarország kormányzója augusztus 18-án ünnepélyes kihallgatáson fogadta Hajime Matsumiya japán rendkívüli követ és meghatalmazott minisztert, aki ez alkalommal megbízólevelét, valamint elődjének viszhahívólevelét nyújtotta át.

Az üdvözlő- és válaszbeszéd elhangzása után

az új követ császára megbízásából átnyújtotta öfömlőtségének a legmagasabb Chrysanthem-rendet.

Ezt követően a kormányzó fogadta a követ kíséretében megjelent Tokinosuke Takeuchi követési titkár és Tadakazu Wakamatsu ezredes, katonai attasét.

NAGYVILAG

Az elmúlt hét világpolitikai események fontossága eltörpül a kormányzó pár németországi látogatásának jelentősége mellett. Ezenkívül a közérdeklődés homlokterébe állította Magyarországot a bledi kisantant-konferencia határozata is, amelyet lapunk más helyén ismertettünk. A világ sajtója szinte egyértelműen állapítja meg, hogy egy régi igazságtalanság kezei jóvaltelével állunk szemben és a kisantant nagyon okosan járt el, amikor ezt a határozatát meghozta.

Csehszlovákiában egyébként lord Runciman tovább folytatja tárgyalásait; vannak, akik biznak benne, hogy ezek a tárgyalások komoly eredménnyel is fognak járni...

Feltűnően sok és súlyos katasztrófát okoznak lakott területek felett lezuhanó repülőgépek. Berlin egyik külvárosában egy lezuhant katonai repülőgép öt embert zuzott halálra; Tokió mellett egy gyár felett két repülőgép összeütközött és a telepre zuhant, amely kigyulladt. A szerencsétlenségnek 24 halottja és 200 sebe-

miniszterelnöknek. Ezekben a beszédekben

az igazi magyar lelkiség mutatkozik meg, a vitézi eszmény, a család, mely a szeretet hajléka, a fronttharcos erény, a nemzet életöztöne, amely vitéz nagybányai Horthy Miklós személyében megtalálta a vezért.

A harmadik rész egy előadás, amelyet Imrédy Béla még 1937-ben mondott el, mint a Magyar Nemzeti Bank akkori elnöke.

Ez a megnyilatkozása nagy társadalombölcseleti kérdéseket taglal. Ugy ez az előadás, mint a tizenegy államférfi által beszélt iránymutató és utatszó egyetlen hatalmas szózat és igen sok tekintetben profécia minden becsületes magyar számára.

A honvédelmi miniszter kitüntetése

A hivatalos lap augusztus 22-iki száma a kormányzó kéziratát közli, amelyek szerint a m. kir. miniszterelnök előterjesztésére vitéz nagylaki Rátz Jenő honvédelmi miniszternek a Haza és a m. kir. Honvédelem érdekében teljesített kimagaslóan eredményes és rendkívül értékes szolgálatait az első osztályú magyar érdemrenddel adományozta.

sültje van; Bukarestben egy lezuhanó katonai repülőgép elszakította a villamos vezetéket, úgy, hogy a román főváros órákra áram nélkül maradt.

A kormányzó felújította a Szent István-rendet

A Budapesti Közlöny augusztus 20-iki száma kormányzó kiiziratot közli, amely szerint

a rend nagymesteri teendőit, mindaddig, amíg a királyi hatalomban foglalt jogokat kormányzó gyakorolja, a kormányzó látja el.

Ez a rendelkezés azt jelenti, hogy a kormányzó ezt a nagy kitüntetést újból életbe lépteti, illetve adományozni fogja.

Kinevezték a szesztermelési és értékesítési szaktanács tagjait

A hivatalos lap augusztus 25-iki száma közli a m. kir. pénzügyminiszternek a földmivélségügyi miniszterrel egyetértésben kiadott rendeletét, amellyel a szesztermelési és értékesítési szaktanács tagjait kinevezték. A szaktanács elnökét háromévi időtartamra Marschall Ferenc ny. földmivélségügyi minisztert nevezte ki.

Jogerős Szálasi büntetése

A kir. Kuria augusztus 24-én hirdette ki Szálasi Ferenc bűnyűgyében az ítéletet.

A Kuria jóváhagyta a Szálasiakra az állami és társadalmi rend erőszakos felforgatására irányuló büntetést miatt háromévi fegyházbüntetést kimondó táblai ítéletet.

Az ítélet ellen további fellebbezésnek helye nincs.

Hódolat Szent István emléke előtt

A szentév ünnepi hetének záróeseményei a székesfehérvári országgyűlés augusztus 18-án a Szent István-napi körmenet volt. Közben befejeződött a Magyarok

II. Világkongresszusa, s lezajlottak a Himnusz-ünnepségek is.

Az ünnepi hét záróünnepségeinek részletes leírását a következőkben közöljük:

A történelmi országgyűlés

A nagy napon alig lehet ráismerni az ősi koronázó városra. A tömegek kavargása olyan szünet nélküli, a színek olyan sokfélék, a csoportok, díszítések olyan változatosak, hogy szinte alig lehet egybefoglalni. A történelmi Magyarország minden pompája együtt van, hogy méltó keretet adjon a nagy és szent király áldott emlékének.

A városháza udvarán széksorok a két Ház tagjai részére. Előttük az elnökök asztala, közöttük a díszes emelvény a kormányzó számára.

Az elnöki emelvények mögött a vármegyék és városok küldöttségei. S mindezekhez köröskörül a karzaton a magyarruhás hölgyek. A jobb oldali nagy páholyban a kormányzóné s a család hozzátartozói. Szemben a diplomaták és közéleti előkelőségek.

A kormányzó érkezését ágyudörgés jelzi. Az államfőt a Himnusz hangjai mellett fogadják a házelölők s a kormányelnök.

Az ülést a felsőház elnöke, Radóczy Albert báró, nyitotta meg. Az ünnepi tárgyalás során vitéz Imrédy Béla miniszterelnök terjesztette elő a javaslatot, amely törvénybe iktatja az első szent király emlékét. A javaslat hangsúlyozza, hogy

a nemzet a jövőben is Szent István alkotásainak szellemében kívánja a magyar államot fenntartani.

Utána sorra következnek az ünnepi szónokok. A bíboros hercegprímás,

aki a magyar állami élet alapjairól beszél s azt emeli ki különösen, hogy

nekünk magyarságunkat és magyar intézményeinket nem olyan reform utján kell megteremtünk, amely megtagadja a multat, hanem, amely visszatér a multra.

Hóman Bálint a nagy király emlékét méltatja, aki tudta, hogy

sorsdöntő időben nincs helye kétkedésnek és gyűlölködésnek, kísérletezésnek és félmegoldásoknak.

Ilyen szellemben beszélnek a többi szónokok is, mely hódolattal, hálattal szívvel az első szent király emlékéről.

S aztán elérkezik a lélekemelő történelmi pillanat:

a miniszterelnök átnyújtja a kormányzónak az okmányt, amely Szent István törvényét magában foglalja.

A kormányzó odajegyzi nevét az okmány alá. Még Kormis Gyula elnök zárószavai hangzanak el s a Szózat csendül fel, amelyet vigyázásban hallgat végig a közönség.

Aztán ragyogó menet fejlődött föl s a kormányzóval, kíséretével s a kormány tagjaival az élen megindul a Szent István Bazilika feltárt romjai felé, majd a Szent István-szobor leleplezésére. Gyönyörű és megható ünnepségek. Méltók a nagy nap jelentőségéhez.

A Szent Jobb körmenet

A Szent István-év nagyszabású programjának kiemelkedő eseménye volt a Szent István-napi Szent Jobb körmenet, amelyen főként a sokan résztvettek, hogy a magyarságnak ez a fenséges és káprázatokban gazdag ünnepségét végignézzék. Ott voltak a Magyarok II. Világkongresszusának külföldi képviselői is és így

alig volt a földkerekségnek olyan számottevő országa, amely a magasztos körmenetben ne képviseltette volna magát. A vidéki és külföldi vendégekkel közel százezerre tehető azoknak a száma, akiket a gyönyörű ünnepségek a fővárosba vonzottak. Istentiszteletek voltak a különböző felekezetek templomaiban is. Térzenék

Jelenkezésre hívja fel az EPOL a sokgyermekes családokat

A Vasárnap ismételt jelentőségének megfelelően méltatta az Egész-sépolitikai Társaság — az EPOL — által a magyarság életterének fokozására indított mozgalmat, az „egyke” és „egyse” elleni akcióját. Mint olvassunk emlékezhetnek, a kiváló társadalmi intézmény a legutóbb azoknak a vidékeken, amelyeken a magyarság valóságos kivesszőfényben van, házassági köcsönökre hirdetett pályázatot, hogy a családalapítást ilyen módon megkönnyítse.

Az EPOL természetesen nemcsak új családok alapítását akarja elősegíteni, hanem céltudatos munkával törekszik arra, hogy

a már megalapozott és a család-fenntartók áldozatos munkájával fenntartott nagy családok számára megkönnyítse a gyermekek felnevelését.

Ennek a céljának az elérése érdekében Antal Lajos dr., az EPOL elnöke felhívást intézett a sokgyermekes magyar családokhoz. Ebben a felhívásban kifejté Antal Lajos, hogy az EPOL munkájától nem építi az erős, boldog és megdöntötlen huszmillió magyar család gondolatát. Ezt a nagyszerű célt csak úgy lehet elérni, ha a nemzet minél több és több sokgyermekes családdal rendelkezik. Ezért az EPOL célja

a sokgyermekes családok erkölcsi és anyagi felnevelése. Ez a küzdelem csak akkor lesz eredményes, ha a sokgyermekes családok megkapják a nemzet részéről mindazt az intézményes anyagi és erkölcsi megbeszélést, mely őket a nemzetnek adott legdrágább ajándékért, az egészséges gyermekekért megilleti.

Az EPOL — írja a felhívás — jelen sorral elindítja küzdelmét az egészséges, sokgyermekes magyar családok jobb sor-

Sternbergó

RÁDIÓ ZONGORA

Sealon-GRAMOFON
3 évi írásbeli jótállással P 28.-

PORTABLE HORDOZHATÓ

TÁSKAGRAMOFON P 44'50

Nagy, 25 cm-es GRAMOFON LEMEZEK külön jegezők szerint P 1'10

Királyi és Udvari Hangszergyár
VII., Rakoczi-út 60
(Szent István)

és cigányzenék a főváros különböző pontjain.

A zenés-ébreztövel kezdődött sorozatos ünnepségek fénypontja azonban az alkalommal is a Szent Jobb körmenet volt, amelyet Serédi Jusztinián bíboros érsek, hercegprímás vezetett az ország előkelőségeinek s a magyar föld népének buzgó részvételével.

Fény, pompa, ragyogás és meleg áhítat övezte a Szent Jobbot évről-évre szokásos utján az alkalommal is s a magyarok ajkán bizalommal csendült az ősi ének:

Hol vagy, István király?
Téged magyar kíván.

Este ragyogó fénybe borult a főváros és szikrázó tüzijáték kélévi zóródtak szét a Gellérthegyről. A tűzijáték tartama alatt sétahajók közlekedtek a Dunán.

A Szentév ünnepi hete a magasztos és fölemelő ünnepségek sorozatával be is zárult, hogy helyet adjon a dolgozók napjának, a magyar munka történelmet csináló további uttörésének, az alkotó szent király áldott szellemében.

akkor, ha összefogással, tiszta lélekkel és szeretettel fog hozzá valaminek.

„Ha a magyar nagyon akarja, — írja derék magyar testvéreink — minden téren első helyre tudja felverekedni magát. Ez az igazi magyar virgát, ilyen iparkodunk mi mutatni valamennyien, a mi derék Pulli Károly tolmácsunkkal együtt.”

Igy volt ez a világháboruban is, az Olimpiáson is. Itt rendeztek egy nagy celloversenyt, amelyre szeretettel meghívtak bennünket is. Örömmel jelentjük, hogy

166 lövész közül az első, az 5., a 7. és a 11. díjat mi magyarok nyertük meg!

Első lett Kun Lajos, az 5-ik Pulli Károly tolmácsunk, a 7-ik Palotai János, a 11-ik pedig Vég Sándor. Valamennyien szép elismerést és kitüntetést kaptunk.”

Igen! Ez a magyar virtus! A kivételes erő, a csodálatos ügyességet, a talpraesettséget nem egymás ellen, hanem a közös cél érdekében egyszerre latbavetve kell hasznosítani. Így lehet a legtöbbet elérni az egyes számára is, de csak így lehet egy országot megtartani és újraépíteni.

Meleg szeretettel köszöntjük a csoport minden tagját és további szép sikereket kívánunk nekik és mind azoknak, akik ilyen okosan, ilyen elismerésremélően felismerik, hogy mi a kötelességük magukkal és hazájukkal szemben.

Hadnagyavatás

Hagyományos szokás szerint, szép ünnepség keretében augusztus 20-án avatták fel a honvéd Ludovika Akadémia negyedik évfolyamát végzett akadémikusokat hadnaggyá. Az ünnepségen a kormányzó képviselőjében vitéz Sónyi Hugó gyalogsági tábornok is résztvett és megjelentek a szentistváni ünnepségek alkalmából Budapestben időző olasz és német küldöttségek is.

A felavatott fiatal hadnagykhoz vitéz Szombathelyi Ferenc tábornok, a főcsoport parancsnoka intézett magasszárnyalású beszédet. Az ünnepélyes eskütétel után a felavatottak nevében Faragó László, a rangban legidősebb új hadnagy tolmácsolta a bajtársak hódoló hűségét a legfőbb Hadur iránt.

Végül vitéz Sónyi Hugó gyalogsági tábornok intézett szótazót az új hadnagykhoz a kormányzó nevében,

Magyar győzelem egy németországi lövészversenyen

Nagyon kedves levelet hozott a Vasárnap-nak a posta a lengyel határszélén levő Neu-Bentschen melletti Schloss Neudorfból. A level egyik oldalán, német nyelven Pulli Károly tolmács ír meleg honfitársi szeretettel a munkásságot hajhúgyzei magyar tagjairól, Gáll Sándorról és örömmel, büszkén írja, hogy a csoport milyen testvéri egyetértésben él. Megírja, hogy a munkaadó nagyon megelégedett velük és boldogan közli, hogy a birtokosnak az örökünnepségen buzakoszorút nyújtottak át és

könyves szemmel énekelték el a Himnuszot. A magyar imádságot meghatottan hallgatta végig a német föld-birtokos és gazdagon megvendégelte a csoport tagjait.

A levélpapír másik oldalán Palotai János ír magyarul; a csoport nevében szeretettel szól a derék tolmácsról, a vasmegegyi Felsőörökről származó Pulli Károlyról és tulárdó örömmel számol be arról is, hogy nemcsak munkájukkal, de a napi munkán kívül más téren is első helyre sikerül kerülnie a magyarnak

Két bucsubeszéd

A Vasárnap legutóbbi számában kifejezést adtunk a magyar agrárélet súlyos gyászának, amely Balogh Elemér elhunytával érte. A lap szűkreszbott terjedelme mellett nem közölhettük teljes terjedelmükben a Falu-Gazdaszövetség elnökének, Mayer János ny. miniszternek és társ-

elnökének Schandl Károly dr. m. kir. titkos tanácsosnak a nagy halott ravatalánál elmondott, szivemarkolóban szép szónoklatát. Ezt a kényszerű mulasztásunkat tesszük jóvá akkor, amikor az alábbiakban közreadjuk a két beszédet:

A falvak millióinak bucsuja

— Egyházzad és felekezeted utolsó utádra bocsátott, mi még egy percre feltartóztatunk, hogy könnyítsünk gyászunk terhére, hogy a „Falu” Magyar Gazdaszövetségben tömörült milliók nevében a bucsuzunk Tőled, almási Balogh Elemér. Nagy a mi bánatunk, mélysége a mi gyászunk, ószinték és igazak a könyveink, amelyeket koporsódnál hullatunk.

— A Te szíved, a Te lelked, a Te életed nyitott könyv volt. Az előttem szólók méltatták érdemeidért és felsorolták azokat az alkotásokat, amelyek áldásos közéleti működésedhez fűződnek. Én ismétlésként csak egy visszapillantást akarok vetni azokra az időkre, amikor fiatalos hévvel és lelkesedéssel utólag munkát végeztél a falu népének a megmentése érdekében.

A Magyar Gazdaszövetségből indult ki az a kezdeményező lépés, amely megteremtette azt a szövetségi munkatér, amelyen Te négy évtizeden keresztül megszaktadást nélkül anyai szeretettel, büszkeséggel, szakudással és eredményével működél, s amelyeknek az áldását a falu milliói élvezték, élvezik s a jövőben még fokozottabban élvezni fogják.

A szövetségi garda élén álló gróf Károlyi Sándornak Te voltál a legfőbb és a legértékesebb munkatársa, aki szaktudásoddal, becsületességeddel, a szövetségi eszmáiba vetett fanatikus hittel, lelkiismeretesen motorodtat, a magyar szövetségi ügyet beállítottad arra a pályára, amelyen haladva, európai színvonalra emelkedett. Ragyogó nevedet kitűrhetteletlenül irtad be a szövetségi aranykönyvébe, az utókor sokat fog hivatkozni példára, sokat fogja imlegetni nevedet.

A szövetségi tabor gyásza

Schandl Károly dr. m. kir. titkos tanácsos, az OKH alelnök-vezérigazgatója, a Magyarországi Szövetkezetek Szövetsége nevében a következő bucsubeszédet mondotta:

— Megilletődve hajtom meg a Magyarországi Szövetkezetek Szövetsége nevében az összes magyar szövetségi központok és intézmények, de különösképpen az Országos Központi Hitelszövetkezet, és a községi hitelszövetkezetek zászlóját Balogh Elemér koporsója előtt.

— Megilletődve állunk a sir előtt, mely az alkotás nagy magyar vezériférfijának végső porait készíti magába fogadni, de nem siratni jöttünk a Hangya megteremtőjéért, mert a sirát csak gyarló lényeknek jár, akiknek földi tetemével emlétkük is enyészetenek indul.

— A nemzet nagy emberei távozásukkor kezdenek igazán nőni, hogy minél messzebbre száll lelkiük a földi élet zajától, annál nagyobb fényvel világítson, tanítson és buzdítson, hogy munkája minél nagyobb eredménnyel harcoljon az örökkévalóságig.

— Őse, a legnagyobb magyar — Széchenyi István gróf — egységét áldotta, hogy az utód a legnagyobb magyar által rajongással szeretettel legközelebb magyarok millióinak megmentője legyen. Messze megelőzte korát, midőn a magyar faj és falusi nép védelmét az árvi harangokat kongató halhatatlan apostol, Károlyi Sándor gróf hívására örömmel vállalta.

Negyven éve kezdte meg a munkát, amit sokan hirdettek negyven év után, de Károlyi Sándor gróf kiválasztott mestere kevesebb szóval, de annál több cselekedettel és tudással végezte az építést és alkotást, amelyből a törzsszűk magyar nép megmentésének fellegvára, vagy — ha úgy tetszik — modern erőssége lett: a fogazási és értékesítő szövetségi

Elhalálozásoddal a magyar társadalom elvesztett egy minden szempárt és jóért lelkesedő, jóságos, igaz magyar urat, mi a legjobb barátot, a szövetségi tabor pedig a legteljesebb apostolát. Azzal a nyugodt öntudattal hajthatad örök álomra fejedet és jelenhetél meg az Örök Bíró ítélőszéke előtt, hogy mint honpolgár, mint ember, mint családapa, mint magyar ur, mindent megtettél, amit csodádozt, haszédért, népedért megtehettél. Mindenkinek megfizetted, amivel tartoztál, becsülettel átél, becsülettel haltál meg.

A „Falu” Magyar Gazdaszövetségben tömörült milliók esztakoznak ma a mi gyászunkhoz és imára kulcsolt kezeikkel, ércemelt szemekkel kéri a Mindenhatót, hogy fogadjon szent kegyelmébe, árássa Rád áldását és áldja meg a Te haló poraidat, aki anyai szeretettel és eredményel dolgoztál érettük.

Ezeknek a nevében bucsuzom én Tőled. — Egyes népeknél az a szokás járja, hogy a gyászünnepeiken elhunyt nagyjaik nevéit szöktik, s ilyenkor karban hangzik fel a „jelen” kiáltás, jelképeül annak, hogy az ünneplőkkel jelen van az is, aki már rég eldávzott az étek sorából, aki ényelt már a sir szájá. Balogh Elemér! Bármikor is, bármilyen formában is az Istennek bármilyik olyan falujában, tanyaában, ahol magyarok ének, hngzik el majdan a Te neved, millió magyar szívben dobban fel Kárpátoktól az Adriáig a „jelen” kiáltás. Isten Veled, almási Balogh Elemér! Ravatalodnál ime itt áll léteiben az egész magyarság s Te ott leszel az emlékezés legvégső határáig minden magyar szívben.

mozgalom központja, a Hangya, mely a maga szerény nevével ma világszerte becsült búcsúképe a magyar nemzeti értékefektések.

— A keresztény nemzeti eszményért, a magyar föld népéért való lelkesedés hatalmas alkotásba ment át Balogh Elemér értelmes, lelkes és kitartó küzdő egyénisége keresztül s ez az alkotás jelöli ki helyét az örök magyar élet Pantheonjában, ahova a halhatatlanok kerülnek.

A tiszteletadásra, de nem bucsuzásra, eljöttünk valamennyien, az egész magyar szövetségi mozgalom harcosai, mert az árnuszora leküzdése, a fogyasztási szövetségi gondolat valóráváltása nélküli a hiteluzsora ellen is hiába indultak volna küzdelembe a hitelszövetkezetek.

Hitet tenni jöttünk, hogy a Hangya megalkotója iránt soha el nem muló elismeréssel, hálaival és szeretettel adózik az OKH is ezernyi szövetségetél, de a többi szövetségetek is, amelyeknek a küzdelem munkáját sikerrel egészítette ki a Hangya lelkes kormányosa. Ha volt és van a magyar szövetségi életben szolidaritás és harmónia, ezt jórészt a Hangya önzetlen, jóságos és finomlelkű elnökének köszönhetjük. Mi, vezetők, a nyitltszívű jőbarát és testvér szavát hallottuk mindig tőle, aki soha nem hiányzott, ahol a magyar összefogást és szövetekezést lehetett új alkotásokkal előbbre vinni.

— Széchenyi nagy eszméje — a keresztény értelmiség és a föld népe szent szövetsége — lebegett előtte, mikor pá-

ratlan kitartással küzdött a közgazdasági egyetemi oktatóként, hogy a keresztény magyarságot a közgazdasági életre nevelve, a föld népével szorosan egybekapcsoljuk.

— Szerény szavát hallva a közéleti barságos korában, kevesen tudták, hogy az ország egyik legnagyobb embere szökt, aki az ezeréves határokon túl is nagy tekintélyt, dicsőséget és tiszteletet elnyert a magyar nemzetnek. De annál inkább

szívükbe zárták azok a milliók, akik a trianoni határokon innen és túl impozáns életműveinek forrásánál tömörültek a legnemzetibb és legkresztényibb önvédelembe: a falusi szövetségetek ezreibe.

„Szabad idő-mozgalom” a mezőgazdaságban

A Vasárnap hasábjain ismételtetn foglalkozunk már a Németországban folyó „Kraft durch Freude” és az Olaszországban megszervezett „Dopolavoro” mozgalommal, melyeknek célja az, hogy a dolgozó társadalom szabad idejének minél eredményesebb és tökéletesebb felhasználását biztosítsa. A mozgalom mindkét országban céljál tűzte ki, hogy a munkásság egészségügyi és társadalmi életszínvonalának emelése mellett, kulturális lehetőségeket is nyújtson a bekapcsolódó széles néprétegeknek. Mindkét nagy-sikerű és természetesen népszerű intézmény tagjai szabad idejükben, kellő irányítás mellett, sportolnak, társasutazásokon vesznek részt, fizetési szabadságuk alatt üdülési lehetőséghez jutnak, azonkívül módjuk nyílik arra, hogy nani munkájuk végeztével, szabad idejükben jó könyvekhez jussanak, színelőadásokat nézzenek végig, hangversenyeket hallgassanak.

Azt is megirtuk, hogy a magyar kormány legközelebbi célkitűzései között szerepel a magyar viszonyoknak megfelelően formált hasonló mozgalom megszervezése, amely intézményesen biztosítja a magyar munkásrétegek szabad idejének korszerű felhasználási lehetőségét.

A kormánytényezőik eleinte csak az ipari munkásság szabadidő mozgalomának megszervezését vették fel programjukba, hamarosan érvényesült azonban az az egyedi helyes álláspont, amely szerint ezt a nagyjelentőségű akciót a társadalom minden dolgozó rétegre ki kell terjeszteni és

semmiesetre sem szabad kirekeszteni belőle a falusi lakosságot.

Ennek az álláspontnak megfelelően három minisztérium foglalkozik most a magyar szabadidő mozgalom megszervezésének előkészítésével, illetve megszervezésével. Az ipari munkásság magyar „Dopolavoro”-ja az iparügyi minisztérium, a mezőgazdasági munkásság „Kraft durch Freude” akciója természetesen a földművelésügyi minisztérium hatáskörébe tartozik, míg az egész akció kulturális kereteit — melyben természetesen helyet foglal az ország szellemi munkástársadalmi is —

— Nekünk fáj távozás, de ott fűnn, az alkotásban testvér harcostársra, Meskő Pál tári karokkal öleli át a megdicsült vezért s a magyar nép arany-szajú szószólója, aki kétezeréln több falusi szövetségetet szervezett, míg lelki testi barátja a központot alkotta meg s tette naggyá, ragyogó szellemmel jelenté a Pantheonba tért nagy magyarnak:

nemcsak a Dunánál és az Alföldön ezer meg ezer falujában, de a Székelyföldön, a Bánáthban s a Kárpátok alján is konganak a lélekharangok, hogy imára hívják a szövetségi falusi magyarok millióit:

adjon a Teremtő méltó jutalmat, örök boldogságot a hozzá megtrő apostolnak.

a kultuszminisztérium szabja meg.

A mezőgazdasági munkásság szabad idő mozgalomának tervezetét, értesülésünk szerint, most készíti a földművelésügyi minisztérium és a terv megvalósításában széles munkatérület vár a Falu-Gazdaszövetségre is.

Meg kell állapítanunk, hogy a mezőgazdasági lakosság szabadidő mozgalomának ügyével, — ha nem is ilyen név alatt és nem is kifejezetten ezzel a célkitűzéssel — hosszú idő óta eredményesen foglalkozik a Falu-Gazdaszövetség, amelynek két évtizedes kulturális munkássága pompásan illeszhető bele a mozgalom kereteibe. A Falu-Gazdaszövetség faluszeminariumai, népfőiskolái munkássága, népkönyvtár-akciója, háziipari tanfolyamai, a rendkívül gazdag programja és a falusi élet minden ágára kiterjedő, dalosversenyekkel, műkedvelő előadásokkal, gazdasági versenyekkel, gyermek-tudásversenyekkel, gyermek-tudásversenyekkel egybekötött falunapjai a most intézményesítendő szabadidő mozgalom várható eredményével jártak és így ezek a jövőben is lánczemei lehetnek a nagyjelentőségű akciónak.

Bizonyosra vesszük, hogy az illetékes tényezők, melyek egyre több és nagyobb megtrést tanúsítanak a falusi lakosság egészségügyi, szociális és kulturális igényeivel szemben, a megszervezés alatt álló szabadidő mozgalom kialakításánál

igénybe fogják venni a Falu-Gazdaszövetség két évtizedes azonosirányú munkássága során szerzett tapasztalatokat, szakavatottságot, népszerűséget és a Szövetség országos szervezetét,

amely természetesen a legnagyobb örömmel közönszinti a magyar falvak népének jobb jövőjét munkáló akció megindulását.

Országos szilvaverseny

Az Országos Pomológiai Bizottság augusztus—szepember hónapokban szilvaversenyt rendez négy szilvafajtából és pedig: besztercei, besztercei muskotályi, olaszkei és ageni szilva. Összesen 40 díjat osztanak ki 1000 pengő összegben. A versenyre érkező gyümölcsöket szeptember végéig minden estőlötörtől napon bírálják. A beküldendő mennyiség fajtanként 5 kg. — Egyébként a versenyen való részvétel részletes feltételeit az érdeklődők az Országos Pomológiai Bizottságtól (Budapest, XI. Nagyboldogasszony-utja 45) tudhatják meg.

SZÖVETKEZETI IGAZSÁGOK

Ha tagja lettél valamelyik szövetségetnek, akkor olyan szorosan hozzátartozol a szövetségi egységhez, mint saját családodhoz. Ugy törődj szövetségeted ügyeivel, mint saját családod jólétével. Mindkettővel csak jól felfogott, saját érdekeidet szolgálod.

KIS VASÁRNAP

A kis Ferkó

Mondtam a kis Ferkónak:
Mély a vize a tónak,
Ne menj bele a tóba,
A kenderátutatóba.

Beleugrott fürödni,
De nem tudott kijönni.
Nem hallgatott a szóra:
Belefulladt a tóba!

FURKA ANDRÁS (Dévaványa)

„Kis kacska fürdik...”

„Kis kacska fürdik
Fekete tóba.
Anyjához készül
Látogatóba.”

Fel- s aldbukik,
Vizes a tolla,
Rázza a szárnyát,
Gyöngy pereg róla.

Tipeg a partra,
Himes pázsitra,
Szép napsütésen
Tollát szárítja.

Fekete rigó
Csak nézi, nézi...
— Illió, trió,
Hová mégy? — kérdi.

— Ujra meglátni
Edesanyját.
Régóta vágyott
Lengyel hazáját!

... Kis kacska fürdik
Fekete tóba,
Anyjához készül
Lengyelországba.

P. ÁBRAHÁM ERNŐ

Cincognak az egerek...

Cincognak az egerek,
Ha alszik a macska.
S mindig akad közöttük
Egy hűsködő caacska.

Azt mesélik, hogy mikor
Járta a világot,
— Akárki elhíheti —
Gyáva macskát látott.

Az ezértől reszkett
Hitvány, poltron lelke
S a hős cincogók nyomát
Szagolni se merje.

— Ujjé! — zsigong a sereg —
S hogy féltünk mi tőle!
Ezután a világot
Uraljuk felőle!...

Ió, miő, mozog az
Alvó cica farka...
Uccu! nem marad egér,
Csak egy lyuk a falba...

A cica néz s nem érti,
Való volt, vagy álom?
Talán már nincs is egér
Ezen a világon

MÉZES JÁNOS

Fejtörő:

REJTETT NEVEK

1. A len, kender hasznos növény.
2. Márta! Mászor ne légy csintalan!
3. Tejet vittem mamának.
4. Emil káttával beszélget.
5. Én ma ribizlilt ettem.

(Megfejtések: 1. Lenke; 2. Tamás; 3. Emma; 4. Ilka; 5. Mária)

A FALUSI OTTHON

Gyümölcsaszalás

Ha finom aszalványt akarunk kapni, akkor a gyümölcsöt hámozzuk meg. A meghámozott gyümölcs a levegőn hamar megbarnul, hogy ezt megakadályozzuk, hámozás után dobjuk azonnal timsós vízbe (1 liter vízbe 3 gramm timsót tegyünk). Ha kénezzük, akkor több vízben áztassuk ki utána a gyümölcsöt, különben kellemetlen íze lesz. Az így előkészített gyümölcsöt vékony rétegben rákukjuk az aszalócsésznyre és 40 Celsius fok melegre hevített kemencébe rakjuk. A hőfokot lassan 60 Celsius fokig emeljük, ennél nagyobb melegnek azonban ne tegyük ki az aszalványt, mert sem ízének, sem külalakjának nem válik hasznára. Minél alacsonyabb hőmérsékleten aszaljuk az almát, körtét, barackot, annál szebb lesz. Ne várjuk meg, míg a gyümölcs minden levét elveszti és csörgős lesz, mert a kőkeményre aszalt gyümölcs élvezhetetlen.

Ha az aszalást befejeztük, akkor az aszalványt szellős, hűvös helyen széttergetjük s mikor kihűlt, kis halomba rakjuk. A halomban a tulajdonított szemek vizet vonnak el a kevésbé megszálltakból s így az aszalvány minősége kiegyenlítődik. Egy-két nap múlva aztán túllazsókba téve, elraktározhatjuk.

Szilvából teljesen beérett, ép, változatot szemeket készítenek aszaláshoz. A gyümölcsöt lehetőleg több cserénnyre rakjuk, amelyeket a 100 Celsius fokra felhevített kemencében helyezünk el. A cserényeknek először csak a felét tegyük be a kemencébe s mikor a szilvák a nagy melegtől hirtelen megduzzadnak, mielőtt még megrepednének, vegyük ki, hagyjuk levegőzni s addig a másik csoport cserényt helyezzük a kemencébe. Így cserélgessük a két cserény csoportot 3-4-szer, míg a gyümölcs megpuhul, megráncosodik. Akkor már nem cseréltetjük, hanem nyugodtan folytatjuk az aszalást. Mikor a szilva az eredeti vörös barna szín helyett fényes feketés barnává sötétedik és az ujjaink között morzsolgott szilvaszem gyurható, de fel nem repeszthető, akkor az aszalást be lehet fejezni. Halomba rakva, egy-két napig hagyjuk

kiegyenlítődni, mint az alma- s körte-aszalványt, majd elraktározzuk. Három kilogram nyers, jóminőségű szilva kb. egy kilogram aszalványt ad.

Kányó Terézia

Aranyszabályok

A vérhas egyik legveszedelmesebb terjesztői a legyek. Tehát távol kell tartani őket, ahogy csak lehet. Nincs szörnyűbb látvány, mint amikor például a csecsemőn garmadával „legeznek” a legyek. A szabadban borítsuk le a csecsemő kocsiját, bölcsőjét tüllel, vagy hasonló anyaggal, de úgy, hogy a réseken be ne jusson a légy.

A népek igazi és valódi nagysága a családiasságon nyugszik. A boldog családból nő ki a hazaszeretet virága és a nemzet nagysága a családiasság templomában él. A szülői ház az erkölcsök iskolája. A családi nevelés kell, hogy képezze alapját minden nevelésnek.

Magyar konyha

Libaaprólék gombával. A libaaprólékat tisztára megmosva, sós vízben petrezselyemmel megfőzzük. Vesszünk tíz-tizenkét darab szép nagy gombát, megtisztítjuk, szeletekre vágjuk és vízben kiáztatjuk, hogy homokos ne legyen, aztán zsírban petrezselyemzöldjével megpároljuk, hínártunk rá két kanál lisztet, buslevet öntünk rá, beletesszük az aprólékat és hagyjuk jól felforrni.

Paradicsomos káposzta. A friss káposztát beszőzük és zsírban pároljuk. Ezalatt 6-7 paradicsomot petrezselyemmel és vöröshagymával megfőzünk. Áttörjük szitán, ráöntjük a liszttel behintett káposztára, egy ideig hagyjuk jól főni és kevés tejföll adunk hozzá. Silit sertésoldalszelet a legjobb feltét hozzá.

Szilváslépeny. Először tisztítsuk ki a szilvát, mikor megkelt, kinyújtjuk és kikent tepsibe tesszük. Jó érett szilvákat mezhámozunk, darabokra vágjuk, szilvín telearkuk vele a tésztát, meghintjük zsemlyemorszával, tört cukorral, tahajjal s ha van: tört mandulával, aztán a tésztából rudacsákat sodrunk rá, s tojással mekenve szép pirosra sütjük. Ha megsült, darabokra vágjuk és cukorral meghintve adjuk asztalra.

Gazdatudnivalók

SZÁJ- ÉS KÖRÖMFÁJÁSBAN SZENVEDŐ ÁLLATOK TEJÉNEK ÉRTÉKESÍTÉSE

Sajnálattal értesülünk arról, hogy egyik nyugati megyében beteg tehenek tejének fogyasztása után többen szájfájásban súlyosan megbetegedtek. Ebből láthatjuk, hogy hatóságaink nem ok nélkül adták ki az idevonatkozó rendelkezéseket, melyeket indokoltan tartunk itt röviden megismételni.

Amelyik száj- és körömfájásban szenvedő tejelő állatnak (tehén, juh, kecske) tőgyén hólyagok mutatkoznak, annak tejét fogyasztani, vagy forgalomba hozni tilos. Az ilyen állat tejét felforraltatva után a lezárt helyen (udvar, puszta, tanya, major) levő állatokkal meg lehet itatni, de onnan kihozni még felforraltva és állati táplálásra sem szabad.

Amelyik tejelő állat száj- és körömfájásban beteg, de tőgyén kóros

elváltozások nincsenek, annak tejét szabad forgalomba hozni, de csakis felforralt, illetve 85 fok Celsiuson pasztörözött állapotban. Minden egyéb, az ilyen beteg állattal egy istállóban levő valamennyi hasított-körmű állat (tehén, juh, kecske) tejét is csak forralt állapotban, különön fertőt enített kannákban, a kannákon „Hatósági rendeletre forralt tej” jelzéssel szabad értékesíteni. Ez utóbbi esetben a kannákat mindennap forró szódalattal kell fertőtleníteni, utána tiszta vízzel többször jól kiöblíteni és lebutkatva, levegőn. napos helyen jól kiszáritani.

Forraltatlanul a nem tőgybeteg állatok tejét csak akkor lehet az udvarból (pusztáról, stb.) kivinni, ha a gazda igazolja, hogy gépkocsin, vagy lófogatú kocsin, olyan telepre (tejgyűjtő, tejcsarnok) viszi egyfolytában, megállás nélkül, hol a beszállított tejnek forralása, illetve pasztörözése biztosítva van. Ilyen

esetben is kell kérni a főszolgabíró, városokban a polgármester engedélyét.

Ebertársainkkal szemben tartozunk azzal a kötelességgel, hogy a választ intézkedéseket pontosan szem előtt tartsuk!

HANGYÁK IRTÁSA

Fészkükbe furjunk bottal egy-két helyen lyukat s ezek mindegyikébe öntsünk 80-100 gr szénkéneget, majd a lyukakat tömjük szénkéneget, majd a képződő gáz megöli őket. Kertekben ugyanis a hangyák jelentékeny károkat okozhatnak általában, hogy a földet a növények gyökere körül meglazítják s így ezek elszáradnak.

A REPCE

magja világításra, kenőanyagok készítésére és étkezésre felhasználható olajat ad, miért is egyike a legkeresettebb ipari növényeinknek.

A repce olyan éghajlati viszonyokat kíván, mint a buza; így hazánk egész területén termelhető. A jó trágyaerőben levő, mélyrétegu, humuszdu, mézben hiányt nem szenvedő ta ajokan ad legjobb termést, de a siker reményével vehető meszes agyagba és táperős homokba is. Ha talaja telelvénydus és így laza, akkor a felfagyás veszélyétől kell tartani. Hó a'tt pedig könnyen kipállik, különösen akkor, ha buja fejlődéssel ment bele a télbe.

Mínthogy már augusztusban kell vetni, csak olyan növények után terhelhető, melyek májusban, legkésőbb júniusban lekerülnek a földről s így az elmaradhatat an istállótrágyázásra, valamint a talaj megfelelő előkészítésére időt hagynak. Ezért a repce rendszerint korai takarmányokat, a korán lekerülő hüvelyeseket, a gabonák közül az őszi árpat követi a vetésforgóban. Repcét repce után nem szabad vetni, mert akkor rovarenségei elszaporodnak. Amely vidéken ez a kedvezőtlen helyzet már előállott, ott legjobb pár évre lemondani a repcetermelésről.

Az istállótrágyázásért nagyon hálás. Ez csak akkor maradhat el, ha buja talajba és here után vetjük.

Földjét nagyon jól meg kell munkálni. Előveteményének tarlóját ne mulasszuk el felszántani. Ezt kövesse augusztus elején egy mély keverőszántás, majd augusztus második felében a vetészántás. E szántásba, mielőtt fogassal és hengerrel sikerült a feltalajt porhanyóvá tenni, azonnal magágyba kerüljön. Vethető augusztus 20 és szeptember 15 közt.

Később vetni nem ajánlatos, mert a gyenge vetés a rovarok és a tél egyaránt sanjargatják. Egy kat. holdra 5-6 kg magot vessünk 24 cm sőtávolságba. A mag csak 2-3 cm mélységre kerüljön. Vetés után túskeboronával simítsuk el a talajt.

Ha gyengén kel, akkor indokolt lesz hengerezni. A kapálást meghálálja. Ha már ősszel tulbuja, akkor kaszálás vagy legeltetés útján vesszük elejét a téli kipállásnak.

Aratását már akkor kell megkezdeni, mikor alsó beelő oldalt pirulnak; elkészt aratás után sok mag kiperge. A levégás és behordás korahajnalban történjék. A székér fenekébe ponyvát kell teríteni. Átlagosan 1 kat. holdról 6-7 métermásra termésre számíthatunk, de szerencsés esetekben ez 8-10, sőt 12 métermásra is nöhet.

Vetőmagvak csávázásához 15 éve közismerten megbízható
ARZOPÁC, PORZOL, TILLANTIN-szárzác
 Vetőmagmegtakarítás! Leszállított gyári árak mellett beszerezhető: **Többtermés!**
 A G R O Növényvédelmi és Mezőgazdasági R.-T., Budapest, IV., Fehérhálo-utca 2. Telefon: 180-477. 180-519

Augusztus

28 VASÁRNAP

Ágoston

29 HÉTFŐ

Ker. János fejv., Ernest

30 KEDD

L. Róza

31 SZERDA

Rajmund, Erika

Szeptember

1 CSÜTÖRTÖK

Egyed

2 PÉNTEK

István kir., Rebeka

3 SZOMBAT

Manszvét, Hilda

A nappal tartama szept. 3-án: 13 óra 20 perc; a hét folyamán 22 perccel fogy.
A hold fényvázása: Első negyed szept. 1-én.

Krúdy Ferenc kitüntetése

A kormányzó Krúdy Ferenc nyugalmazott főispán, országgyűlési képviselőnek, a *Falu-Gazdaszövetség* alelnökének közhasznú érdemes tevékenysége elismeréséül a *Magyar Érdemrend középkeresztjét* adományozta. A magas kitüntetés a magyar agrártársadalom körében, amely sokat köszönhet a kitüntetett közéleti férfiú közérdekű munkásságának, osztatlan örömet keltett.

Krúdy Ferenc nevéhez és kitarló munkásságához fűződik többek közt a *magyar buzancsítás* kérdésének elindítása és valórváltása; a pár esztendővel ezelőtt Budapestben megtartott országos jellegű *mezőgazdasági kiállítás* rendkívül sikere. Ugyancsak ő kezdeményezte a legközelebbi multban egy nem kevésbé fontos agrármozgalmat, amely arra lesz hívatva, hogy gondos kiserletit munka segítségével megállapítsa a *magyar szélsőséges éghajlatnak megfelelő talajművelési eljárásokat*, hogy azután ezen a réven elérhessük a magyar terméshozamok jelentős emelkedését. Semmi kétség, hogy Krúdy Ferenc páratlan cselekvőkészsége és fáradságot nem ismerő buzgalma, sikerre fogja vinni ezt a nagyfontosságú feladatot is.

Krúdy Ferencet tisztelői és jóbarátai a kitüntetés alkalmából elhalmozzák üdvözléseikkel; a *Falu-Gazdaszövetség tisztikara* és a *Vasárnap* szerkesztősége pedig meleg ünneplésben részesítette.

Révész Imre az új debreceni református püspök. A tisztán református egyházkerület nemrégiben elhalt püspökének, Makláry Károlynak utódját választották meg augusztus 22-én Debrecenben. Az augusztus 19-ig benyújtott szavazatok felbontása után Vay László báró egyházkerületi főgondnok bejelentette, hogy 799 szavazat érkezett be és valamennyi Révész Imre dr. debreceni egyetemi tanárra esett. Révész Imre dr. hivatalos beiktatása október 3-án lesz.

Jó hangszerezen játszó és legnagyobb élvezet. Elsőrangú igazán olcsón *Reményi* országos hírű hangszertelenség vásárolhat: Budapest, VI/15. Király-utca 58-60. Kérjen díjmentes, 51. számú árjegyzéket.

A Himnusz-ünnepe

Méltóképpen illeszkedett bele a Szent Istváni-ünnepek keretébe a *Himnusz* költőjének, *Kölcsey* Ferencnek, halála 100 évfordulóján a *Gyöngyösi István Irodalmi Társaság* által rendezett országos ünnepe.

Az augusztus 19-én este, a budapesti Ügetversenypályán rendezett ünnepeken hatalmas tömeg vett részt, élén a magyar közélet kimagasló egyéniségeivel. Szinpompás látványt nyújtottak a történelmi Magyarországi vármegyéknek színeibe

öltözött hajduk, a díszmagyaros előkelőségek és a festői népviseletben megjelent küldöttségek.

Preszly Elemér titkos tanácsos magas szárnyalású beszéde után meghatározó és lélekemelő jelenet következett: 1200 tagú énekkar adta elő a *legszébb magyar imádság*, a *Himnusz* első szakaszát, míg a fenséges költemény többi szakaszait *Abonyi Géza*, a Nemzeti Színház tagja szavalta el. A gyönyörű ünnepeket a Szózat zárta be.

A buzazáloglevelek átszámítási kulcsa. A Pénzügyi Központ rendelkezése értelmében a buzazáloglevelekben folyósított és buzazáloglevelekre szóló kölcsönök törlesztési részleteinek befizetésekor és a buzazáloglevelek kamatszelvevényeinek beváltásakor *szeptember hóra átszámítási kulcsként egy métermáza buza fejében 21.45 aranypengő kell alkalmazni.*

Németországban villannyal nevelik a palántákat. A német kertészet, hogy korai tavaszi zöldségtermelését lehetőleg függetlenítse az éghajlati viszonyoktól, kísérletet tett palántákat tartalmazó ágyaknak villamos fűtésével. Az eljárás annyira bevált, hogy most már nyilvánvalóan kiállítható is bemutatják. A körülbelül négy milliméter átmérőjű hajlékony fűtőkábel burkolatban helyezik el a virág- és növényágyak alatt. Ötven méter fűtőkábel mintegy másfél kilowatt fogyasztással körülbelül 10 négyzetméter földterületet fűt. A talaj fűtésére késő őszi-korai áramot használnak, amely olcsóbb.

Lótenyésztési és loértékesítési szaktanácskozás Baranyaszentlőrincen. Az *Alsódnántúli Mezőgazdasági Kamara* augusztus 23-án, vasárnap délelőtt Baranyaszentlőrincen, a közszégháza tanácstermében lótenyésztési és loértékesítési szaktanácskozást tart, melyen megjelenik a földművelésügyi minisztérium képviselője és a Küllerkeskedelmi Hivatal kiüldöttje is.

Halálösvegi szurkálás. Halálösvegi szurkálás történt a bácsmezői Bácsalmás községben. Lorenz Ádám 19 éves szabóságát a vasutállomás közelében megtámadta *Rudis* István bérkocsis és egyetlen késszúrásal megölte. A hatalmas és fiatal ember szívért járt a keresztil a mire orvost hívták, már halott volt. A gyilkost a csendőrség lakásán találta meg, ahol éppen vacsorázott.

Ingyen cukrot kapnak Szentmiklóson a szegény anyák. A kunszentmiklósi járás öt községének szegényei között nagy örömet keltett az a kormányintézkedés, hogy a *zöldkereszt-mozgalom* után 300 *szegényorszu* anya, valamint apró gyermek havi egy kilogramm cukrot kap. Az esemény nagyjelentőségű a Kiskunság szikes tanyavilágában, mert a szegény emberek ott alig fogyasztottak cukrot.

Meghalt Krausz Simon. Augusztus 18-án az egyik fővárosi szanatóriumban meghalt Krausz Simon bankár, a háborús évek és háboru utáni liberális gazdasági rendszer „Krausz Simi”-je. A tözdel konjunktúra megszűntével csaknem teljesen tönkre ment, minthogy letűnt az a korszak, amelyben a pénz inkább a spekuláció, mint a termelő munka célját szolgálja. Krausz Simont 19-én temették.

Negyven pengőért lelte barátja büntetését — háromhónapi fogházat kapott. Tóth József porrigi lakos fellebbezése mellett Horváth József csurgói szegény kutasót és negyven pengőért ígért neki, ha leül helyette a reá kiszabott nyolcnapos fogházbüntetését. Horváth elfogadta az ajánlatot és be is vonult a nagykanizsai fogházba, ahol megkezdte a büntetés kitöltését. Már hét napot ült, mikor odahaza Csurgón a csendőrség észrevette, hogy Tóth József — akiről azt hitték, hogy fogházban van — odahaza sétál. Megindították a nyomozást és ennek során kiderült a turpisság. Mindketten a törvényszék elé kerültek, amely Tóth Józsefre a nyolcnapos fogház helyett nyolcnapot börtönt szabott ki, Horváth pedig három hónapot kapott a szíveséért.

Leégett egy jugoszláv falu. A jugoszláviai Prizrend melletti *Kukulyán* nagy tűz ütött ki, amelynek úgyszólván a falu valamennyi háza maradt meg. Mintegy *hatvan ház égett le*. A tűz okát nem sikerült megállapítani. Valószínű azonban, hogy cigarettatűztől kapott lángra valamelyik háznak a tetője és a heves szélben a tűz hamarosan elharapódzott.

Gombostűkkel zsarolták a pékeket. A budapesti rendőrség letartóztatta *Tanczos Mihály* 39 éves állástalan magán-tisztviselőt, aki két büntetésével együtt a zsarolásnak különös módját eszelte ki. Tanczosék ugyanis az utóbbi időben sorra felkeresték a nagyobb pesti pékéségek tulajdonosait és közölték, hogy az általuk sáttott kenyérből *gombostűt találtak*. Ha a pékéségek tulajdonosa nem fizet nekik kisebb-nagyobb összegű hallgatási díjat, feljelentést tesznek ellene. Egy-két helyen sikerrel járt a zsarolási kísérlet, Tanczosék megkapták a követelt összeget, végre is azonban a pékek feljelentést tettek, mire a háromtagú zsarolótársakat letartóztatták.

Egy kisfiú tragédiája. Solt közszé közelében fekvő Kincsesmárgorban *Bede László* gazdálkodó nyolcéves *István* fia szüleinek távollétében fel akart mászni az udvaron lévő kukoricagörre tetőjére. A létra megbillent és a kisfiú négy méter magasságból a földre zuhant. *Osszétört tagokká fektült a földön 5-6 óra múlva, csak este hazatérő szülei fedezték fel a szerencsétlenséget*. A mentők a kisfiút kórházba vitték, ahol rövidesen meghalt.

Lovakat étek a méhek. A németországi *Seppenau* közelében méhek megtámadták és megölték két lovat, két embert pedig súlyosan megsebesítettek. Az eset úgy történt, hogy egy gépész és egy földműves két lóval vontatott csepőgéppel véletlenül éppen egy méhészet közelében állott meg, hogy valamit igazítson a lovak szerszáma. Váratlanul egész méhfelhő borította el őket és a lovak csakhamar holtan rogytak össze a méhszúrások következtében. A két ember bittal hadonászva próbálta a méheket elzavarni, de közben ők is olyan súlyosan megsebesültek, hogy kórházba kellett őket szállítani. A balesetet valószínűleg az okozta, hogy az egyik ló farkával megcsapta az egyik méhet, amire azután a méhrajok megtámadták a fogatot.

Itéletidő Romániában. A romániai *Albost* községben hatalmas vihar dühöngött, amit jégverés kísért. *A jég két gyermeket, akik a mezőn marhákat őriztek, agyonvert*, úgy, hogy a helyszínen meghaltak. *Két gyermeket halálukra szállítottak be a mezőből a községbe*. Egy gyermek eltűnt, az a foltvérs, hogy a jégverés megölte és azután az áradás ragadta el. *A vihar azonkívül agyonvert 12 szarvasmarhát, 3 juhot pedig az áradás ragadott el*.

Nincs szebb, áldásosabb, lélekemelőbb, kedélyesebb és szórakoztatóbb dolog, mint a zenélés. Ma már mindenki könnyen teljesítheti azt a vágyát, hogy legalább egy hangszere legyen. A modern hangszereken olyan könnyű játszani, hogy csekély gyakorlat után a szép zenélés általában elti a hallgatóságot. Nyugon olcsón lehet kapni minden létező hangszerrel az ország egyik legnagyobb hangszerpari vállalatánál, a *Sternberg-féle királyi és udvari hangszerárúdnál*, ahonnan díjmentesen küldenek árjegyzéket, ha megírja az olvasó, hogy milyen fajta hangszer érdekli. Például, hogy fonós, rézfúvós, pengőst, fűtőlángszer, vagy pedig rádió vagy gramofon érdekli-e? A levelet a *Sternberg-hangszerárúdnak, Budapest, VII., Rákóczi-ut. 60. szám alatti hangszerárúdnak* kell címezni.

Magyar fiukat raboltak lengyel cigányok. A lozdi rendőrség nemrég cigánykaravánt tartóztatott le, mert két feltűnően nem cigány külsejű gyereket talált a rajkók között. Valószínűleg a cigányokat és kiderült, hogy a két 13-14 éves fiúcskát *tizenegy évvel ezelőtt rabolták el Magyarországon a Balaton mellett nyaraló Novák családtól*. Novákék most Petrikauban laknak és boldogan ismerték fel a két fiúban tizenegy éve eltűnt gyermekeiket.

Unokája holttestét fogta ki a Dunából. *Szironkócs János* újdíki téglagyári üzemvezető unokáját, a hatéves *Teréz*ket július elején halálos szerencsétlenség érte Mohácson fürdés közben a Dunán. A szerencsétlenségről az Újvidéken lakó nagyapát kiméletből nem értesítették. Újvidéken a mult bétén a téglagyár munkálat jelentették Szironkócs üzemvezetőnek, hogy a Dunán fürdőruhás gyermekholttestet sodornak a hullámok. Szironkócs családjának ült munkásokkal és sikerült is partra vinni a kis holttestet. Az üzemvezető ezt az esetet megírta Mohácson nyaraló leányának azzal, hogy jól vigyázzanak Terékére, mert a Duna veszélyes és most is Újvidéken egy kis áldozatot fogtak ki. Mikor az asszony elolvasta a levelet, ájtultan esett össze. Abban a pillanatban arra gondolt, hogy az ő gyermekét sodorta le Újvidéki a Duna. Azonnal elutazott Újvidékre és borzasztó izgalommal közölte mondta el a kisleány nagyapjának, hogy mi a gyönyör. Még aznap felbontották a sirt és a kétségbeesett anya felismerte gyermekét. Szironkócs, amikor megtudta, hogy a saját unokáját tettem el tudtán kívül, ágyának esett és állapota igen komoly.

Megölt egy kisleányt a testvéreinek rendelt gyógyoszer. Tragikus haláleset történt Kecskeméten. *Krupa Mihály* ottani földműves 10 éves *Rozália* nevű kisleánya hasfájásról panaszkodott. A testvére verhasban feküdt beteg és annak az orvoságából íttak a kisleánnyal is. A gyermek másnap reggelre meghalt. A holttestet felboncolták. Megindult a vizsgálat.

Hogyan védekezzünk a villámcsapás ellen?

Itt a viharos időszak, mely különösen a szántóvető, szabadban foglalkozó emberekre lehet veszélyes. Alább néhány tanácsot közlünk, melyeknek figyelembevételével a villámcsapás veszélye csökkenthető. Ezek:

1. Ne álljunk egyedül álló fa alá.
2. Fásorokban lehetőleg alacsony fa alatt keressünk menedéket.
3. Erdősélelről lehetőleg húzódjunk messze be az erdőbe.
4. Széna- és szalmakazlakat, boglyákat, egyedül álló építményeket kerüljünk.
5. A fémszerszámokat — kasza, ásó, stb. — tegyük ki a kezünkől.
6. A folyó- és állóvizék környékéről távozzunk és hagyjuk el az olyan helyeket is, ahol — tudomásunk szerint — a talaj vízenyos, vagy a föld alatt vízreget van.
7. Kocsiról, lórlól, kerékpárról szálljunk le, szakítsuk meg utunkat akkor is, ha gyalog megyünk és menedék hiányában álljunk, vagy feküdjünk le a földre.
8. Szántóföldeken, ahol közelben nincsenek fásorok, vagy fásorok, lehetőleg alacsony buvóhelyeket építsünk. Ezek megóvására alkalmazhatjuk a cserkészek által sátraik védelmére használt rőtöngött villámhárítót. Ez semmi más, mint egy hosszú, vastag vörösrézdrót, melynek az egyik végét a sátor egyik végétől néhány lépés távolságra elföldeljük, azután hosszú botok segítségével a sátor fölött a lehető legmagasabban átvezetjük és a másik végét ugyan-csak elföldeljük. Ez az egyszerű módszer szintén biztos menedéket nyújt a villámcsapás ellen. Kirándulók a drótot felszereléseik között magukkal vihetik, ugyancsak magukkal vihetik a munkások is, különösen, ha kocsival mennek munkára.

A Macsói Bánság székvárosában

Ormánóság, 1938 augusztus hava.

Érik már a korai szőlő híres Ormánóságban. Az ormán parasztek fejükön viszik az egyetlen gyümölcsöt, melyet az ormán föld az idén megtermelt, hogy valami pénzt csikarjanak ki valamiből. Persze a szőlő ilyesformán még áros valamik. A legsilányabb szőlőért is elkernek különként 70—80 fillért. Elkérhetnek ennnyit is, mert örül mindenki, hogy végre valami gyümölcsöző jut, mert eddig semmiféle gyümölcsöt nem lehetett kapni. Minden, de minden tökéletesen lefagyott. Siklóson, az egykori Macsói Bánság székvárosában, szétmézünk. Bizony a híres szék város is szűkölködik zöldség és gyümölcsben. Egyébként sincs berendezve az Istenáldott vidék komoly gazdasági többletermelésre. Mindenki azt termel, ami éppen eszébe jut, semmi tekintettel sem a talaj minőségére, sem az éghajlatra. Ez a magyar mezőgazdálkodás egyik retentő hibája. Erre csak így sóhajthatunk fel: Hija kérem nem vagyunk Dániában, sem Hollandiában! Igaz, hogy ez nem nagyon biztató. Azt hiszem, Istenben megdicsőült Széchenyi Istvánnak sem volt az. Irányított termelés kéne a magyar földre és sok komolyan szakképzett mezőgazda és egy kis elegettelenség, egy kis tanulniakarás. Fájdalom, a magyar gazda többnyire még ma is úgy termel, olyan eszközökkel és módzerekkel, mint a nagyapja. És az étkezése is ésszerűtlen. Még ma is azt hiszi, hogy az egyetlen komoly táplálék. A tej és teitemek, a tojás, a gyümölcs, a zöldségfélék szemében még ma is hasznavehetetlen szemetek. Lámpával kell keresni világos nappal egyetlen magyar gazdát, amelyik korszerűen gazdálkodik, többletermelésre és minőségi áru termelésére és helyes gazdasági könyvelésre, ésszerű táplálkozásra törekedne. Ha megéri a gyümölcs, kapja magát, eladja. Azt már rest meg tanulni, hogy és mint kell ezt vagy azt a gyümölcsöt elartani és karácsonyra piacra dobni. A magyar konzervtermelésről meg beszélni sem lehet. De még helyes gyümölcsaszalásról sem. Tönkre megy, elpusztul a sok drága gyümölcs és ilyenkor, amikor nem terem, hát egész nyáron nincs a magyar paraszta sztalán egy szem szilva, vagy alma sem. Most aztán minden pénzt megadnának az ormán városok egy szem barackért, most aztán nincs, de még egy bögre barack vagy szilvaizt sem lehet kapni. Ez a magyar termelési módszer. Szegény jó Széchenyi István. De jó, hogy ő már nem látta! Ki tudja, hogy hol végeznék újra!

Siklós, mint városka, kedves hely. Kár, hogy az egyke ezt is így megüzede. Ahol a magyarok kihálnak, ott svábok vernek tanyát. A svábok korszerűbben gazdálkodnak és ugyanannyi földön nagyobb hasznot érnek el. Házaik magasabbak, egészségesebbek, tisztábbak és csinosabbak. Ahol villanyvilágítás van, ott még az istállóba is bevezetik. Sőt, néhol az udvart is villannyal világítják. Praktikusak, bátrak, haladók és mégis svábok. A magyarok régen letették a népviseletet. A svábok azonban tünnetlenül hordják. Általában leszögezhetjük, hogy akin ma itt népviselet van, az vagy sváb, vagy sokáé, vagy horvát, vagy szlovén. Minden náció itt nemzeti viseletben jár, csak a magyar nem. A magyar abban halad, hogy eltanulja a rádió városi dalait és fölveszi az olcsó selyemharisnyát és a proletárruhát. Az ormán faluk szemesekek, elhanyagoltak. Düldező, mezeletlen házak és rendetlen udvarok jellemzik. A magyar Alföldön szegényebb néprétegek laknak, de tisztábbak, csinosabbak és hogy így mondjam: más a kiállásuk.

Siklós városa nagy multra tekint

viSSza. Honfoglaláskor Botond vezér hada szállta meg. Itt ütött a törzs tanyát. Itt székelték a híres Garák, majd a Perényiek, akik az országy nádori méltóságát viselték. Egyidőben, mint fent említettük, Siklós vára Tolnán, Baranyán, Bácsón, Szerémen, Valkón, azaz a Macsói Bánságon uralkodott. Siklós vára sok tekintetben még ma is ép. Harminc méterre, hatalmas falak veszik körül, amelyeknek vastagsága meghaladja a 6 métert. Az egész vár kiterjedése mintegy 7 kataszteri hold. A vár sarkain ma is álló 11 erős lötorony magaslik az ormán és szlovén síkságra. A vár belső falai is tökéletes épségben állanak. Fölötte lőrés-párták vannak. A vár többek között arról is híres, hogy Zsigmond magyar királyt itt tartották fogva a Garák. A szobát még ma is megmutatják az érdeklődőknek. A vár szobái egytől-egyetig értékes régiségeket tartalmaznak.

Meg kell említenünk a vár XIV. Lajos király-korabeli mesebeli szép szalonját. Gyönyörű butorok és nagyértékű képek díszítik ezt a bájos rózsaszín szobát. A szalon mellett van a könyvtár. Sajnos, a könyvtár butorait és könyveit a magyar kultúra örök kárára a szerb bandák elherdálták, tönkretették. Egyes szobákban a remekbékésült padlatokon fát vágta. Legszörnyűbben összedarabolták a vár Napoleon-szobáját. Szerte az egész várban a szerb legénység fejéssel igyekezett megbizonyítani fajtájának kulturérékét. Itt találjuk a kormányzó ur szobáját is, ahol 1935-ben Öfömlőtsága elszállásolva volt, amikor a mohácsi emlékmű leleplezésén és a harcányfűrdői ormán anyák napján részt vett.

A várban egy kedves kápolnát is találunk. Érdekes, hogy az egybélként gótikus-reneszánsz kápolna bizantikus ikont és török eredetű szenteltvíztartót mutogat a látogatóknak. A szenteltvíz-tartó hajdanában mohamedán szent lábmosó edény volt. Figyelemreméltó a vár kis muzeuma is. Itt őrzik a híres Ocskay László kuruc brigádéros kardját, vértjét, löportartóját, nyergét, sarkantyúját. A kis muzeum egybélként fölölle Ormánföld kultúrtörténetét a csiszolatlal kőkorszaktól kezdve át a réz- és bronzkoron egészen a gótikus középkor szinarany kegytárgyai és miseruhái és azon túl a modern korig.

A vár udvarán van egy 60—70 méteres sziklába vajt kut. A kuttól nem messze egy emelvény köből faragva. Erről az emelvényről beszélt a hajdani, hősi időkben a várur a vár víztéizehez. A vár alatt bombamentes pincék boltozatos folyosói alatt kőkoporsóban a vár egykori török ura és családja porladozik. A vár alatt börtönök és vesztőhely is van.

A várat 1543 július 6-án foglalta el Nagy Szulimán Császár fia: Baiazid. A vár ostromát nem annyira magyar, mint inkább a török történelem őrzi. A siklósi iglicetűsűkés mező sok harcot és sok hadat látott. A régi kövek még ma is tárogatóznak a szélben dicsőemlékü Rákóczi Ferencről és jeles vezéreiről, Vak Bottyánról és Beéry Balogh Ádámról és törökbaránsy süveges, íbolyaszínbaránsy dolmányos vitézeiről... azokról, akik a nemzet szabadságáért meghaltak. Hogy is szól a régi nóta:

Leszállott a páva
A siklósi várra,
Zászló lang tetején,
Áldás ura nevében,
Eljén Prino Rákóczi,
Eljén a Haza!

A vár fokáról messze belátni az aranyló ormán síkságra, másfelől túl a fehér habot forgató Dráván a termékeny szlovén síkságra és még messzebb, ahol már a horvát hegyek karcolják az acéllék eget. A Dráván túl csillog az ormán magyarok kedves

városa: Dolni Miholjác. Oda jártak vásárra, onnan hozták a szlovének a fát, az édes gesztenyét, a naspolyát és a szlovén szilvát. Könnyű ül az ember szemébe, ha túl néz a csillogó kedves Dráván. Nem szabad többé átmenni hozzatok kedves szlovén testvérek és nem szabad többé nektek idejönni jó villányi ormán borért, sem ormán búzáért, sem hajdináért. Nem, mert néztek, ott emelkednek a drótsvények és merednek a vasbetonba épített ágyúcsövek és ott csillog a temérdek szurony. Istenem, oly közel voltunk egymáshoz, hiszen Dolni Miholjác nélkül mi émi sem tudtunk, mint ti nem élhettetek Siklós nélkül... és most milyen messze van minden. Csak a nóta száll át a határon:

Istenem, Istenem, én édes Istenem,
Mikor lesz én nekem szép szabad életem,
Akkor lesz én nekem szép szabad életem,
Mikor a Dráván túl babámat ölelem...
Számadó Ernő

A mi költőink

Nyári pillanatsfelvétel

Élmerengok a szép természetben,
Itt van minden pompájával a nyár,
Földjén verejtékezik a paraszt,
S a mező most a legszentebb oltár.

Áldozat rajta a tiszta buza,
Már verejték közt keresztelbe dől,
Zsong a nép a vad-árvácskás tarlón...
Oh, hódoljatok a paraszt előtt.

KÁPOSZTA FERENC
(Nógrádvérőce)

Ha alkonyba borul a táj...

Ha alkonyba borul a táj
És álomra tér a határ,
Ha mécs villan a dombtetőn,
Akkor vár a hű szeretőm.

Nem kell föl, az égbe nézmem:
Csillag ragyog a szememben,
Holdnál szebb a mosolygása,
Rिंगó szellő kacintása...

Minden szava nyíló tavasz,
Szívemben friss rügyet fakaszt.
Gondolata csökös álom,
Rózsát terem télen-nyáron.

Kicsi azive nyári harmat,
Melyben úde rózsák nyílnak.
Csókos ajkán mosoly derül:
A szerelem lakik belül.

IFJ. AVAS JÓZSEF (Szalafő)

Bakonyi lány szereti a virágot

Zöldleveles, vadvirágos Bakonyaljaj
Jaj de szép!
Ha felnezek, mindig kéken, tisztán
ragyog itt az ég.
Egy bakorban, zöld bakorban dalos-
maddár csicsergi:
Nincsen olyan bakonyi lány, aki nem
tud szeretni.

Több virágot, szebb virágot másutt
szedni nem lehet.
Árványhaj, jaj de kedves, mintha
hívna, intget.
Kismadárnak csókra csóbit a csi-
csergő dandaja,
Bakonyi lányt megöleli, mert szereti
babáját.

TYSCHNER SAROLTA
(Veszprém)

T. ELŐFIZETŐNKHÖZ!

Tisztelettel kérjük azokat az igen tisztelt előfizetőinket, akiknek előfizetése augusztus hó 31-én lejárt, hogy a csatlakoztatott lap felhasználásával az előfizetési díjat szíveskedjenek haladéktalanul, nehogy a lap közlésében fennakadás álljon be.

ELŐFIZETÉSI DÍJAINK:

Negyedévre	1 P
Félévre	2 P
Egész évre	4 P

A VASÁRNAP kiadóhivatala,
Budapest, V., Báthory-utca 24.

Találja ki!

Ki írta a Hymnus szövegét és ki szerette a halhatatlan dalamat?

A levelezőlapra irt megjelöléseket a Vasárnap szerkesztőségének címére (Budapest, V., Báthory-utca 24.) kell beküldeni, tíz napon belül. Elkészve érkező megjelölést nem vesszünk figyelembe.
Jutalom

öt darab értékes könyv.

Kiosztjuk öt olyan előfizetőnk között, aki helyes megjelölést küld be, előfizetői táborunk tagja és előfizetési díjhátraléka nincs.

A Találja ki! helyes megjelölését és eredményét a 38-ik számban teszünk közzé.

A 32. számban közölt Találja ki! helyes megjelölése:

A felvetett kérdésre — melyik országban nem nyugszik le soha a nap? — a helyes válasz:

Nagybritanniában.

A kérdésre tizenhét előfizetőnk válaszolt; ebből ketten hibás feleletet küldtek.

Könyvjutalmat nyert:
Nagyvári József, Baja.

IGAZGYÖNGYÖK

Az élet a természet munkája, sőt éppen maga a Természet, az egészség pedig, valamint a gazdagság és becsület, a szerencsének javai.

Nem az a nő tart csapodárnak, akiért mást elhagyta!

Csak azért vannak még olyan emberek, kiknek neveltségessége sohasem került napvilágra, mert nem kutattuk elég alaposan.

Egy kis mosoly

— Miért teremtette Isten előbb Ádámot és csak utána Évát?

— Mert a jó Isten azt akarta, hogy a férfi legalább egyszer lássa békességben a világot!

A faluban volt egy zsidó, aki borzasztókat szokott káromkodni. Emiatt szemrehányást tettek neki és megkérdezték tőle:

— Nem félsz, hogy megbüntet az Isten?

— Mit bánom én — szólt a goromba zsidó — pupos és sánta már vagyok, mi büntetés érhet még engemet?

Egy ember, aki házalással keresi a kenyerét, becsenget egy lakásba és az ősiötök urnak azt mondja:

— Vegyen a nagyságos ur fésűt, keféit, bajuszkötőt, inggombot, nadrágtartót...

— Nem kell semmi. Mindenen van.

— Akkor vegyen egy imádságos könyvet és adjon belőle hálát az Istennek, hogy mindene van.

— Hogyan fogadott a feleséged, mikor a korcsmásból hazamentünk?

— Ne is beszélj róla. Dühében a haját tépte.

— Na, hiszen akkor te még jól jártál, mert az én feleségem az én hajamat tépte.

— Ezzel a kocsival láthat! — dicéri áruját az autókereskedő.

— Ezt a világot vagy a másikat érti?

Arany-ezüst beváltás

a legmagasabb napi áron:

Szigeti Nándor és Fia
ékesérszénél,
Budapest, IV. Kecskeméti-utca 9.

Mit kell tudni a Németországban levő magyar mezőgazdasági munkásoknak?

Az Országos Gazdasági Munkaközvetítő Iroda közleményei

Németországban dolgozó magyar munkástevéreinkhez!

A VASÁRNAP szerkesztősége a munkáscsoportoknak megküldött

e heti lappéldányokhoz mellékelte egy kérdőlapot és egy megcímzett borítékot.

A szerkesztőség arra kéri a munkáscsoportokat, hogy a kérdőlapot pontosan és olvashatóan töltsék ki és a csatolt borítékban küldjék meg a szerkesztőség címére. A csoportnak az a tagja vállalkozzék erre a feladatra, akinek a legjobb írása és legtöbb türelme van.

A csoport valamennyi tagjának itthoni címére van szükségünk

egyrészt azért, hogy a pénztutalás körüli kérdésközpontoknál se-

gítségére lehessünk az Országos Központi Hitelszövetkezetnek. — másrészt azért, hogy munkástevéreinkkel a hazai kapcsolatot is megteremtjük. Azt szeretnők ugyanis, hogy az a barátságos összeköttetés, amely a lap és munkáslvasói között kialakult, idehaza se szakadjon meg és munkástevéreink a VASÁRNAP hasábjairól értesüljenek majd a jövő évi külföldi munkás-szerződésekről is.

Nyomatékosan kérjük tehát munkástevéreinket, hogy itthoni címüket mielőbb küldjék meg nekünk. A levélbélyeg árát a csoport tagjai osszák fel egymás között.

Testvéri üdvözléssel a
VASÁRNAP
szerkesztősége és kiadóhivatala.

Vitéz Bonczos Miklós csongrádi főispán meglátogatja a Németországban dolgozó magyar munkásokat

Vitéz Bonczos Miklós dr., Csongrád vármegye főispánja a belügyminiszter, illetőleg a minisztertanács hozzájárulásával saját költségén Németországba utazott, hogy az ott dolgozó tizenegyezer magyar mezőgazdasági munkást meglátogassa. A főispán a már előkészített részletes uti-program szerint

hatósági kísérettel fogja a Németország 32 helyén dolgozó magyar munkásokat felkeresni.

Vitéz Bonczos főispán indulása előtt a következőket mondotta a saját képviselőinek:

— Utammal elő szeretném segíteni, hogy a hosszabb idő óta kinn dolgozó

munkástevéreimben fenntartsam, a szellemi, lelki és érzelmi kapcsolatokat hazájukkal. Látogatásom legfőbb célja, hogy tanulmányozzam kereseti viszonyukat és szociális helyzetüket.

Kiviszem nekik itthonmaradt családtagjalk fényképeit is, amennyiben Szentes város és a csongrádi községek saját költségükön minden Németországban dolgozó munkáslvasal tagjairól fotográfiát készítettek,

azzal a céllal, hogy ilyen módon is erősítsék magyarjainkban a haza és az otthon iránti ragaszkodást.

Bonczos főispán augusztus 23-án, délután 4 órakor már meg is érkezett Berlinbe, ahol hivatalosan fogadták.

Üzenetek

Ez a rovat mindenkit érdekel!

Utassy Bagi Károly és társai, Valov: Nagyon helyes az a megállapítás, amely szerint, szerényseggel, állhatatossággal, felelősséggel, a munka becsülettel elvégzésével tényleg lehet elérni, úgy saját magunk, mint a családban javára. Helyeseljük, hogy erre akarjuk felhívni valamennyi munkástársunk figyelmét és ezért közöljük is ezeket a sorokat. Üdvözlét. — **Martinkovics János, Arnsburg:** A régi ismerős jelentkezős szeretettel fogadjuk. Veseinek alkalomadtán sorát ejtjük, érdeklődéssel várjuk prózai beszámolókat. Szívből köszöntük. — **Vályi Pál, Stuer:** Tökéletesen igazat adunk önnek; a tolmácsok és az egyes csapatok tagjai közti ellentétnek a legtöbb esetben félreértés az oka, ezért is intünk min-

denkít arra, hogy igyekezzenek a nézeteltéréseket maguk között elintézni. Üdvözlét. — **Holecz István és társai, Gross Platen:** Sorait illetékes helyre továbbítottuk. — **Varga Tibor és társai, Bieder Anhalt:** Ismételjük, hogy a kerékpár-vásárlással óvatosan járjanak el; valószínű, hogy vámot kell majd a gépek után fizetni, hogy mennyit, azt persze nem tudjuk megírni. — **Szántó Bocsi János és társai, Schwerin:** A kerékpárra vonatkozóan a fenti üzenet önöknek is szól, utólevélre vonatkozó kérdésüket illetékes helyre továbbítottuk. — **Goszonyi János és neje, Penig:** A lapot megindítottuk; kérséket illetékes helyre továbbítottuk. — **Zatyka György és társai, Eberswalde:** Örülünk, hogy jól érzék ma-

gukat és helyükkel, keresetükkel elégedettek. A kiadott rendelkezések megváltoztatása nem áll módunkban; természetesen arra intjük valamennyiüket, hogy pénzükkel csintján bányának, mert valószínű, hogy mást taraj, mindenki hazabozhatja a megtagarított pénzéből haza nem küldött összeget. Tehát hiábavalóságokra ne költsenek. A kerékpár vámetesen hazahozatalára nem tehetünk lépéseket. — **Poszt András, Gottesgabe:** A Szent István ünnep alkalmából küldött üdvözlő és az itthonmaradtakkal együtt való ünneplésről tanuskodó sorait előző levélünkkel viszonzok. — **Briber János, Post Tullm:** Sorait illetékes helyre továbbítottuk, reméljük, hogy orvoslásra találnak. — **Haselmann János, Trautmannsdorf:** Kérését, sajnos, nem teljesíthetjük. — **Dombrády István, Rittergut Roddahn:** Nagy örömmel és őszinte szeretettel olvastuk a szép szentistván-napi másorról szóló sorait. Reméljük, hogy az ünnepség szépen is sikerült. Kérjük, hogy az ünnepség lefolyásáról értesítsen néhány sorban bennünket, a beszámoló a lapban közölni fogjuk. A kérséget előjárásúgnak rendszeresen küldjük a lapot. Szíves üdvözlét. — **Krányc Anna, Linstow:** Sorait illetékes helyre továbbítottuk ugyan, hiszen tenné azonban, ha írna a berlini főkonzulátuson lévő magyar római katolikus főtisztelőnek uraknak. — **Barna József, Rostock:** Már közöltük, hogy egy-egy márkáért az Országos Központi Hitelszövetkezet 1 pengő 53 fillért fizet ki. Ebből az összegből csak az átutalás egészen csekély költségét vonja le. — **Szék Pál, Güntenberg Mühle:** Nagyon helyes, hogy a csapat notárijai erkölcsi életre is ügyelni igyekeznek. A levélben említett leány ügyét meg foglalk vizsgálni, ezért levélét illetékes helyre továbbítottuk. Üdvözlét. — **Vajkó József, Greiffenberg:** Igaz örömet okoztak nekünk azok a sorai, amelyekben arról számol be, hogy a munkaadó legteljesebb elismeréssel sikerült megszerezni a becsületet, magyar kötelességudassal végzett munkájukkal. Nagyon jól tették, hogy ünnepségüket elhalasztották a munkaadó által rendezni kívánt aratónapság idejére és hogy ekkor, magyar szokás szerint, buzakoszort fognak átadni. Azt tanácsoltuk, hogy az ünnepséget teljesen itthoni szokás szerint rendezzék meg, énekeljék el természetesen a Himnuszt is és énekeljenek el néhány szép magyar dalt. Feleleges azonban, hogy akár a Himnuszt, akár pedig néhányszavas üdvözlőket németül tanulják és így mondják el. Szeretettel köszöntjük valamennyiüket. Az ünnepség lefolyásáról számoljanak be egy levélben. — **Tóth Vendel és társai, Emsdorf:** Hazafias érzéstől és a föntel-ségü Kormányzó Ur iránti hódolattól áthatott szép sorait meleg szeretettel vettük és valamennyiüknek minden jót kívánunk. — **Geröly Lajos, Rothneisledl:** Kizárt dolog, hogy helyesen megcímzett pénzküldeményt elvesszen. A címzett helyszövetkezetet külön értesíteni nem kell, a pénzt, ha Németországból továbbították és Magyarországra megérkezik, 2-3 napon belül kikészítési az OKH helyi fiókja. — **József Ferenc, Regensburg:** Kérését nem értjük. A munkaadó átvette már a pénzt továbbítás végett? Ha igen, megfelelően tiszteltetés hangon kérdezzék meg, hogy elküldte-e már, s ha nem, miért? — **Gubis János és társai, Domäne:** Örülünk, hogy Szent István-napi hazafias érzésekkel töltötték. Levélüket egyébként illetékes helyre továbbítottuk orvoslás végett. — **Eged István és társai, Kritzowburg:** Szép levélüket örömmel olvastuk, hazafias köszöntéseiket jókívánásokkal viszonzok. Érdeklődni fogunk a pénzküldemények sorsa felől. Ha a pénzt saját nevére és címlikre küldötték, külön igazolás nélkül felvehetik majd a megnevezett hitelszövetkezethez, éppen csak személyazonosságukat kell igazolniuk. — **Fehér Marika és sarkadi társai, Binow:** Nagyon szép és helyes dolog, hogy — amint írják — dalos alaklak, hazájukra gondoló szívevel végzik munkájukat. Ezen az uton továbbítjuk a Németországban dolgozó munkástevéreinknek szóló jókívánásait és üzenetüket. Bizonyára vesszük, hogy az így elvégzett munkának meg is lesz az

eredménye. Szeretettel köszöntjük mindannyiukat. — **Kovács Ferenc és társai, Rhinow:** Szeretettel köszöntjük szép levélét. Nagyon szép, hogy megünnepelték Szent István-napját. Üdvözlét. — **Jurina József, Otthof:** A levonások miatti panaszokkal forduljanak az illetékes Arbetsamt-hoz. Levélüket egyébként illetékes helyre továbbítottuk. A pénz gyorsabb továbbítására a tolmács utján kérjük meg a munkaadót. Ami utóliára előadott kérését illeti, ezt csak a munkaadóval egyetértésben, az Arbetsamt utján lehet elintézni. — **Zarowi csoport:** Szép levélüket meleg elismeréssel vettük, illetékes helyre továbbítottuk és külön fogunk vele foglalkozni. Üdvözlét mindannyiuknak. — **Sebők Lajos és társai, Wendgraben:** A pénzküldemények dolganak utánanézünk. A másik kérdést illetően kérdezzék meg a munkaadótól, vagy az Arbetsamt-tól, hogy az említett esetben järe táppéz. — **Szabó Mátyás, Bolhagen:** A pénzküldemény ügyében érdeklődünk; megleghang szép levélüket öszinte üdvözlét mindannyiuknak. — **Illich András, Grunow:** Ha — amint írja — a munkaadó nem gördit akadályt az elé, hogy a családi esemény ott történjen meg, akkor maradjanak ott. A munkaadótól, vagy az Arbetsamt-tól érdeklődjék meg, hogy järe ebben az esetben táppéz, vagy segély. — **Wimmer Ferenc:** A kért címet sajnos, nem tudjuk megállapítani. — **Bartha Mihály és társai, Dummerstorf és mezőcsái társai:** Örülünk, hogy Szent Királyunk ünnepét szépen megélték és dicsegették iltéri mindannyiukat, amiért ezt az alkalmat megragadták a közeli városok nevezetesen megtekintésére. Amit odakint tanulnak, tapasztalnak, annak szép hasznát vehetik idehaza is, egész életükben. — **Musits Ignác és társai, Borne:** Örömmel vesszük tudomásul, hogy önök is kegyelettel és hazafias szívevel ünnepelek Szent István-napján. — **Vida Mihály és társai, Hamburg:** Nagyon derék és becsületes dolog, hogy megünnepelték a nagy ünnepet, amelynek megtartására a szerződésben is biztosították a jogukat. Nagyon csúnyán viselkedett az a négy társuk, akik felcsapat ünnepnótának. A levelet említett illetékes helyre továbbítottuk. Testvéri szeretettel köszöntjük mindazokat, akik magyar szívevel küldték e nagy napon az asztalt és vacsora előtt áhítatos szívevel elénekeltek a Himnuszt. — **Orvos István és társai, Rittergut Reitwein:** A lapot megindítottuk; előző kérdéseket bizonyára nem kaptuk meg. — **Varga Helén, Abt Neustall:** Kérésükkel a munkaadóval együtt forduljanak az illetékes Arbetsamthoz. A pénz hazaküldésnek nem tudjuk mi az akadály. A munkaadónak kell átadni a pénzt és az továbbítja. — **Szabó Ferenc és társai, Ammelgöviel:** A lapot megindítottuk. — **Horváth József és társai, Guttenpaaren; Katona Ferenc és társai, Crampen; Tóth Alajos és társai:** Pénzküldemények sorsát érdeklődni fogunk. — **Szöllösi László és neje, Treptow:** A lapot megindítottuk, panaszuk ügyében forduljanak az Arbetsamthoz. — **Dévényi János és társai, Cammin:** Örülünk, hogy jó sorban vannak és helyzetükkel elégedettek. Üdvözlőket jókívánásokkal viszonzok. A hazaküldött pénzekből az O. K. H. csak felmerült költségeinek egy részét vonja le, egyébként az átutalás összegeket kedvezményes árfolyamon számítják át. — **Papp János, Göritz:** Amennyiben jövőre is lesz ilyen tanfolyam, — ami bizonyos, — idejében be kell adnia kérvényét a tanfolyamra való felvételt iránt. — **Többségek:** Magyar szeretettel köszöntjük mindazokat a munkástevéreinket, akik részletesen megírták a „Vasárnap”-nak, hogyan ünnepelték meg Szent István napját. Ezekkel a levelekkel legközelebb számunkban fogunk egy nagyobb cikk keretében foglalkozni. — Ismételtlen felkérjük azokat, akik pénzküldeményeket reklamálják, hogy 1. csak a pénz elküldése után 3-4 héttel reklamálják, onny időt ugyanis rendszeren igénybevesz a küldemények Magyarországra való továbbítása. 2. A reklamáló levelekben írják meg pontosan mostani címüket, az itthoni címet, a pénz elküldés idejét és az összeget. — **Szótárt igénylők:** Az el-múlt héten ismét többen érdeklődtek magyar-német szótár beszerzés módja felől. Akiknek szótára van szakszégük, a következő címen rendelhetik meg: *Verlagsbuchhandlung G. m. b. H. Berlin, Schöneberg, Bahnstrasse 28-30.* A könyv ára 3 M 60 pf.

KIADÓTULAJDONOS:
„FALU” MAGYAR GAZDA
ÉS FÖLDMIVES SZÖVETSÉG
FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ:
MAYER EMIL.